

Uchwała Nr 1646/2016
Zarządu Województwa Wielkopolskiego
z dnia 25 lutego 2016 r.

w sprawie: zatwierdzenia sprawozdania z realizacji rocznego programu działalności za rok 2015 Wielkopolskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Poznaniu.

Na podstawie art. 12 ust. 1 pkt 2 w związku z art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 22 października 2004 r. o jednostkach doradztwa rolniczego (Dz. U. z 2013 r., poz. 474) Zarząd Województwa Wielkopolskiego uchwala, co następuje:

§ 1

Zatwierdza się sprawozdanie z realizacji rocznego programu działalności za rok 2015 Wielkopolskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Poznaniu stanowiące załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Dyrektorowi Departamentu Rolnictwa i Rozwoju Wsi Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

*Marszałek Województwa
Marek Woźniak*

UZASADNIENIE
do uchwały Nr 1646/2016
Zarządu Województwa Wielkopolskiego
z dnia 25 lutego 2016 r.

w sprawie: zatwierdzenia sprawozdania z realizacji rocznego programu działalności za rok 2015 Wielkopolskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Poznaniu.

Zgodnie z zapisami art. 12 ust. 1 pkt 2 w związku z art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 22 października 2004 r. o jednostkach doradztwa rolniczego (Dz. U. z 2013 r., poz.474) dyrektor jednostki doradztwa rolniczego przedkłada do zatwierdzenia organowi, któremu ta jednostka podlega sprawozdanie z realizacji rocznego programu działalności jednostki doradztwa rolniczego.

Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu zrealizował w roku 2015 roczny program działalności zatwierdzony przez Zarząd Województwa Wielkopolskiego uchwałą Nr 5290/14 z dnia 30 października 2014 r.

Sprawozdanie z realizacji rocznego programu działalności Wielkopolskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Poznaniu za 2015 r. jest załącznikiem do uchwały przedkładanej do zatwierdzenia Zarządowi Województwa Wielkopolskiego.

Wobec powyższego podjęcie niniejszej uchwały jest uzasadnione.

Krzysztof Grabowski
Wicemarszałek

Uchwała Nr 1/2016

Rady Społecznej Doradztwa Rolniczego przy Wielkopolskim Ośrodku Doradztwa Rolniczego w Poznaniu z dnia 23.02.2016 r.

w sprawie: zaopiniowania sprawozdania z realizacji rocznego programu działalności WODR w Poznaniu za 2015 rok

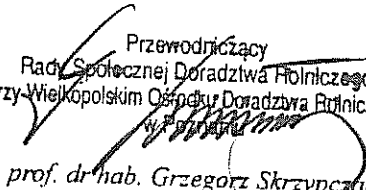
Działając na podstawie art. 9 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 22.10.2004 r. o jednostkach doradztwa rolniczego (Dz. U. 2013.474 j.t.) oraz § 3 pkt 1 Regulaminu Funkcjonowania Rady Społecznej Doradztwa Rolniczego przy Wielkopolskim Ośrodku Doradztwa Rolniczego w Poznaniu, postanawia się co następuje:

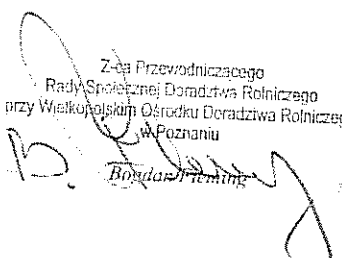
§ 1

1. Rada Społeczna Doradztwa Rolniczego przy Wielkopolskim Ośrodku Doradztwa Rolniczego w Poznaniu pozytywnie opiniuje sprawozdanie z realizacji rocznego programu działalności WODR w Poznaniu za 2015 rok.
2. Sprawozdanie z realizacji rocznego programu działalności WODR w Poznaniu za 2015 rok stanowi załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia .

Przewodniczący
Rady Społecznej Doradztwa Rolniczego
przy Wielkopolskim Ośrodku Doradztwa Rolniczego
w Poznaniu

prof. dr hab. Grzegorz Skrzypczak

Z-ca Przewodniczącego
Rady Społecznej Doradztwa Rolniczego
przy Wielkopolskim Ośrodku Doradztwa Rolniczego
w Poznaniu

Bogdan Piemiński

Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI
PROGRAMU DZIAŁALNOŚCI
WIELKOPOLSKIEGO OŚRODKA
DORADZTWA ROLNICZEGO
W POZNANIU ZA 2015 ROK**

Dyrektor WODR w Poznaniu

dr inż. Ryszard Jaworski

Poznań, 2016r.

Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu

ul. Sieradzka 29, 60-163 Poznań

tel. 61 868 52 72, 61 863 04 11, fax. 868 56 60

www.wodr.poznan.pl

e-mail: wodr@wodr.poznan.pl

Dyrektor: Ryszard Jaworski

Z-ca Dyrektora: Elżbieta Kaczmarek

Z-ca Dyrektora: Rafał Gil

1. Wstęp

Działalność Wielkopolskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Poznaniu koncentrowała się w 2015 roku na prowadzeniu doradztwa rolniczego obejmującego działania w zakresie rolnictwa, rozwoju wsi, rynków rolnych oraz wiejskiego gospodarstwa domowego. Wszystkie podejmowane przez Ośrodek zadania miały na celu poprawę poziomu dochodów rolniczych, podniesienie konkurencyjności rynkowej gospodarstw rolnych, wspieranie zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich, a także podniesienie poziomu kwalifikacji zawodowych rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich.

Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu w ramach działalności statutowej (określonej ustawą o jednostkach doradztwa rolniczego – Dz. U. Nr 251, poz. 2507 ze zm.) prowadził działalność informacyjną, doradczą, kształceniową i upowszechnieniową. Zadania realizowane przez pracowników Ośrodka w roku 2015 wynikały również z innej działalności niekomercyjnej, w tym zlecanej przez organy administracji oraz działalności promocyjnej na rzecz własnej jednostki doradczej. W związku z przyjętym przez Rząd rozporządzeniem w sprawie pomocy rolnikom, których uprawy zostały dotknięte przez tegoroczną suszę, pracownicy Ośrodka znacząco zaangażowali się w opracowywanie wniosków o „pomoc suszową” oraz działalność w komisjach suszowych.

Działania WODR w Poznaniu obejmowały również podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników Ośrodka. Wiedza i umiejętności pozyskiwane przez pracowników Działów Merytorycznych na szkoleniach organizowanych przez firmy zewnętrzne były przekazywane doradcom w Zespołach Doradczych w powiatach, w tym doradcom specjalizującym się w danej dziedzinie lub przekazywana bezpośrednio rolnikami mieszkańcom obszarów wiejskich podczas wykładów i innych metod doradczych.

Zgodnie z ustawą o jednostkach doradztwa rolniczego działania Ośrodka obejmowały także działalność komercyjną. W skład tych działań zaliczyć należy, między innymi wykonywanie:

- Odpłatnych kursów i szkoleń dla rolników – szkolenia z zakresu stosowania środków ochrony roślin sprzętem naziemnym, z wyłączeniem sprzętu montowanego na pojazdach szynowych oraz innego sprzętu stosowanego w kolejnictwie,

- usług doradczych,
- innej działalności komercyjnej, wynikającej z ustawy o jednostkach doradztwa rolniczego, art.4 ust.1.

Zadania, które były realizowane przez doradców Działów Merytorycznych, jak i doradców Zespołów Doradczych w powiatach w roku 2015 obejmowały swoim zakresem doradztwo technologiczne: produkcję roślinną i zwierzęcą, mechanizację rolnictwa, pszczelarstwo, leśnictwo, a także wskazywały na najważniejsze aspekty ochrony zwierząt w odniesieniu do upowszechniania znajomości przepisów ustawy o ochronie zwierząt wśród rolników w województwie wielkopolskim. W ramach wymienionej tematyki oprócz prowadzonego bezpośredniego doradztwa (porady, wykłady, demonstracje, czy pokazy) pracownicy WODR w Poznaniu opracowywali artykuły i liczne informacje, odnoszące się między innymi do nowej perspektywy PROW 2014-2020, które następnie były przesyłane dla odbiorców z bazy klientów Ośrodka.

Od początku 2015 roku dużym zainteresowaniem cieszyły się zagadnienia ekonomiczne – zwłaszcza aspekty podatkowe: dotyczące podatku dochodowego oraz VAT. Wykłady i porady koncentrowały się na pomocy związanej z normami i regulacjami prawnymi w produkcji rolniczej, zarządzaniem finansami w gospodarstwie oraz źródłami ich pozyskania, a także ubezpieczeniami w rolnictwie.

Zadania realizowane przez WODR w Poznaniu w 2015 roku koncentrowały się na upowszechnianiu i informowaniu o innowacyjnych rozwiązaniach technologicznych, organizacyjnych i ekonomicznych w zakresie produkcji rolniczej, ogrodniczej oraz w zakresie działalności pozarolniczej. Działalność ta była realizowana poprzez takie metody doradcze jak: demonstracje, pokazy, wykłady, wyjazdy studyjne, a także seminaria i konferencje organizowane przy ścisłej współpracy z jednostkami naukowo-badawczymi, uczelniami i instytucjami działającymi na rzecz rolnictwa.

2. Metody doradcze w liczbach

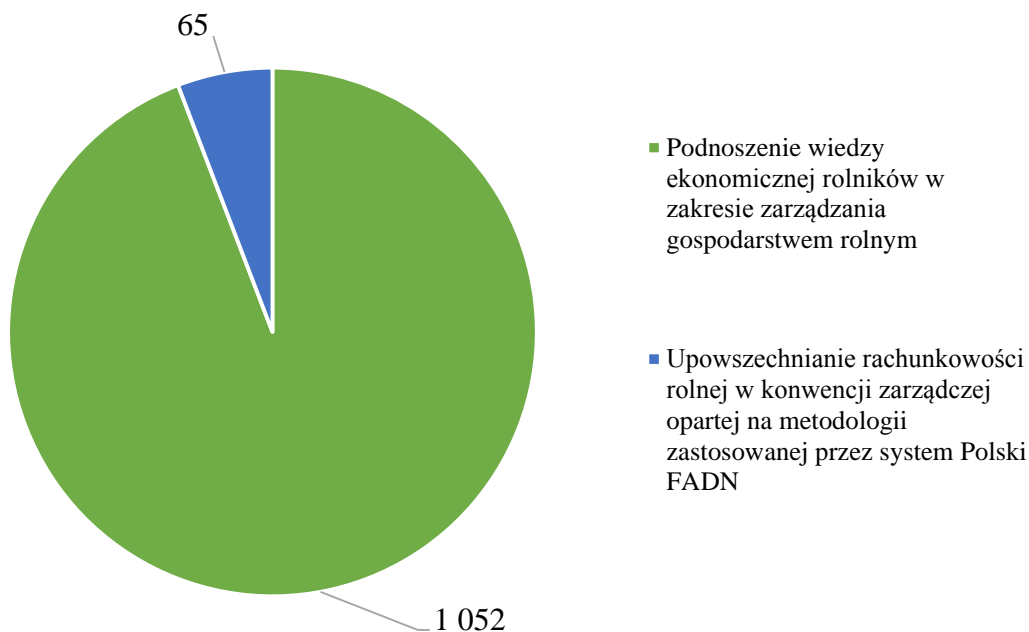
Poniższe wykresy zawierają syntetyczne ujęcie głównych metod doradczych zrealizowanych w 2015 roku.

Wykres 1. Zestawienie wszystkich metod doradczych, w ramach zadań operacyjnych zrealizowanych w priorytecie promowanie postępu biologicznego i technologicznego produkcji rolniczej, oraz poprawa konkurencyjności gospodarstw rolnych w 2015 roku

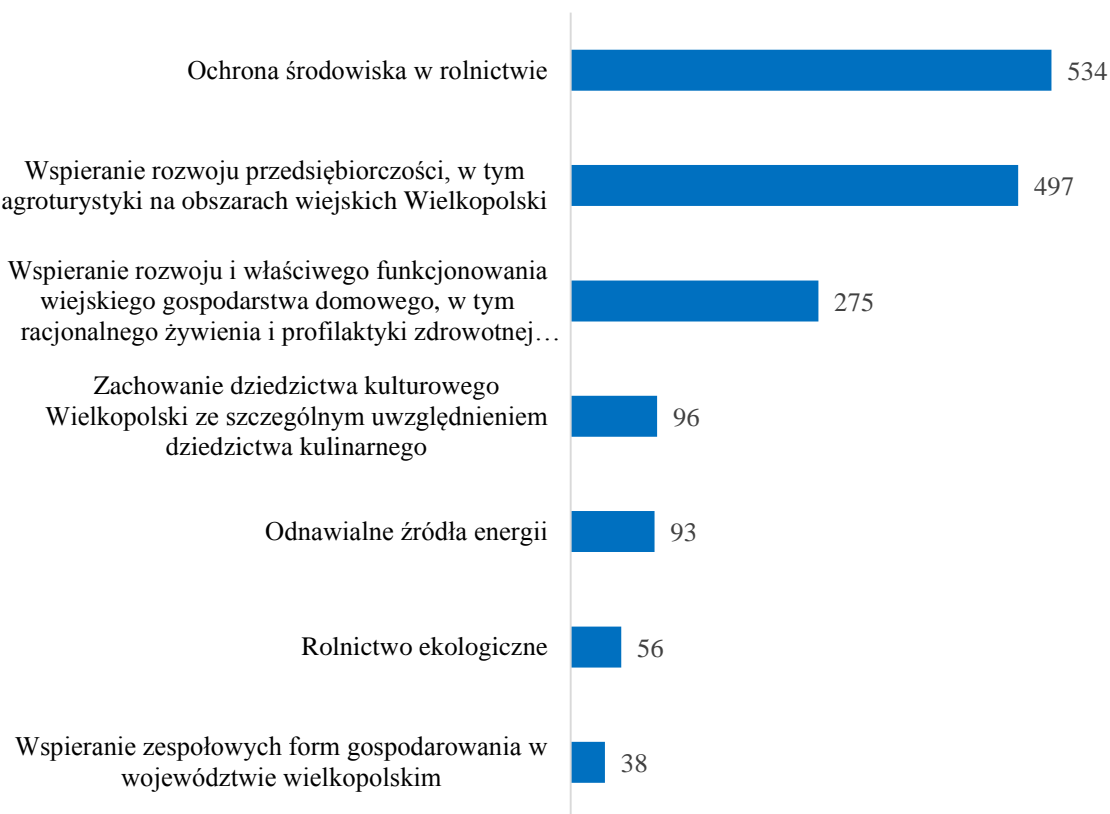

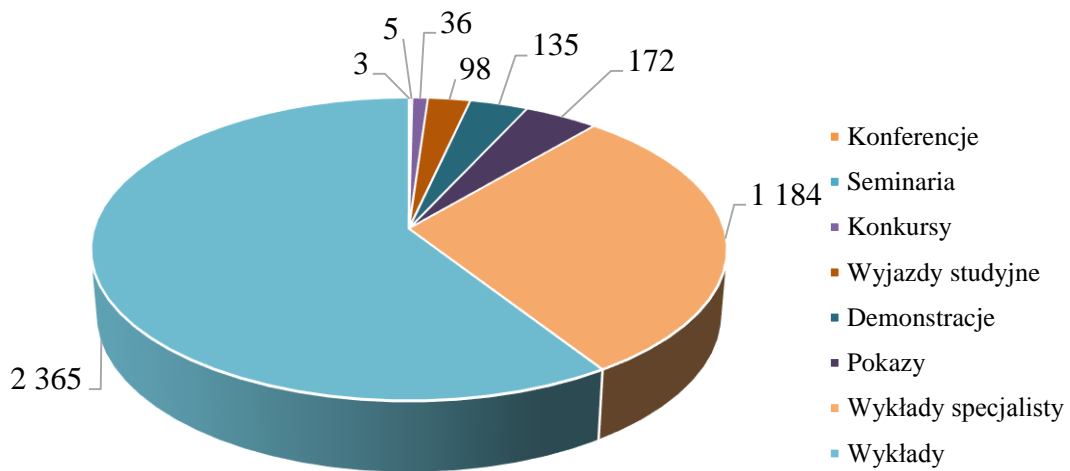
Wykres 2. Zestawienie liczby wszystkich metod doradczych, w ramach zadań operacyjnych zrealizowanych w priorytecie podnoszenie poziomu zarządzania gospodarstwem rolnym w 2015 roku

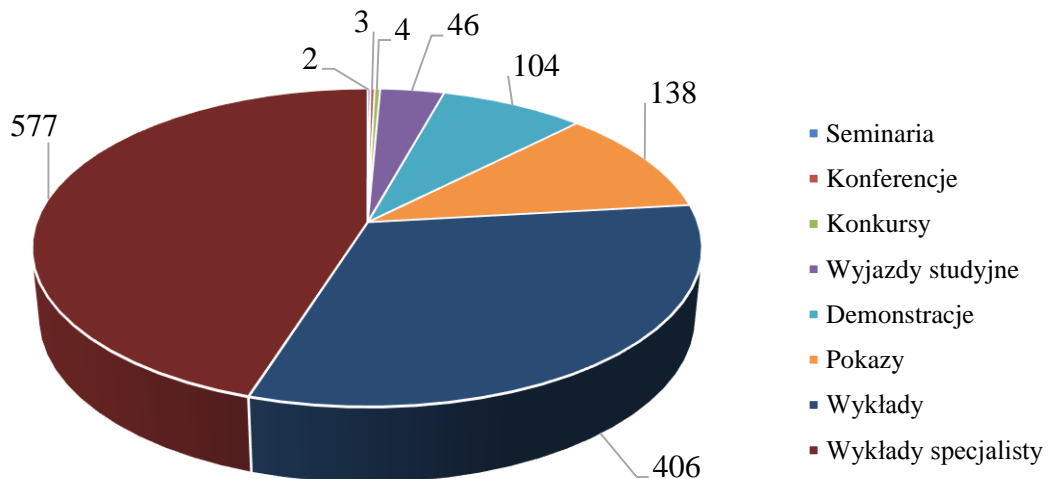
Wykres 3. Zestawienie wszystkich metod doradczych, w ramach zadań operacyjnych zrealizowanych w priorytecie wielofunkcyjny, inteligentny i zrównoważony rozwój obszarów wiejskich w 2015 roku

Wykres 4. Zestawienie liczby wszystkich metod doradczych zrealizowanych w ramach głównych priorytetów¹ w 2015 roku

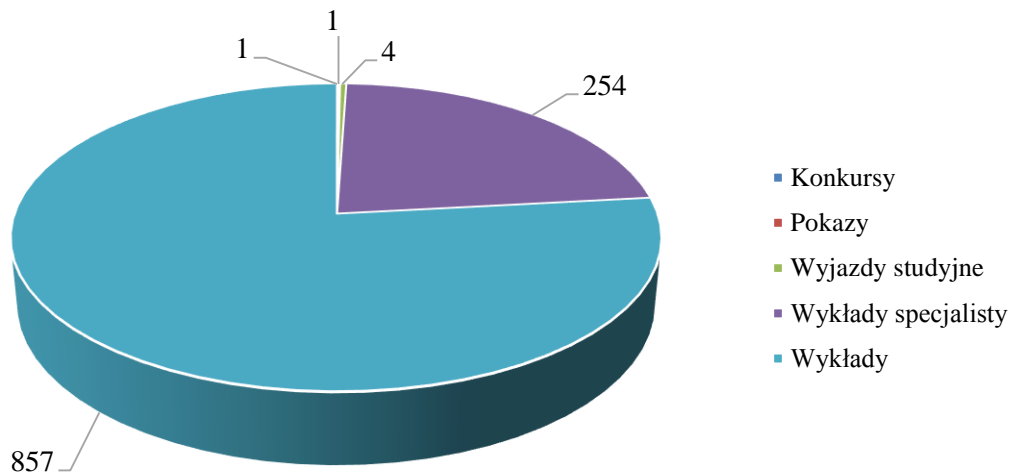
Wykres 5. Zestawienie liczby poszczególnych metod doradczych zrealizowanych w ramach priorytetu promowanie postępu biologicznego i technologicznego produkcji rolniczej oraz poprawa konkurencyjności gospodarstw rolnych w 2015 roku

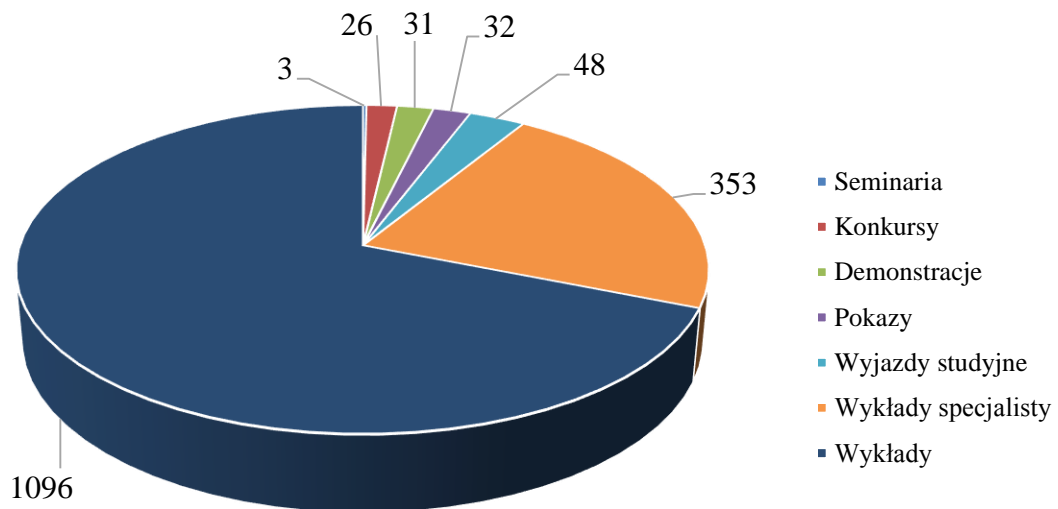
¹ Priorytety WODR w Poznaniu na 2015 rok:

1. Promowanie postępu biologicznego i technologicznego produkcji rolniczej, oraz poprawa konkurencyjności gospodarstw rolnych
2. Podnoszenie poziomu zarządzania gospodarstwem rolnym
3. Wielofunkcyjny, inteligentny i zrównoważony rozwój obszarów wiejskich
4. Działania wewnętrzne promujące działalność Ośrodka oraz podnoszące jakość świadczonych usług

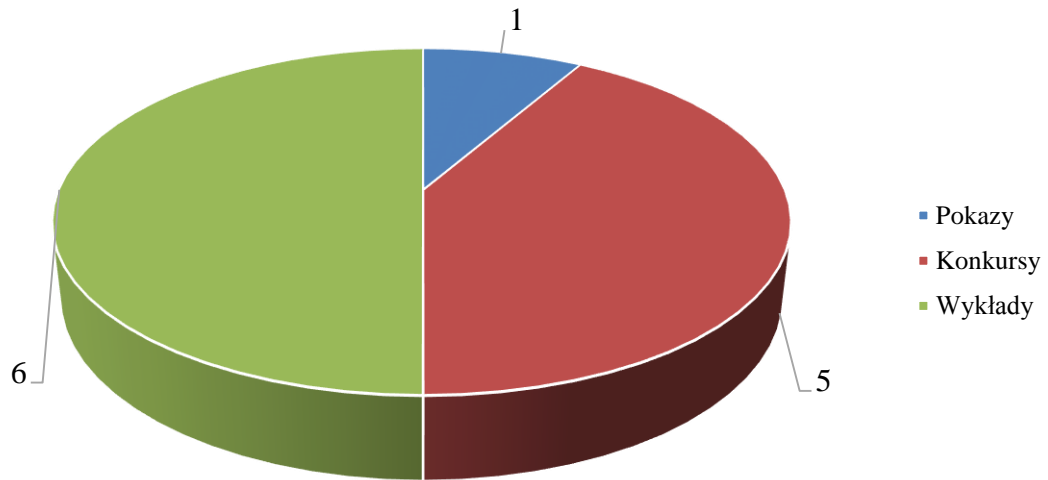
Wykres 6. Zestawienie liczby poszczególnych metod doradczych zrealizowanych w ramach priorytetu podnoszenie poziomu zarządzania gospodarstwem rolnym w 2015 roku

Wykres 7. Zestawienie liczby wszystkich metod doradczych zrealizowanych w ramach priorytetu wielofunkcyjny, inteligentny i zrównoważony rozwój obszarów wiejskich w 2015 roku

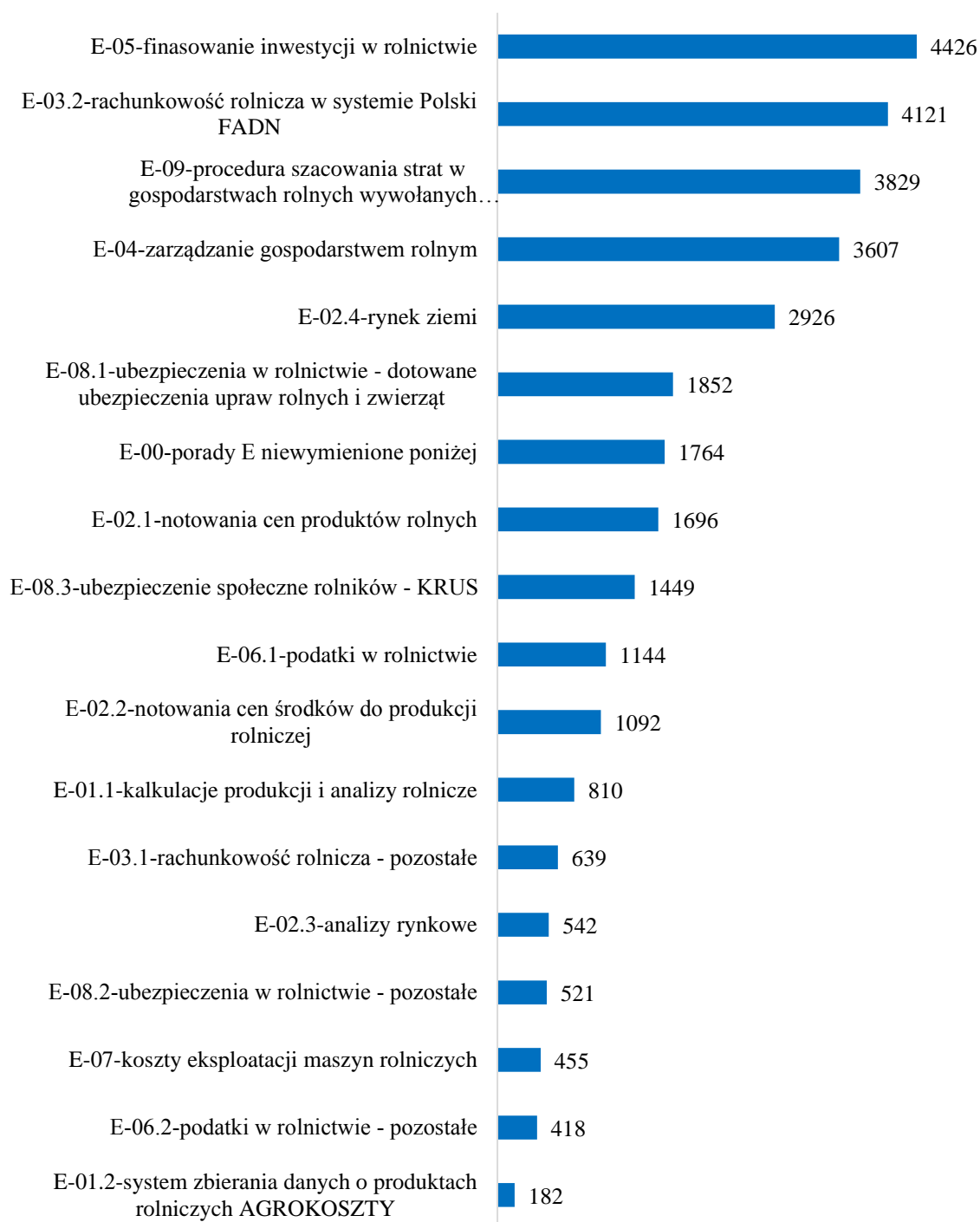
Wykres 8. Zestawienie liczby poszczególnych metod doradczych zrealizowanych w ramach priorytetu działania wewnętrzne promujące działalność Ośrodka oraz podnoszące jakość świadczonych usług w 2015 roku

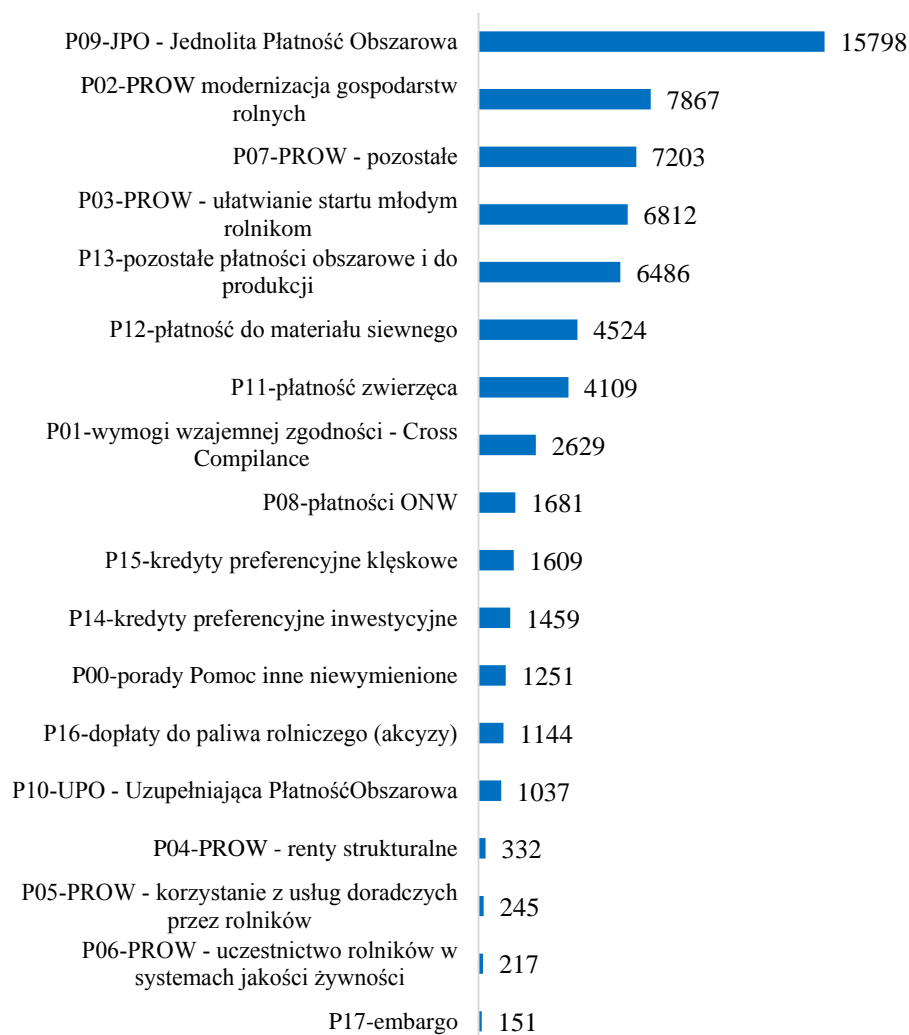

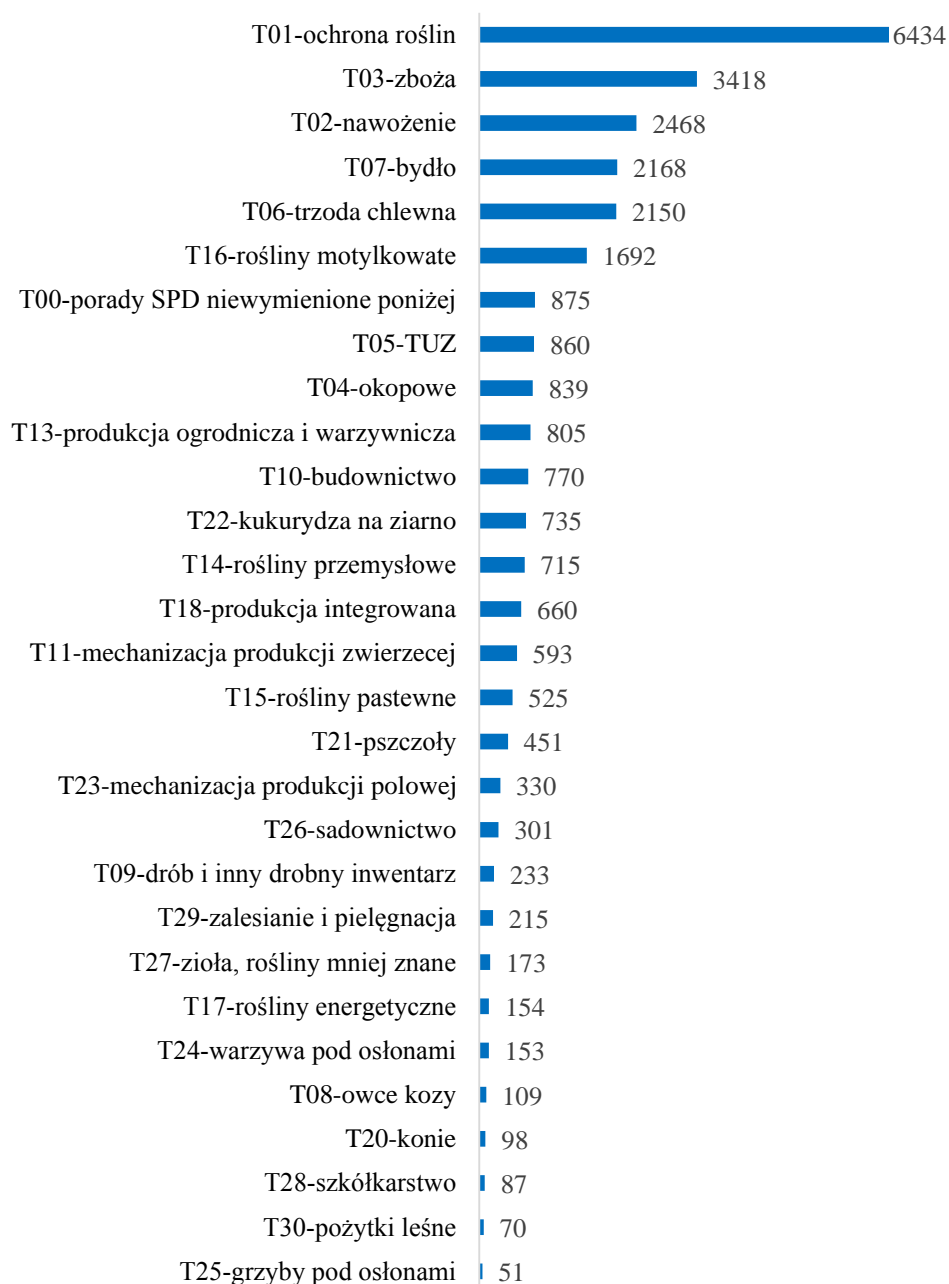
Wykres 9. Liczba porad udzielonych w ramach ekologii i ochrony środowiska w 2015 roku

Wykres 10. Liczba udzielonych porad w zakresie ekonomiki w 2015 roku

Wykres 11. Liczba udzielonych porad w ramach PROW w 2015 roku**Wykres 12. Liczba porad udzielonych w ramach rozwoju obszarów wiejskich w 2015 roku**

Wykres 13. Liczba porad udzielonych w ramach systemów produkcji rolnej w 2015 roku

3. Imprezy masowe zorganizowane przez WODR w Poznaniu w 2015 roku

Imprezy masowe organizowane przez WODR w Poznaniu związane są z działalnością informacyjną i upowszechnieniową. Wykaz zrealizowanych imprez masowych przez Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu w 2015 r. przedstawiono poniżej w tabeli 1.

Tab. 1. Imprezy masowe zorganizowane przez WODR w Poznaniu w 2015 roku

Data	Nazwa imprezy	Organizator
11.04.2015	Forum Pszczelarskie	WODR w Poznaniu; Centrum Wystawowo-Szkoleniowe Sielinko; Wojewódzki Związek Pszczelarzy w Poznaniu
12.04.2015	Wiosenne Targi Rolno-Ogrodnicze AGROMARSZ	WODR w Poznaniu, Centrum Edukacyjno-Wystawowe w Marszewie
18-19.04.2015	XXIV Agro-Targi w Pile	WODR w Poznaniu, ZD w powiecie pilskim
23-24.05.2015	Regionalne Targi Rolnicze Gołaszyn – Wiosna 2015	WODR w Poznaniu, Centrum Wystawowo Edukacyjne w Gołaszynie
30-31.05.2015	Wielkopolskie Targi Rolnicze	WODR w Poznaniu, Centrum Wystawowo-Szkoleniowe Sielinko
30-31.05.2015	Regionalna Wystawa Zwierząt Hodowlanych	WODR w Poznaniu, Centrum Wystawowo-Szkoleniowe Sielinko
30-31.05.2015	Dni Pola	WODR w Poznaniu, Centrum Wystawowo-Szkoleniowe Sielinko
30-31.05.2015	ZIELONE AGRO SHOW – Polskie Zboża	Polska Izba Gospodarcza Maszyn i Urządzeń Rolniczych, Międzynarodowe Targi Poznańskie
20-21.06.2015	MARSZEWSKIE DNI POLA 2015 Letnie Targi Rolno-Ogrodnicze AGROMARSZ 20.06.2015r. - VIII Włociańskie Zawody w Powożeniu Zaprzęgami Konnymi 20.06.2015r. - XXVII Regionalna Wystawa Koni Hodowlanych	WODR w Poznaniu, Centrum Edukacyjno-Wystawowe w Marszewie, Związek Hodowców Koni Wielkopolskich
28.06.2015	Targi Rolnicze – Kościelec 2015	WODR w Poznaniu
23.08.2015	XXII Krajowe Dni Ziemniaka	WODR w Poznaniu, Centrum Edukacyjno-Wystawowe w Marszewie
30.08.2015	Wielkopolskie Dni Energii 2015	Województwo Wielkopolskie, WODR w Poznaniu, WFOŚiGW w Poznaniu, WAZE Sp. z o.o. WODR w Poznaniu
05.09.2015	Wielkopolska Wieś Zaprasza	WODR w Poznaniu, Centrum Wystawowo- Edukacyjne w Gołaszynie

05.09.2015	Wielkopolskie Dni Energii 2015	Województwo Wielkopolskie, WODR w Poznaniu, WFOŚiGW w Poznaniu, WAZE Sp. z o.o. WODR w Poznaniu, Centrum Wystawowo Edukacyjne w Gołaszynie
11.09.2015	Wielkopolskie Dni Energii 2015	Województwo Wielkopolskie, WODR w Poznaniu, WFOŚiGW w Poznaniu, WAZE Sp. z o.o. WODR w Poznaniu Pole demonstracyjne firmy INNWEROL w miejscowości Łęczyce
12-13.09.2015	XVI Dni Ogrodnika – Targi Międzynarodowe	WODR w Poznaniu, ZD Kalisz
14.09.2015	Dzień Kukurydzy	WODR w Poznaniu, Centrum Wystawowo-Szkoleniowe Sielinko
04.10.2015	Jesienne Targi Rolno-Ogrodnicze AGROMARSZ „Przyjazna Energia w domu i zagrodzie”	WODR w Poznaniu, Centrum Edukacyjno-Wystawowe w Marszewie
04.10.2015	Wielkopolskie Dni Energii 2015	Województwo Wielkopolskie, WODR w Poznaniu, WFOŚiGW w Poznaniu, WAZE Sp. z o.o. WODR w Poznaniu, Centrum Edukacyjno-Wystawowe w Marszewie

4. Podsumowanie

Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu w 2015 roku przeprowadził szkolenia dla rolników oraz mieszkańców obszarów wiejskich za pomocą dwóch zasadniczych metod doradczych: wykładów oraz wykładów specjalisty. Zakres tematyczny obejmujący szkolenia był bardzo szeroki i dotyczył m.in.:

- Programu Obszarów Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020;
- stosowania nowoczesnych metod agrotechnicznych, hodowli oraz przetwórstwa rolno-spożywczego;
- rozwiązywania problemów technologicznych i organizacyjno-ekonomicznych gospodarstw rolnych;
- rachunkowości w gospodarstwach rolnych;
- rolnictwa ekologicznego;
- rozwoju przedsiębiorczości na obszarach wiejskich;
- unowocześniania wiejskiego gospodarstwa domowego;

- ubiegania się o przyznanie pomocy finansowej lub współfinansowanej ze środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej lub innych instytucji krajowych lub zagranicznych;
- modernizacji gospodarstw rolnych, poprawy jakości artykułów rolno-spożywczych i ich przetwórstwa oraz wzmocnienia pozycji rolników na rynku;
- zarządzania gospodarstwem rolnym;
- promocji produktów lokalnych i regionalnych.

Ponadto WODR w Poznaniu wykonał szereg szkoleń z zakresu wskazanego przez rolników i mieszkańców obszarów wiejskich w corocznie przeprowadzanym badaniu potrzeb doradczych. Ośrodek reagował również na zmieniającą się sytuację na rynku rolnym i dostosowywał swoją ofertę do aktualnych potrzeb rolników.

Wszystkie przeprowadzone przez pracowników WODR w Poznaniu szkolenia były nierozdzielnie związane z głównymi priorytetami wyznaczonymi do realizacji w roku 2015 w planie rocznym.

Niezwykle istotne okazało się zaangażowanie oraz udział pracowników Ośrodka w szacowaniu i opracowaniu wniosków o „pomoc suszową” oraz działalność w komisjach suszowych na terenie całego województwa wielkopolskiego.

WODR w Poznaniu w 2015 roku udostępniał rolnikom i mieszkańcom obszarów wiejskich informacje potrzebne celem poprawy efektywności funkcjonowania gospodarstw.

Ośrodek wykorzystywał również aktywnie swoją stronę internetową, która stanowiła ważne narzędzie udostępniania informacji rolnikom i mieszkańcom obszarów wiejskich. Prowadzenie działalności statutowej w postaci informacji elektronicznej związane jest ze zmieniającymi się warunkami i rozwojem społeczeństwa informacyjnego. Istotnym elementem strony internetowej była specjalistyczna baza informacyjna, ułatwiająca wymianę wiedzy pomiędzy klientami a specjalistami WODR. Duży nacisk położony był również na rozwój Elektronicznej Platformy Świadczenia Usług, w ramach której funkcjonował system wspomagania decyzji istotny przy planowaniu podejmowania skutecznych zabiegów w zakresie ochrony roślin.

WODR prenumerował również prasę branżową, która była szeroko wykorzystywana przez pracowników celem profesjonalnego świadczenia usług. Ośrodek

rozprowadzał ulotki, plakaty, katalogi, zaproszenia na targi, pokazy czy konferencje, jak również sporządzał materiały szkoleniowe i informacyjne.

Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu redagował i wydawał Poradnik Gospodarski, który zawierał artykuły, komunikaty oraz porady z zakresu ekonomii, prawa, ekologii, technologii i ochrony środowiska.

Ośrodek w 2015 roku organizował szereg zadań zmierzających do podniesienia kwalifikacji zawodowych rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich. Ośrodek przeprowadził bardzo dużo szkoleń w zakresie stosowania środków ochrony roślin, dzięki którym rolnicy i mieszkańcy obszarów wiejskich uzyskiwali praktyczną wiedzę na temat prawidłowego stosowania środków ochrony roślin przy użyciu opryskiwaczy, jak również nabyli prawo ubiegania się o przyznanie środków w ramach płatności bezpośrednich.

Ośrodek w 2015 roku aktywnie włączył się w organizację praktyk dla studentów, dzięki którym studenci nabyli praktyczną wiedzę m.in. z zakresu integrowanej ochrony roślin, odbywając praktyki w Gospodarstwach Demonstracyjnych.

Pracownicy Ośrodka przekazywali rolnikom i mieszkańcom obszarów wiejskich informacje na temat możliwości wsparcia finansowego zarówno ze środków unijnych jak i krajowych. Pomoc pracowników WODR polegała na konsultacji problemu z rolnikiem. Jeżeli natomiast zakres świadczonej usługi wymagał bezpośredniego zaangażowania doradcy i wypełniania przez niego wniosku, Ośrodek traktował to jako działalność komercyjną. Konsultacje odbywały się między innymi z zakresu szeroko pojętego Programu Obszarów Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, Krajowego Programu Rolnośrodowiskowego czy Dyrektywy Azotanowej.

W 2015 roku Ośrodek dokonywał analizy rynku artykułów rolno-spożywczych i środków produkcji, jak również gromadził i upowszechniał informacje rynkowe w tym zakresie. WODR w ciągu roku prowadził cotygodniowy monitoring cen podstawowych produktów rolnych (zbóż, żywca, mleka) i cen targowiskowych na potrzeby Zintegrowanego Systemu Informacji Rynkowej przy Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Informacja rynkowa jako część zintegrowanego systemu wykorzystywana jest przez uczestników rynku i kreatorów polityki rolnej. Praca doradcza na rzecz powyższego systemu przyczynia się do poprawy efektywności funkcjonowania mechanizmu rynkowego, a także możliwości zaopatrywania po niższych cenach przy jednoczesnym zapewnieniu wyższych dochodów dla rolników.

Pracownicy odpowiedzialni byli ponadto za sporządzanie comiesięcznych meldunków trzodowych, notowań cen produktów i środków produkcji rolnej oraz kalkulacji wpływu zmienności cen na opłacalność danych produktów. Wszystkie powyższe analizy przekazywane były organom rządowym i samorządowym, jak również prezentowane były na stronie internetowej oraz w Poradniku Gospodarskim.

WODR w Poznaniu w 2015 roku w ramach upowszechniania metod produkcji rolniczej prowadził poletka doświadczalne zlokalizowane w centrach edukacyjnych (Centrum Wystawowo-Szkoleniowe Sielinko, Centrum Edukacyjno-Wystawowe w Marszewie, Centrum Wystawowo-Edukacyjne w Gołaszynie) w ramach których założona została kolekcja odmian roślin z Listy Zalecanych Odmian. Ośrodek w celu propagowania dobrych praktyk kontynuował współpracę z właścicielami gospodarstw demonstracyjnych, które charakteryzują się wysokim poziomem produkcji i nowoczesności technologii, organizacji, racjonalności wyposażenia oraz osiągania efektów ekonomicznych. Gospodarstwa demonstracyjne przykładają dużą wagę do przeniesienia i wykorzystania osiągnięć nauki w praktyce.

W ramach upowszechniania metod produkcji rolniczej wykorzystywane były także stacje meteorologiczne, które stanowiły cenne źródło danych dla programów komputerowych wykorzystywanych w systemach decyzyjnych, a przede wszystkim w programie NegFry.

W 2015 roku Ośrodek aktywnie włączał się w realizację działań zmierzających do uświadomienia rolnikom oraz mieszkańcom obszarów wiejskich znaczenia zachowania dziedzictwa kulturowego dla dalszego rozwoju tych obszarów oraz budowania poczucia własnej wartości i tożsamości. W ramach ogólnokrajowego, współorganizowanego przez WODR w Poznaniu konkursu „Nasze Kulinarne Dziedzictwo – Smaki Regionów” dla osób szczególnie zasłużonych dla wspierania i budowy rynku produktów tradycyjnych.

Realizacja przez WODR zadań związanych z rozwojem przedsiębiorczości skupiała się m.in. na popularyzacji indywidualnej przedsiębiorczości wśród mieszkańców obszarów wiejskich Wielkopolski, ułatwianiu różnicowaniu działalności czy zakładaniu nowych małych przedsiębiorstw. Ośrodek ponadto kontynuował współpracę z lokalnymi stowarzyszeniami agroturystycznymi (takimi jak: Agroturystyczne Stowarzyszenie Ziemi Ostrzeszowskiej, Stowarzyszenie Agroturystyczne Ziemi Pleszewskiej czy Szamotulskim Stowarzyszeniem Agroturystycznym) oraz kołami gospodyń wiejskich. Wzorem lat ubiegłych WODR był również organizatorem imprezy masowej „Wielkopolska Wieś

Zaprasza”, która zlokalizowana była w Centrum Wystawowo-Edukacyjnym w Gołszynie.

Ośrodek realizował także w minionym roku działania związane z propagowaniem wśród rolników oraz mieszkańców obszarów wiejskich wiedzy na temat Programu Obszarów Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, programów rolnośrodowiskowych, jak również działań związanych z Dyrektywą Azotanową. Pracownicy współpracowali w ramach powyższego zadania m.in. z Wojewódzkim Inspektoratem Ochrony Środowiska, Regionalnym Zarządem Gospodarki Wodnej w Poznaniu i Wrocławiu, jak również z Instytutem Ochrony Roślin.

Istotnym elementem pracy doradczej w 2015 roku było upowszechnianie wyników analiz przemian w zakresie poziomu i jakości produkcji rolniczej i funkcjonowania gospodarstw rolnych. Pracownicy prowadzili analizy przemian, które zachodziły w gospodarstwach rolnych województwa wielkopolskiego w zakresie poziomu produkcji rolniczej oraz jej jakości. Zasadniczym celem zadania było określanie wpływu usług świadczonych przez służby publiczne doradztwa rolniczego na decyzyjność rolników w zakresie zmian w gospodarstwie rolnym oraz pozyskiwania środków zewnętrznych na finansowanie tych zmian.

Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI
PROGRAMU DZIAŁALNOŚCI
WIELKOPOLSKIEGO OŚRODKA
DORADZTWA ROLNICZEGO
W POZNANIU ZA 2015 ROK**

Dyrektor WODR w Poznaniu

dr inż. Ryszard Jaworski

Poznań, 2016 r.

Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu

ul. Sieradzka 29, 60-163 Poznań

tel. 61 868 52 72, 61 863 04 11, fax. 61 868 56 60

www.wodr.poznan.pl

e-mail: wodr@wodr.poznan.pl

Dyrektor: Ryszard Jaworski

Z-ca Dyrektora: Elżbieta Kaczmarek

Z-ca Dyrektora: Rafał Gil

Spis treści

Wstęp.....	5
1. Działalność Wielkopolskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Poznaniu	7
1.1 Realizacja głównych priorytetów wyznaczonych do realizacji na 2015 rok	8
1.1.1 Dział Systemów Produkcji Rolnej, Standardów Jakościowych i Doświadczalnictwa (SPD)	10
1.1.2 Dział Ekonomiki (E)	35
1.1.3 Dział Ekologii i Ochrony Środowiska (EOŚ)	44
1.1.4 Dział Rozwoju Obszarów Wiejskich, Przedsiębiorczości i Agroturystyki (ROW).....	53
2. Metody doradcze w liczbach	69
2.1 Wykłady specjalisty	80
2.2 Pokazy	82
2.3 Demonstracje.....	84
2.4 Wyjazdy studyjne.....	85
2.5 Konkursy	87
2.6 Seminaria.....	88
2.7 Konferencje	89
2.8 Wykłady	89
2.9 Pozostałe metody doradcze	91
2.10 Porady indywidualne.....	96
2.11 Porady w gospodarstwie demonstracyjnym.....	98
2.12 Doksztalcanie kadry	99
2.13 Analiza jednostkowych kosztów produkcji	106
2.14 Szkolenia komercyjne	110
2.15 Usługi komercyjne	110
2.16 Zlecenia komercyjne	112
3. Sieć gospodarstw demonstracyjnych.....	114
4. Działalność promocyjna, wydawnicza, informacyjna w 2015 roku	120
5. Ankiety przeprowadzane przez WODR w Poznaniu we współpracy z jednostkami zewnętrznymi/współpracującymi w 2015 roku.....	125
5.1 Ankieta dotycząca identyfikacji potrzeb szkoleniowych doradców rolniczych, doradców rolnośrodowiskowych i ekspertów przyrodniczych świadczących usługi w zakresie Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.....	125
5.2 Ankieta dotycząca Porejestrowego Doświadczalnictwa Odmianowego i Rolniczego	125

5.3 Ankieta dotycząca znajomości zagadnień związanych z powszechnym stosowaniem zasad integrowanej ochrony roślin w gospodarstwach rolniczych	125
6. Praktyki zorganizowane przez WODR w Poznaniu we współpracy z Uniwersytetem Przyrodniczym w Poznaniu w 2015 roku	126
7. Imprezy masowe zorganizowane przez WODR w Poznaniu w 2015 roku.....	128
8. Działalność Centrum Wystawowo-Szkoleniowego Sielinko, Centrum Edukacyjno-Wystawowego w Marszewie oraz Centrum Wystawowo-Edukacyjnego w Gołaszynie.....	136
9. Strona internetowa i Elektroniczna Platforma Świadczenia Usług.....	143
9.1 Strona internetowa WODR w Poznaniu	144
9.2 Elektroniczna Platforma Świadczenia Usług	148
9.3 Efekty działania strony www i Elektronicznej Platformy Świadczenia Usług....	149
9.4 eWODR - System Informatyczny Doradztwa Rolniczego	150
9.5 Systemy Wspomagania Decyzji w Rolnictwie.	151
10. Zadania zrealizowane przez Dział Projektów i Zadań Komercyjnych w 2015 roku	152
11. Współpraca z organizacjami i instytucjami działającymi na rzecz obszarów wiejskich i rolnictwa	162
12. Podsumowanie	174
Wykaz skrótów	178

Wstęp

Działalność Wielkopolskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Poznaniu koncentrowała się w 2015 roku na prowadzeniu doradztwa rolniczego obejmującego działania w zakresie rolnictwa, rozwoju wsi, rynków rolnych oraz wiejskiego gospodarstwa domowego. Wszystkie podejmowane przez Ośrodek zadania miały na celu poprawę poziomu dochodów rolniczych, podniesienie konkurencyjności rynkowej gospodarstw rolnych, wspieranie zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich, a także podniesienie poziomu kwalifikacji zawodowych rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich.

Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu w ramach działalności statutowej (określonej ustawą o jednostkach doradztwa rolniczego – Dz. U. Nr 251, poz. 2507 ze zm.) prowadził działalność informacyjną, doradczą, kształceniową i upowszechnieniową. Zadania realizowane przez pracowników Ośrodka w roku 2015 wynikały również z innej działalności niekomercyjnej, w tym zlecanej przez organy administracji oraz działalności promocyjnej na rzecz własnej jednostki doradczej. W związku z przyjętym przez Rząd rozporządzeniem w sprawie pomocy rolnikom, których uprawy zostały dotknięte przez tegoroczną suszę, pracownicy Ośrodka znacząco zaangażowali się w opracowywanie wniosków o „pomoc suszową” oraz działalność w komisjach suszowych.

Działania WODR w Poznaniu obejmowały również podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników Ośrodka. Wiedza i umiejętności pozyskiwane przez pracowników Działów Merytorycznych na szkoleniach organizowanych przez firmy zewnętrzne były przekazywane doradcom w Zespołach Doradczych w powiatach, w tym doradcom specjalizującym się w danej dziedzinie lub przekazywana bezpośrednio rolnikami mieszkańcom obszarów wiejskich podczas wykładów i innych metod doradczych.

Zgodnie z ustawą o jednostkach doradztwa rolniczego działania Ośrodka obejmowały także działalność komercyjną. W skład tych działań zaliczyć należy, między innymi wykonywanie:

- Odpłatnych kursów i szkoleń dla rolników – szkolenia z zakresu stosowania środków ochrony roślin sprzętem naziemnym, z wyłączeniem sprzętu

montowanego na pojazdach szynowych oraz innego sprzętu stosowanego w kolejnictwie,

- usług doradczych,
- innej działalności komercyjnej, wynikającej z ustawy o jednostkach doradztwa rolniczego, art.4 ust.1.

Zadania, które były realizowane przez doradców Działów Merytorycznych, jak i doradców Zespołów Doradczych w powiatach w roku 2015 obejmowały swoim zakresem doradztwo technologiczne: produkcję roślinną i zwierzęcą, mechanizację rolnictwa, pszczelarstwo, leśnictwo, a także wskazywały na najważniejsze aspekty ochrony zwierząt w odniesieniu do upowszechniania znajomości przepisów ustawy o ochronie zwierząt wśród rolników w województwie wielkopolskim. W ramach wymienionej tematyki oprócz prowadzonego bezpośredniego doradztwa (porady, wykłady, demonstracje, czy pokazy) pracownicy WODR w Poznaniu opracowywali artykuły i liczne informacje, odnoszące się między innymi do nowej perspektywy PROW 2014-2020, które następnie były przesyłane dla odbiorców z bazy klientów Ośrodka.

Od początku 2015 roku dużym zainteresowaniem cieszyły się zagadnienia ekonomiczne – zwłaszcza aspekty podatkowe: dotyczące podatku dochodowego oraz VAT. Wykłady i porady koncentrowały się na pomocy związanej z normami i regulacjami prawnymi w produkcji rolniczej, zarządzaniem finansami w gospodarstwie oraz źródłami ich pozyskania, a także ubezpieczeniami w rolnictwie.

Zadania realizowane przez WODR w Poznaniu w 2015 roku koncentrowały się na upowszechnianiu i informowaniu o innowacyjnych rozwiązaniach technologicznych, organizacyjnych i ekonomicznych w zakresie produkcji rolniczej, ogrodniczej oraz w zakresie działalności pozarolniczej. Działalność ta była realizowana poprzez takie metody doradcze jak: demonstracje, pokazy, wykłady, wyjazdy studyjne, a także seminaria i konferencje organizowane przy ścisłej współpracy z jednostkami naukowo-badawczymi, uczelniami i instytucjami działającymi na rzecz rolnictwa.

1. Działalność Wielkopolskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Poznaniu

Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu kierowany jest przez Dyrektora przy pomocy dwóch Zastępców Dyrektora, Głównego Księgowego oraz Kierowników komórek organizacyjnych. W Ośrodku funkcjonują cztery Działy Merytoryczne oraz Działy administracyjne. We wszystkich powiatach województwa wielkopolskiego zlokalizowane są powiatowe Zespoły Doradcze (łącznie 31). Na terenie województwa wielkopolskiego zlokalizowane są Centra Edukacyjne w Sielinku, Marszewie i Gołaszynie.

W strukturze Ośrodka Doradztwa Rolniczego wyróżnić można następujące komórki organizacyjne:

- 1) Dział Systemów Produkcji Rolnej, Standardów Jakościowych i Doświadczalnictwa,
- 2) Dział Ekologii i Ochrony Środowiska,
- 3) Dział Rozwoju Obszarów Wiejskich, Przedsiębiorczości i Agroturystyki,
- 4) Dział Ekonomiki,
- 5) Dział Metodyki Doradztwa,
  - a) Zespół ds. Kontroli Zarządczej,
  - b) Zespół ds. Upowszechniania Innowacji w rolnictwie,
- 6) Dział Informacji i Wydawnictw,
- 7) Dział Administracyjno – Gospodarczy,
- 8) Dział Zastosowań Teleinformatyki,
- 9) Dział Projektów i Zadań Komercyjnych,
- 10) Dział Księgowości,
- 11) Dział Kadr i Organizacji Pracy,
- 12) Stanowisko ds. Obsługi Prawnej,
- 13) Stanowisko ds. Kontroli,
- 14) Stanowisko ds. Bezpieczeństwa i Higieny Pracy,
- 15) Zespoły Doradcze w powiatach,
- 16) Centrum Wystawowo – Szkoleniowe Sielinko,
- 17) Centrum Edukacyjno – Wystawowe w Marszewie,
- 18) Centrum Wystawowo – Edukacyjne w Gołaszynie.

1.1 Realizacja głównych priorytetów wyznaczonych do realizacji na 2015 rok

Wszystkie cele zaplanowane do realizacji przez Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu w 2015 roku zrealizowane zostały na obszarze województwa wielkopolskiego, przy wykorzystaniu środków pochodzących z przyznanej dotacji celowej. W szczególności skupiono się na realizacji celu związanego ze wspieraniem gospodarstw rolnych.

Podstawowym zadaniem WODR w Poznaniu było prowadzenie doradztwa rolniczego obejmującego działania w zakresie rolnictwa, rozwoju wsi, rynków rolnych oraz wiejskiego gospodarstwa domowego. Wszystkie podejmowane przez Ośrodek zadania miały na celu poprawę poziomu dochodów rolniczych, podniesienie konkurencyjności rynkowej gospodarstw rolnych, wspieranie zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich, a także podniesienie poziomu kwalifikacji zawodowych rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich.

W celu profesjonalnego wypełniania celów i zadań Ośrodek w ramach prowadzonej działalności, prowadził m.in. szkolenia dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich, działalność informacyjną wspierającą rozwój produkcji rolniczej oraz działalność w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych, jak również udzielał pomocy rolnikom w zakresie sporządzania dokumentacji niezbędnej do uzyskania pomocy finansowej czy prowadzenia analiz rynku artykułów rolno-spożywczych.

Na schemacie 1 przedstawione zostały główne priorytety działalności Ośrodka na rok 2015. W ramach priorytetów wyodrębnione zostały zadania operacyjne będące uszczegółowieniem celu głównego. Przekrój zadań operacyjnych jest bardzo szeroki i obejmuje zagadnienia dotyczące wszystkich gałęzi rolnictwa, jak również odnosi się do tematów ekonomicznych, środowiskowych oraz obszarów wiejskich.

Poniżej w ujęciu opisowym przedstawiono w podziale na poszczególne Działy Merytoryczne zakres działalności danej komórki organizacyjnej oraz opis zrealizowanego w roku 2015 priorytetu wraz z jego uszczegółowieniem w postaci zadań operacyjnych.

Schemat 1. Wykaz głównych priorytetów i zadań operacyjnych realizowanych przez WODR w Poznaniu w 2015 roku

PRIORYTET I (SPD)
Promowanie postępu biologicznego i technologicznego produkcji rolniczej oraz poprawa konkurencyjności gospodarstw rolnych

Zadanie 1: Optymalizacja produkcji mleka i wołowiny z uwzględnieniem ochrony środowiska i spełnienia zasad wzajemnej zgodności
Zadanie 2: Podnoszenie efektywności produkcji ziemniaków w aspekcie obniżenia kosztów i zwiększenia jakości
Zadanie 3: Poprawa efektywności produkcji roślin oleistych i bobowatych w aspekcie obniżenia kosztów
Zadanie 4: Poprawa efektywności produkcji zbóż w aspekcie obniżenia kosztów i zwiększenia jakości
Zadanie 5: Poprawa jakości i opłacalności produkcji żywca wieprzowego
Zadanie 6: Poprawa opłacalności produkcji pasiecznej
Zadanie 7: Poprawa stanu technicznego pomieszczeń inwentarskich
Zadanie 8: Produkcja warzyw i owoców wysokiej jakości
Zadanie 9: Propagowanie odmian roślin uprawnych z Listy Zalecanych Odmian (LZO)
Zadanie 10: Racjonalizacja ochrony chemicznej roślin uprawnych
Zadanie 11: Racjonalna gospodarka na użytkach zielonych
Zadanie 12: Wzrost efektywności wykorzystania potencjału gospodarstw rolnych poprzez zalesienia
Zadanie 13: Wykorzystanie Gospodarstw Demonstracyjnych w transferze innowacji z nauki do praktyki rolniczej
Zadanie 14: Upowszechnienie wśród rolników i mieszkańców obszarów wiejskich wiedzy na temat aktualnych przepisów dotyczących ochrony zwierząt, obowiązków wynikających z tych przepisów i kształtowania właściwych postaw

PRIORYTET II (E)
Podnoszenie poziomu zarządzania gospodarstwem rolnym

Zadanie 1: Podnoszenie wiedzy ekonomicznej w zakresie zarządzania gospodarstwem rolnym

Zadanie 2: Upowszechnianie rachunkowości rolnej w konwencji zarządczej opartej na metodologii zastosowanej przez system Polski FADN

PRIORYTET III (EOŚ i ROW)
Wielofunkcyjny, inteligentny i zrównoważony rozwój obszarów wiejskich

Zadanie 1: Ochrona środowiska w rolnictwie

Zadanie 2: Odnawialne źródła energii

Zadanie 3: Rolnictwo ekologiczne

Zadanie 4: Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości, w tym agroturystyki na obszarach wiejskich Wielkopolski

Zadanie 5: Wspieranie rozwoju i właściwego funkcjonowania wiejskiego gospodarstwa domowego, w tym racjonalnego żywienia i profilaktyki zdrowotnej rodziny

Zadanie 6: Wspieranie zespołowych form gospodarowania w województwie wielkopolskim

Zadanie 7: Zachowanie dziedzictwa kulturowego Wielkopolski ze szczególnym uwzględnieniem dziedzictwa kulinarnego

PRIORYTET IV
Działania wewnętrzne promujące działalność Ośrodka oraz podnoszące jakość świadczonych usług

Zadanie 1: Doksztalcanie kadr własnych

Zadanie 2: Współpraca ze środowiskami rolniczymi

Zadanie 3: Zarządzanie i koordynacja pracy

1.1.1 Dział Systemów Produkcji Rolnej, Standardów Jakościowych i Doświadczalnictwa (SPD)

Zadania doradcze Działu SPD w 2015 roku koncentrowały się na promowaniu postępu biologicznego i technologicznego produkcji rolniczej oraz na poprawie konkurencyjności gospodarstw rolnych. Podejmowane zadania opierały się na doskonaleniu istniejącej technologii produkcji w celu uzyskania produktów spełniających wymagania rynku z uwzględnieniem metod proekologicznych i zasad produkcji integrowanej. W dziale realizowano w roku 2015 łącznie 14 zadań operacyjnych w ramach, których były wdrażane i upowszechniane innowacyjne tematy szczegółowe.

Na podstawie §5 ust. 2 Statutu Wielkopolskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Poznaniu oraz na podstawie §7 pkt 2 i 3 Regulaminu Organizacyjnego oraz Zarządzenia Dyrektora WODR Nr 29/2014 powołano z dniem 29 kwietnia 2014 roku w ramach Działu Systemów Produkcji Rolnej, Standardów Jakościowych i Doświadczalnictwa „Zespół ds. zadań realizowanych przez Centrum Edukacyjne Integrowanej Ochrony Roślin”.

W roku 2014 powołano pierwsze Centrum Integrowanej Ochrony Roślin w Sielinku, natomiast 03-12-2015 roku otwarto kolejne Centrum Edukacyjne Integrowanej Ochrony Roślin CEIOR w Gołaszynie.

Mając na względzie redukcję ryzyka związanego ze stosowaniem środków ochrony roślin Centra Edukacyjne Integrowanej Ochrony Roślin w Sielinku w obszarze stosowania środków ochrony roślin realizowało następujące działania:

- Szkolenia rolników oraz pracowników Ośrodka z zakresu ochrony roślin;
- Upowszechnianie i wdrażanie systemów wspomaganie decyzji w ochronie roślin;
- Informowanie na portalu internetowym o koniecznych zabiegach ochrony roślin;
- Upowszechnianie zasad integrowanej ochrony roślin;
- Wykorzystywanie systemów sygnalizacji agrofagów;
- Upowszechnianie systemów integrowanej produkcji roślin.

PRIORYTET I
PROMOWANIE POSTĘPU BIOLOGICZNEGO I TECHNOLOGICZNEGO
PRODUKCJI ROLNICZEJ ORAZ POPRAWA KONKURENCYJNOŚCI
GOSPODARSTW ROLNYCH

Zadanie 1: Optymalizacja produkcji mleka i wołowiny z uwzględnieniem ochrony środowiska i spełnienia zasad wzajemnej zgodności

Specjaliści i doradcy branżowi WODR w Poznaniu, realizując demonstracje oraz prowadząc wykłady specjalistyczne dla producentów mleka i wołowiny przede wszystkim upowszechniali zasady prowadzenia w stadach prawidłowej pracy hodowlanej. Informowali i edukowali nt. kierunków intensyfikacji procesów produkcyjnych, polegających m.in. na właściwym zaplanowaniu i przygotowaniu bazy paszowej, na prawidłowym sporządzaniu z pasz objętościowych i treściwych (w systemach TMR i PMR) homogenicznych mieszanek pełnoporcjowych, odpowiednio zbilansowanych dawek żywieniowych – normowanych w oparciu o system INRA. Upowszechniali wiedzę nt. właściwego dobrostanu i optymalizacji warunków środowiskowych – mających zasadniczy wpływ w dalszą, systematyczną poprawę wzrostu wydajności jednostkowej mleka. Przekazywali producentom mleka informację o wymiernych korzyściach wynikających ze stosowania najnowszych technologii, które istotnie wpływają na opłacalność produkcji mleka. Do tych należą m.in. nowoczesne projekty oraz zastosowane rozwiązania zwentylowanych i odpowiednio doświetlonych budynków inwentarskich z przepisowo wykonanymi stanowiskami i drabinami paszowymi, z nowoczesnymi halami udojowymi, z licznymi nowatorskimi i nowoczesnymi rozwiązaniami technologicznymi, do których można zaliczyć: systemowe oprogramowania odpowiedzialne za zarządzanie stadem, roboty udojowe, wozy paszowe itd.

Działania doradcze prowadzone w roku 2015 i latach poprzedzających, upowszechniały kontynuację procesów polegających na przekazywaniu wiedzy nt. sposobów restrukturyzacji i koncentracji produkcji mleka. Pozytywnie wpłynęły, w gospodarstwach specjalizujących się w produkcji mleka, na proces powiększenie skali tej produkcji. Mimo wprowadzonych dotychczas zmian i zastosowanym nowszym

technologiom, itd. tempo tych przeobrażeń w wielu gospodarstwach nie jest jeszcze zadowalające.

1) Cele szczegółowe zadania:

- edukacja w zakresie zwiększania opłacalności produkcji poprzez poprawę jakości mleka i żywca wołowego,
- zwiększenie produkcji towarowej mleka,
- propagowanie wiedzy na temat koniecznych dostosowań wynikających z wymogów wzajemnej zgodności.

2) Uzasadnienie przyjętego zadania:

- występowanie wysokich kosztów produkcji mleka związanych z nieracjonalnym żywieniem krów mlecznych,
- niedostateczne tempo przeobrażeń w gospodarstwach zajmujących się produkcją mleka i żywca wołowego,
- dogodne warunki środowiskowe do rozwoju produkcji żywca wołowego wysokiej jakości,
- niedostateczna jakość higieniczna mleka,
- popełnianie błędów w odchowie cieląt – niedostateczne wykorzystywanie nowych technologii,
- panowanie niewłaściwych warunków zoohigienicznych w obiektach inwentarskich,
- konieczność upowszechniania wiedzy w zakresie dostosowywania gospodarstw zajmujących się produkcją zwierzęcą do wymogów wzajemnej zgodności.

Zadanie 2: Podnoszenie efektywności produkcji ziemniaków w aspekcie obniżenia kosztów i zwiększenia jakości

W roku 2015 warunki agrometeorologiczne uprawy ziemniaków były niekorzystne, charakteryzowały się dużą zmiennością. Łagodna zima, z małymi opadami śniegu i deszczu nie sprzyjała gromadzeniu wody w glebie (wprawdzie od 1 stycznia do końca kwietnia spadło ponad 120 mm/cm² opadów, ale nie uzupełniło to deficytu wody w glebie). Styczeń, a także luty należały do najcieplejszych w ostatnim 10 – leciu.

Niedostateczny stan uwilgotnienia gleby opóźniał przygotowanie gleby pod sadzenie ziemniaków. Do sadzenia przystąpiono w połowie kwietnia (średnio z tygodniowym opóźnieniem w naszych warunkach). Dopiero w III dekadzie kwietnia wystąpiły opady, poprawiając uwilgotnienie gleby. Jednocześnie nastąpił wzrost temperatury i w konsekwencji przyspieszenie prac polowych i sadzenie. Również w okresie wegetacji warunki klimatyczne nie sprzyjały plantacjom ziemniaczanym. Wprawdzie nie odnotowano przymrozków, to jednak chłodny początek maja z małymi opadami nie sprzyjał wegetacji. Wschody ziemniaków następowały po 4 tygodniach. Niedostatek wody w maju i czerwcu hamował wzrost i rozwój roślin, ograniczał stolonizację bulw. Wyjątkowa susza w lipcu, sierpniu i wrześniu spowodowała dużą obniżkę plonów ziemniaka i niską skrobiowość bulw. Uzyskane plony w 2015 r., na poziomie 215 dt z ha, były niższe o 20 % w stosunku do plonów w 2014 r. Również zawartość skrobi (19 %) była niższa w stosunku do 2014 r., gdzie wynosiła 20 %.

Drastycznie zmniejszająca się skala uprawy ziemniaków w Wielkopolsce wynikająca ze zmniejszających się potrzeb rynkowych na tle utrzymującego się wysokiego udziału w strukturze zasiewów zbóż, kukurydzy i rzepaku świadczy o niskiej konkurencyjności ziemniaka w wykorzystaniu w gospodarce żywnościowej. Zmieniające się trendy żywieniowe i paszowe negatywnie wpływają na produkcję ziemniaków (zmniejszają zapotrzebowanie rynku). Dla poprawy niekorzystnych trendów istotne są działania dotyczące poprawy efektywności produkcji i konkurencyjności tej uprawy. Poprawa konkurencyjności i rentowności produkcji rolnej to jeden z sześciu najważniejszych priorytetów PROW 2014-2020 w ramach unijnej polityki rolnej.

Pomimo tych niekorzystnych trendów, Wielkopolska to i tak region o centralnym znaczeniu w produkcji rynkowej ziemniaków w Polsce; region o wielkich tradycjach tej uprawy. Osiągane zbiory na poziomie 800 tys. ton, stanowiące 10% zbiorów krajowych, plasują nas w czołówce producentów w kraju (na 3 miejscu po województwie mazowieckim i łódzkim). Wielkopolska produkuje ziemniaki skrobiowe i jadalne zarówno do bezpośredniej konsumpcji, jak i przemysłu spożywczego. Rejony surowcowe ziemniaków skrobiowych w Wielkopolsce produkują ziemniaki na potrzeby trzech zakładów przemysłu skrobiowego, wytwarzających łącznie 44% skrobi ziemniaczanej w kraju, a rejony produkcji ziemniaków jadalnych produkują na zaopatrzenie całej zachodniej i północnej części kraju. Ponadto pewna liczba większych obszarowo gospodarstw specjalizuje się w produkcji ziemniaków jako surowca do przetwórstwa na

przetwory spożywcze, głównie chipsy. Region dostarcza również kilkanaście procent krajowej podaży kwalifikowanych sadzeniaków.

W ostatnich latach uprawa ziemniaków w Wielkopolsce ustabilizowała się na poziomie 37 – 38 tys. ha.

Uprawa ziemniaków z punktu widzenia strategii zrównoważonego rozwoju produkcji roślinnej jest szczególnie cenna. Ziemniak należy do nielicznej grupy roślin okopowych, które mogą przeciwdziałać monokulturze zbożowej (powszechnie promowanej) i stać się bazową rośliną dla rolnictwa zrównoważonego. Powszechna w praktyce rolniczej monokultura zbożowa oraz zwiększająca się skala uprawy kukurydzy i rzepaku nie sprzyja wprowadzanej obecnie obligatoryjnej integrowanej ochronie roślin. Udział ziemniaka w płodozmianie na glebach lżejszych podnosi ich całkowitą produktywność i ułatwia stosowanie integrowanej ochrony roślin. Przy podniesieniu konkurencyjności w stosunku do innych roślin poprzez wzrost plonowania i jakości - ziemniak może być nadal rośliną strategiczną w naszym rolnictwie. Są to priorytety dla doradztwa wielkopolskiego, które poprzez dostępne narzędzia (metody i formy doradcze) wyznaczały naszą pracę doradczą tj.:

- **wyklady specjalisty** – przeprowadzone przez specjalistę branżowego i doradców specjalizujących się w roślinach okopowych
- **wyklady** – przeprowadzone przez doradców specjalizujących się w roślinach okopowych i doradców w powiatach. Problematyka tych szkoleń wynikała z Planu działalności WODR i obejmowała aktualne potrzeby rolników (produkcyjne, ekonomiczne, rynkowe) ze szczególnym uwzględnieniem postępu biologicznego, nowatorskich technik i technologii produkcji z wykorzystaniem Internetu i systemów wspomagających podejmowanie decyzji. Systemy decyzyjne w rolnictwie stanowią nowy etap doradztwa komputerowego. Były one tematem realizowanych **demonstracji** ziemniaczanych prowadzonych przez doradców specjalizujących na obszarze całego województwa. Obejmowały 2 filary internetowego systemu decyzyjnego tj.:
- **prowadzenie lustracji polowych i monitoringu zarazy ziemniaczanej**. Lustracje polowe prowadzone były na plantacjach na terenie całego województwa w rejonach uprawy ziemniaków przez przeszkolonych doradców WODR. Obserwacje nanoszone były na bieżąco na stronie internetowej, z których korzystał rolnik po wejściu na wspomnianą stronę;

- **prowadzenie internetowego system wspomaganie decyzji dot. zwalczania zarazy ziemniaczanej w oparciu o program komputerowy NegFry** z wykorzystaniem danych polowym stacji meteorologicznych. Te 2 filary wzajemnie się uzupełniały.

W roku 2015 Ośrodek rozpoczął wdrażanie systemu wspomaganie decyzji w ochronie buraków przed rolnicą. System ochrony ziemniaków przed zarazą ziemniaczaną w oparciu o program NegFry i dane z polowych stacji meteo, był przedmiotem przeprowadzonych 8 pokazów w rejonach ziemniaczanych w Wielkopolsce. Na bazie postawionych tam polowych stacji meteorologicznych zapoznano rolników z działaniem tego systemu i jego praktycznym wykorzystaniem w ochronie ziemniaków przed zarazą. Doradztwo wielkopolskie ma swój udział również we wzroście mierników w segmencie ziemniaczanym tj.:

- **plonowanie ziemniaków i jakość bulw** – to zasadnicze czynniki decydujące o efektywności i opłacalności produkcji tej branży. Składa się na to wiele elementów w tym jakość i odpowiedni dobór odmian do kierunku produkcji. Nadal postępuje (choć wolno) trend rosnący w wymianie materiału sadzeniakowego. W roku 2015 15 % plantacji było obsadzanych sadzeniakiem kwalifikowanym (niewielki, ale jednak wzrost o 1 % w stosunku do 2014 r.). W gospodarstwach towarowych wymiana sadzeniaków odbywa się co 2-3 lata, stanowi to 98 % wszystkich kwalifikowanych sadzeniaków. W tych gospodarstwach uzyskuje się plony ziemniaków o 80 % większe od uzyskiwanych w pozostałych gospodarstwach.

Sezon wegetacyjny w 2015 roku był dość niekorzystny dla upraw ziemniaków (całoroczna susza). Mimo to średni plon w Wielkopolsce w roku 2015 osiągnął poziom 215 dt z ha, choć był o 20 % mniejszy od ubiegłorocznego.

- **średnia wielkość arealu uprawy ziemniaków** – nadal systematycznie wzrasta w Wielkopolsce, 1,5 ha w 2014 r. do 1,6 ha w 2015 roku, a ziemniaków skrobiowych z 6,7 ha w 2014 r. do 6,8 ha w 2015 r. Jest to właściwy trend wzrostowy, daje perspektywy unowocześniania produkcji ziemniaków (wprowadzania nowych technik i technologii uprawy);
- **rozbudowa systemu wspomaganie decyzji w ochronie ziemniaków przed zarazą i stonką ziemniaczaną** – to innowacyjne sposoby ochrony, mający

wymiar ekonomiczny i ekologiczny. Ten internetowy system ochrony wskazuje aplikacje środków ochrony roślin tylko w warunkach koniecznych (w okresach silnej presji infekcyjnej agrofaga), co ogranicza ilość wykonywanych zabiegów w sezonie wegetacyjnych – zmniejsza je o 2. Dalej w Wielkopolsce rozbudowujemy ten internetowy system zwalczania zarazy z wykorzystaniem komputerowego programu NegFry w oparciu o dane pogodowe z polowych stacji meteorologicznych. Będą one również wykorzystywane we wdrażaniu innych programów komputerowych w ochronie roślin. W roku 2015 WODR w Poznaniu zakupił kolejne 10 stacji rozbudowując sieć polowych stacji meteorologicznych. Obecnie w Wielkopolsce jest 69 stacji w systemie z czego 52 stacje są własnością WODR. Tak rozbudowana sieć pozwala objąć ochroną - poprzez zastosowanie systemów decyzyjnych znaczną część roślin uprawnych (obecnie 80 % plantacji ziemniaka w całym województwie). Rozbudowa sieci polowych stacji meteorologicznych i związana z tym rozbudowa systemów decyzyjnych w rolnictwie są priorytetem dla doradztwa wielkopolskiego.

1) Cele szczegółowe zadania:

- promowanie wysokoplennych i nowych odmian ziemniaka jadalnego, jak i skrobiowego spełniających wymogi rynku,
- podejmowanie wspólnych działań z Państwową Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa i innymi instytucjami okołorolniczymi na rzecz poprawy zdrowotności ziemniaków, szczególnie w zakresie ochrony przed bakteriozą pierścieniową,
- realizowanie działań na rzecz wdrażania nowych technik i technologii produkcji ziemniaków, w tym stosowania systemów decyzyjnych w ochronie przed patogenami w oparciu o programy komputerowe,
- promowanie działań zmierzających do poprawy jakości ziemniaka rynkowego.

2) Uzasadnienie przyjętego zadania:

- niedostateczna wymiana materiału sadzeniakowego, a także niezadawalający udział ziemniaków kwalifikowanych do ziemniaków wysadzanych,
- relatywnie mały udział produkcji nasiennej w stosunku do produkcji towarowej ziemniaków,
- niewielki postęp w plonowaniu ziemniaka produkcyjnego,
- mały postęp jakościowy ziemniaka rynkowego,

- niezadawalający postęp w poprawie zdrowotności ziemniaków, szczególnie pod względem występowania chorób kwarantannowych,
- utrzymujące się zbyt duże rozproszenie produkcji ziemniaków i związane z tym stosowanie niskonakładowej technologii uprawy,
- niewystarczające wdrażanie nowych technik uprawy ziemniaków – konieczność stosowania systemów decyzyjnych,
- utrzymujący się brak pełnego wykorzystania przyznanego przez UE limitu produkcyjnego skrobi ziemniaczanej,
- występowanie monokultury upraw i związane z tymi zagrożeniami dla środowiska rolniczego.

Zadanie 3:Poprawa efektywności produkcji roślin oleistych i bobowatych w aspekcie obniżania kosztów

Realizowane zadanie miało na celu wskazanie rolnikom i doradcom rolniczym, właściwego podejścia do podejmowania decyzji o opłacalności uprawy danej grupy roślin, ich znaczeniu w płodozmianie czy wpływie na środowisko. Specjaliści z zakresu wyżej wymienionej tematyki edukowali rolników w oparciu o:

- właściwy dobór odmiany uprawianej rośliny,
- stosowanie kwalifikowanego materiału siewnego,
- szybkie rozpoznanie organizmu szkodliwego,
- ocenę potrzeby przeprowadzenia zabiegu ochrony roślin w określonych warunkach polowych, meteorologicznych i ekonomicznych,
- precyzyjne ustalenie zabiegów agrotechnicznych i terminów ich wykonania,
- wybór środka ochrony roślin i jego optymalnej dawki,
- możliwość stosowania integrowanej uprawy i metod ochrony roślin.

1) Cele szczegółowe zadania:

- poprawa bezpieczeństwa białkowego w kraju,
- zwiększenie uprawy nowych odmian roślin strączkowych i lepszego wykorzystania ich plonów jako źródła białka w paszach,
- poprawa opłacalności uprawy roślin oleistych w obecnych realiach polityki rolnej.

2) Uzasadnienie przyjętego zadania:

- możliwości stosowania integrowanej uprawy i ochrony roślin,
- edukacja w zakresie stosowania właściwego doboru odmiany uprawianej rośliny,
- duże znaczenie stosowania kwalifikowanego materiału siewnego w produkcji,
- konieczność szybkiego rozpoznawania organizmu szkodliwego,
- stosowanie prawidłowej oceny potrzeb przeprowadzenia zabiegu ochrony roślin,
- stosowanie właściwych środków ochrony roślin i jego optymalnej dawki,
- zapewnienie dużego i stabilnego plonu o wysokich parametrach technologicznych,
- dążenie do zapewnienia dochodu na poziomie dochodów w gospodarstwach stosujących nowoczesne technologie uprawy,
- stosowanie środków ochrony roślin i innych form interwencji na ekonomicznie i ekologicznie uzasadnionym poziomie.

Zadanie 4: Poprawa efektywności produkcji zbóż w aspekcie obniżenia kosztów i podniesienia jakości

Wielkopolska jest wiodącym producentem zbóż w Polsce (12% całkowitej powierzchni zbóż). W naszym województwie dominują jednak gospodarstwa małe i średnie, wyróżniające się stosunkowo małą skalą produkcji. W tego typu gospodarstwach produkcja jest niska, kosztowna, mało efektywna i niskiej jakości. Wytwarzane są produkty niestandardowe – w małych partiach handlowych. W rezultacie producenci często spotykają się z trudnościami ze zbytem wytworzonych produktów.

Doradcy w ramach poprawy efektywności produkcji zbóż, jak również podniesienia konkurencyjności na rynku podejmowali działalność doradczą w zakresie:

- zacieśnienia współpracy z doradztwem rolniczym w zakresie propagowania postępu biologicznego – nowych odmian zbóż, bardziej przystosowanych do zmiennych warunków pogodowych, w tym okresowego niedoboru wody oraz zbóż odmian przewódkowych;

- propagowania odmian zbóż z Listy Zalecanych Odmian (LZO) do uprawy w Wielkopolsce;
- obniżenia kosztów produkcji przez wykorzystanie istniejącego, a niewykorzystanego potencjału gospodarstwa (odczyn gleby, materia organiczna, efektywne nawożenie, unikanie strat na każdym etapie produkcji, plany nawozowe, organizacja etapów produkcji);
- stosowania wymagań standardów technologicznych przy produkcji rolniczej;
- poprawy jakości wytwarzanych produktów zgodnie z wymogami rynku.

1) Cele szczegółowe zadania:

- ukierunkowanie działań doradczych na przekazywanie wiedzy rolnikom dającej im możliwość stosowania prawidłowej technologii produkcji, osiągania wyższych plonów i poprawy parametrów jakościowych uprawianych zbóż,
- propagowanie uprawy zalecanych odmian zbóż z listy LZO,
- zwiększenie wymiany stosowanego przez rolników kwalifikowanego materiału siewnego,
- wytworzenie u rolników poczucia dbałości o wysoką kulturę rolną gleby,
- upowszechnienie wiedzy na temat wytwarzania produktów rolniczych o wysokiej jakości,
- utrwalenie poczucia odpowiedzialności za ochronę środowiska,
- kształtowanie umiejętności konkurencyjności na rynkach rolnych.

2) Uzasadnienie przyjętego zadania:

- niedostateczny poziom podstawowej wiedzy wśród rolników, producentów specjalizujących się w produkcji roślinnej, zwłaszcza w produkcji zbóż jakościowych,
- brak znajomości i specjalistycznej wiedzy dotyczącej aplikacji, technologii i racjonalnego nawożenia roślin uprawnych oraz integrowanej ochrony zbóż przed patogenami,
- prowadzenie upraw roślin zbożowych w monokulturze i związany z tym brak dbałości o utrzymanie glebowej materii organicznej,
- zbyt mały udział i wymiana kwalifikowanego materiału nasiennego,

- niskonakładowe technologie produkcji ograniczające wysokość plonowania, a przede wszystkim jakość uzyskanego surowca zbóż,
- kształcenie rolników w zakresie zasad integrowanej ochrony roślin,
- rosnące zainteresowanie ze strony rolników pozyskiwaniem informacji zamieszczanych przez WODR w Poznaniu na portalach rolniczych.

Zadanie 5: Poprawa jakości i opłacalności produkcji żywca wieprzowego

Produkcja żywca wieprzowego od wielu lat była najważniejszą gałęzią produkcji rolniczej w Polsce. W związku z wystąpieniem choroby Afrykańskiego Pomoru Świń (ASF) oraz embargiem nałożonym przez Federację Rosyjską przewidywany jest dalszy spadek pogłowia trzody chlewnej. Tak dramatycznej sytuacji nie notowano od lat. Zasadniczą przyczyną tak trudnej sytuacji jest niska konkurencyjność krajowej produkcji, wynikająca z małej efektywności ekonomicznej, związanej głównie z silnym rozdrobnieniem gospodarstw i brakiem optymistycznych perspektyw.

1) Cele szczegółowe zadania:

- edukacja hodowców w zakresie zapisywania, gromadzenia i analizy wszelkich danych produkcyjnych w celu prowadzenia na bieżąco rachunku ekonomicznego i umiejętności wyciągania wniosków niezbędnych dla obniżania kosztów produkcji,
- propagowanie nowoczesnych metod organizacji i zarządzania produkcją,
- edukacja w zakresie wymagań dobrostanu zwierząt,
- edukacja w zakresie poprawy zdrowia hodowanych stad i szeroko rozumianego pojęcia bioasekuracji,
- edukacja w zakresie maksymalnego wykorzystania potencjału genetycznego świń – odpowiedniego doboru ras i schematów do krzyżowania towarowego lub korzystania z firm hybrydowych, wymiany stada podstawowego na wysokojakościowy materiał hodowlany, prawidłowego żywienia, organizacji i zarządzania stadem podstawowy, prawidłowego odchowu prosiąt,
- edukacja w zakresie wykorzystania najnowszych zdobyczy nauki w temacie prawidłowego żywienia wszystkich grup produkcyjnych świń i wykorzystania najnowszych technologii w celu obniżania kosztów żywienia.

2) Uzasadnienie przyjętego zadania:

- produkcja żywca wieprzowego stanowi podstawowe źródło dochodu przeważającej ilości gospodarstw rolnych,
- traktowanie produkcji żywca wieprzowego jako głównego źródła dochodu z powodu braku alternatywnych źródeł finansowania,
- dogodne warunki środowiskowe do produkcji żywca wieprzowego,
- duża tradycja chowu i hodowli świń w Wielkopolsce,
- dobrze rozwinięta infrastruktura przetwórstwa oraz obrotu wieprzowiną, a także jej przetworami,
- duża tradycja spożycia wieprzowiny w Wielkopolsce i w całej Polsce.

Zadanie 6: Poprawa opłacalności produkcji pasiecznej

W województwie wielkopolskim znajduje się około 4 000 pszczelarzy, którzy posiadają 110 000 rodzin pszczelich, co sytuuje województwo na czwartym miejscu pod względem liczby rodzin w Polsce. Pszczelarstwo wielkopolskie cechuje się dużym rozdrobnieniem: 97% pasiek – to pasieki małe, do 80 pni natomiast 3% pasiek – to pasieki średnie i większe liczące powyżej 80 pni. Średnią wielkość pasieki w Wielkopolsce określono na 26 rodzin pszczelich i na przestrzeni kilku lat wartość ta nie zmienia się istotnie.

Pszczelarstwo w obecnym czasie zmagają się z poważnym problemem dotyczącym zdrowotności pszczół – a mianowicie występowaniem w pasiekach masowych ubytków pszczół, które doprowadzają pasieki do częściowej lub całkowitej zagłady. Ocenia się, iż pszczelarze wielkopolscy z tego tytułu ponoszą ok. 17% strat stanu rodzin pszczelich w pasiekach. Zmusza to właścicieli pasiek do ponoszenia dodatkowych nakładów na odbudowę pogłowia pszczół, która odbywa się kosztem produkcji miodu towarowego.

Realizacja zadania ma na celu zwiększenie produkcji towarowej miodu, pozyskiwanie produktów wysokiej jakości i poprawę wyniku ekonomicznego gospodarstwa pasiecznego.

Zadanie realizowane było za pomocą takich metod doradczych jak:

- szkolenia pszczelarzy, które stanowią ważną drogę do racjonalizacji, rozwoju i podniesienia poziomu życia właścicieli gospodarstw pasiecznych i ich rodzin. Zakres szkoleń był bardzo szeroki i dotyczył m.in.: doskonalenia technologii

produkcji, ochrony zdrowia pszczół, możliwości uczestniczenia przez pszczelarzy w Krajowym Programie Rozwoju Pszczelarstwa oraz promocji produktów pszczelich;

- pokazy, które przeprowadzone były w demonstracyjnym gospodarstwie pasiecznym w Centrum Wystawowo-Szkoleniowym Sielinko. Pszczelarze bezpośrednio w pasiece mogli zdobyć praktyczną wiedzę dotyczącą hodowli pszczół, udoskonalania pogłowia pszczelego oraz zapoznać się z nowościami w pszczelarstwie;
- demonstracje przeprowadzane były w pasiece Ośrodka i dotyczyły oceny wartości użytkowej matek pszczelich. Celem demonstracji było udzielenie odpowiedzi na temat materiału hodowlanego jaki należy polecać pszczelarzom do hodowli we własnych gospodarstwach pasiecznych, aby ich rodziny pszczele uzyskiwały najlepsze wyniki produkcyjne;
- masowe formy – Wielkopolskie Forum Pszczelarzy, jako element upowszechniania wiedzy w pszczelarstwie;
- doradztwo indywidualne, instrukcje, zalecenia, wytyczne, działalność informacyjna, współpraca z jednostkami zajmującymi się działalnością pszczelarską;
- prowadzenie dydaktycznej pasieki Ośrodka – stanowiącej znaczący atut dla doradczej działalności pszczelarskiej.

Praca doradcza w zakresie realizacji zadania obejmowała systematyczne podnoszenie wiedzy pszczelarzy – producentów w zakresie nowoczesnej gospodarki pasiecznej, upowszechnianie najnowszych osiągnięć nauki i techniki, pomoc w rozwiązywaniu problemów technologicznych, wspieranie decyzji o opłacalności produkcji i jej znaczeniu.

1) Cele szczegółowe zadania:

- upowszechnianie wiedzy i doskonalenie zawodowe pszczelarzy,
- poprawa opłacalności produkcji pasiecznej,
- wprowadzanie do praktyki pszczelarskiej działań związanych z uzyskaniem rekompensaty z tytułu start rodzin pszczelich, wynikających z masowych ubytków rodzin pszczelich w pasiekach.

2) Uzasadnienie przyjętego zadania:

- wzrost produktywności i konkurencyjności gospodarstw pasiecznych,
- zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego produktów pasiecznych,
- dążenie do wspierania efektywnego gospodarowania,
- konieczność doskonalenia zawodowego pszczelarzy-producentów,
- potrzeba doskonalenia istniejących technologii produkcji pasiecznej,
- konieczność wdrażania innowacji w gospodarstwach pasiecznych.

Zadanie 7: Poprawa stanu technicznego pomieszczeń inwentarskich

Celem zadania było przekazanie rolnikom i doradcom podstawowych informacji i zasad dotyczących prowadzenia produkcji rolnej i dobrostanu zwierząt w gospodarstwie z uwzględnieniem obowiązujących w Polsce przepisów dotyczących różnych aspektów prowadzenia środowiska zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju. Realizowane zadanie obejmowało następujące zagadnienia:

- budowa bezobsługowych oczyszczalni ścieków bytowych i ich eksploatacja, która przyczyni się do zmniejszenia zanieczyszczenia środowiska, w tym wód gruntowych;
- pokrycie budynków eternitem – jak rozwiązać problem do 2032 roku, czyli omówienie aspektów prawnych i finansowych związanych z możliwością pozyskania środków finansowych na wymianę istniejących pokryć azbestowych i zastąpienie ich nowymi materiałami;
- wentylacja samoczynna i wymuszona obiektów inwentarskich – każdy obiekt inwentarski powinien stworzyć optymalny mikroklimat zapewniający dobre samopoczucie zwierząt i wysoką produktywność.

Budowa płyt obornikowych i zbiorników na gnojówkę i gnojownicę silosów na kiszonki w gospodarstwach rolnych ze zbiornikami odciekowymi. Na szkoleniach spotkaniach z rolnikami przekazano wiadomości dotyczących przepisów prawnych budowlanych, sposobów obliczania powierzchni płyt i objętości zbiorników, lokalizacji silosów, możliwości pozyskania środków finansowych na sfinansowanie inwestycji.

Realizacja zadania operacyjnego spowodowała wytworzenie u rolników i społeczności wiejskiej poczucie odpowiedzialności za ochronę środowiska na terenach wiejskich, nastąpiła także poprawa dobrostanu zwierząt inwentarskich. Przewidywane

jest również wydłużenie czasookresu użytkowania budynków inwentarskich oraz poprawa zewnętrznego wizerunku wsi polskiej.

1) Cele szczegółowe zadania:

- przekazanie rolnikom podstawowych informacji dotyczących prowadzonej produkcji zwierzęcej i roślinnej,
- zapewnienie podstawowego dobrostanu zwierząt w gospodarstwach,
- osiągnięcie celów produkcyjnych i ekonomicznych w zgodności z celami środowiska i celami ogólnospołecznymi.

2) Uzasadnienie przyjętego zadania:

- wydłużenie czasookresu użytkowania obiektów inwentarskich,
- dążenie do poprawy dobrostanu zwierząt utrzymywanych w gospodarstwach,
- podejmowanie działań w zakresie poprawy stanu środowiska przed zanieczyszczeniami azotanowymi pochodzenia zwierzęcego,
- poprawa zewnętrznego wyglądu – wizerunku wsi polskiej,
- wskazanie ścieżki pozyskania dodatkowych środków finansowych na wymianę pokryć eternitowych i budowę samoczynnych oczyszczalni ścieków bytowych w gospodarstwach.

Zadanie 8: Produkcja warzyw i owoców wysokiej jakości

Tematy szkoleń specjalistycznych realizowanych w zakresie zadania operacyjnego, demonstracji i pokazów w dużym stopniu podporządkowano założeniom integrowanej ochrony roślin. Wymagają one od rolnika znacznie większej wiedzy niż ochrona tradycyjna, dlatego podczas przeprowadzanych wykładów specjalisty rolnicy zadawali bardzo dużo wnikliwych pytań. To zainteresowanie ze strony słuchaczy świadczy o poważnym podejściu do powyższego tematu. Rolnicy wiedzą, że przestrzegając główne założenia integrowanej ochrony unikną kar, które będą na nich nakładane przez jednostki nadzorujące. Metoda integrowanej ochrony spełnia założenia pro środowiskowe, dlatego też zwracano uwagę producentom, aby przy wykonywaniu zabiegów środkami ochrony roślin dbali o środowisko. Celem realizowanego zadania było w głównej mierze ujednoczenie produkcji i uzyskanie najwyższej jakości, która zagwarantuje zysk ekonomiczny. Realizując zaplanowane

metody doradcze zwracano uwagę rolnikom, aby ich produkty miały wysoką jakość celem spełnienia wymagań rynku krajowego i zagranicznego. Podczas metod doradczych realizowanych w ramach zadania operacyjnego, zwracano szczególną uwagę na problem racjonalnej gospodarki wodnej w uprawach sadowniczych oraz warzywniczych. Woda jest bardzo ważnym elementem w całym procesie technologicznym warzyw i owoców. Rolnicy z zainteresowaniem słuchali informacji na temat serwisu nawodnieniowego i dużego wpływu wody na jakość swoich płodów rolnych. Realizując wszystkie metody doradcze rolników namawiano do korzystania z odmian przeznaczonych do uprawy w danym regionie, czyli Porejestrowego Doświadczalnictwa Odmianowego (PDO). Należy zauważyć, że również doradcy Ośrodka podnieśli swoje wiadomości uczestnicząc w szkoleniach e-learningowych na temat podwyższenia jakości warzyw i owoców.

Realizacja przedmiotowego zadania operacyjnego pozwoliła zrealizować założone cele. Dzięki zaplanowanym szkoleniom, demonstracjom i pokazom poprawiła się jakość i opłacalność produkowanych warzyw i owoców. W wielu artykułach i opracowaniach wielokrotnie poruszano zagadnienia dotyczące jakości warzyw i owoców. Zwracano dużą uwagę na korzyści wynikające z wykonywania analiz glebowych oraz częstych lustracji pól, których celem było szybkie rozpoznanie choroby i szkodników oraz automatyczne podjęcie skutecznych metod doradczych.

Przeprowadzono wiele konsultacji i udzielono porad producentom w trakcie realizowanych metod doradczych oraz podczas wizyt w gospodarstwach demonstracyjnych. Podjęto również współpracę z jednostkami naukowymi (np. Instytutem Ogrodnictwa w Skierniewicach w zakresie optymalizacji nawadniania upraw) oraz samorządami lokalnymi w zakresie podnoszenia jakości produktów rolnych. Realizowane zadanie operacyjne wpłynęło na poprawę jakości i zdrowotności warzyw i owoców. Tylko dobry jakościowo asortyment pozwoli producentom poszerzyć rynki zbytu oraz stworzyć większą konkurencyjność dla swoich produktów.

1) Cele szczegółowe zadania:

- dbałość o ochronę środowiska poprzez stosowanie integrowanych metod ochrony roślin,
- wprowadzanie nowych technologii w celu ujednoczenia produkcji,

- podwyższenie jakości wytwarzanych produktów.

2) Uzasadnienie przyjętego zadania:

- wdrażanie zasad wzajemnej zgodności w celu dostosowania gospodarstw do unijnych wymogów,
- poprawa jakości oraz wydajności produkowanych w gospodarstwach warzyw i owoców,
- zwrócenie producentom uwagi na wysoką jakość wytwarzanych produktów celem spełnienia wymagań rynku krajowego i zagranicznego,
- wprowadzanie nowych technologii, celem osiągnięcia najwyższej jakości, która zagwarantuje zysk ekonomiczny.

Zadanie 9: Propagowanie odmian roślin uprawnych z Listy Zalecanych Odmian

Osiągnięcie wysokiego i dobrego jakościowo plonu roślin uprawnych uzależnione jest od odpowiedniego doboru odmian. Dla przykładu średnie plony zbóż w zależności od rodzaju uprawy stanowią 50% tego, co jest możliwe do uzyskania przy właściwym wykorzystaniu osiągnięć postępu biologicznego i technologii uprawy. W coraz większym stopniu o uprawie zbóż decyduje rynek konsumenta, gdzie mniejszy nacisk przykładana się do wysokości plonu, a większy do jego jakości.

W związku z powyższym powstało Porejestrowe Doświadczalnictwo Odmianowe, którego celem jest tworzenie Listy Zalecanych Odmian do uprawy na terenie Wielkopolski. Koordynatorem doświadczeń jest Stacja Koordynująca w Śremie Wójtostwie, która stara się dotrzeć z wynikami PDO do jak najszerszej rzeszy odbiorców na terenie województwa. Wyniki doświadczeń przekazywane były w formie pokazów polowych na różnego typu imprezach związanych z rolnictwem, jak i na stronie internetowej. WODR w Poznaniu w roku 2015 brał udział w promowaniu PDOiR zakładając poletka demonstracyjne w Centrach wystawowych WODR oraz wydając materiały związane z PDOiR.

Propagowanie LZO przez doradców WODR w Poznaniu miało na celu uświadomienie rolnikom jak ważny jest odpowiedni dobór odmian roślin uprawnych dla gospodarstw położonych w różnych rejonach Wielkopolski.

1) Cele szczegółowe zadania:

- stosowanie przez rolników wymagań wynikających ze standardów technologicznych przy produkcji rolniczej,
- poprawa jakości wytwarzanych produktów zgodnie z wymogami rynku oraz poprawa uzyskanych wyników ekonomicznych gospodarstw,
- kształtowanie właściwych umiejętności wśród rolników i dążenie do poprawy konkurencyjności na rynkach rolnych.

2) Uzasadnienie przyjętego zadania:

- edukacja rolników w zakresie osiągania wysokiego i dobrego jakościowo plonu zbóż,
- niedostateczne umiejętności w zakresie doboru odmian w zależności od rodzaju uprawy,
- niedostateczne wykorzystywanie postępu biologicznego,
- brak wystarczających umiejętności w zakresie stosowania właściwej technologii uprawy,
- przystosowanie do rynku konsumenta poprzez podniesienie wydajności produkcji roślinnej i poprawę jakości produktów rolnych,
- upowszechnianie wiedzy Porejestrowego Doświadczalnictwa Odmianowego i Rolniczego,
- uświadomienie rolnikom jak ważny jest odpowiedni dobór odmian, dążenie do podejmowania ściślejszej współpracy pomiędzy doradztwem rolniczym a rolnikami w zakresie propagowania postępu biologicznego.

Zadanie 10: Racjonalizacja ochrony chemicznej roślin uprawnych

Przestrzeganie nowych wytycznych dla użytkowników środków ochrony roślin wynika, m.in. z przepisów ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin (Dz. U. poz. 455) oraz rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 kwietnia 2013 r. w sprawie wymagań integrowanej ochrony roślin (Dz. U. poz. 505) oraz przepisów, jakie narzuca Unia Europejska krajom członkowskim.

Jednym z celów WODR w Poznaniu w zakresie integrowanej ochrony roślin było działanie na rzecz ograniczenia skażenia środowiska naturalnego. Dotychczasowe zadania w ramach przedmiotowego tematu realizowano między innymi poprzez wykorzystanie utworzonej w Wielkopolsce sieci gospodarstw demonstracyjnych. Gospodarstwa te,

stanowiły bazę obserwacyjno-dydaktyczną pozwalającą na prowadzenie monitoringu, ułatwiającego podejmowanie decyzji związanych ze skutecznym ograniczaniem agrofagów.

Zrealizowane zadania dotyczące zasad integrowanej ochrony roślin a związane były z:

- wykorzystaniem systemów wspomaganie decyzji w ochronie roślin,
- zaleceniami możliwości wykorzystania niechemicznych metod ochrony,
- oceną zasobności gleby w oparciu o analizy glebowe,
- przygotowaniem planów nawozowych poszczególnych upraw, na tej podstawie opracowanie sugerowanych płodozmianów wraz z doбором odmian,
- udostępnianiem danych technologiczno – ekonomicznych na potrzeby analiz,
- przyjmowaniem grup szkoleniowych organizowanych przez WODR,
- szkoleniami dla rolników na bazie założonych demonstracji polowych.

Zajęcia warsztatowe, pokazy i demonstracje w gospodarstwach prowadzone były w zakresie rozpoznawania chorób, chwastów i szkodników, korzystania z dostępnych systemów wspomaganie decyzji w ochronie roślin oraz wykorzystania osiągnięć agrotechniki i postępu biologicznego w hodowli roślin.

1) Cele szczegółowe zadania:

- upowszechnianie zasad integrowanej ochrony roślin,
- rozwój profesjonalnego doradztwa z zakresu ochrony roślin.

2) Uzasadnienie przyjętego zadania:

- integrowane technologie produkcji i integrowana ochrona roślin mają stanowić gwarancję produkcji żywności wysokiej jakości z zachowaniem wszelkich dostępnych środków bezpieczeństwa,
- promowanie wśród producentów rolnych nowoczesnych metod stanowić będzie gwarancję: produkcji żywności wysokiej jakości, ochrony roślin mającej na celu poprawę efektywności działania środków ochrony roślin przy jednoczesnym zapewnieniu ochrony środowiska i zdrowia konsumentów,
- konieczność przygotowania doradców rolniczych i producentów rolnych do wdrażania zasad integrowanej ochrony roślin,

- inicjowanie nowych rozwiązań w ochronie roślin, nawożeniu i innych zabiegach, które mają na celu zmniejszenie strat w potencjale plonowania roślin uprawnych,
- promowanie wśród producentów rolnych dobrych praktyk ochrony roślin,
- rozwój profesjonalnego doradztwa w ochronie roślin przez specjalizację grupy doradców z zakresu zagadnień związanych z ochroną roślin,
- upowszechnianie systemów wspomaganie decyzji w ochronie roślin wśród doradców i producentów rolnych,
- udostępnianie systemów wspomaganie decyzji w ochronie roślin doradcom i producentom rolnym,
- promowanie działań mających na celu ograniczenie ryzyka związanego ze stosowaniem środków ochrony roślin.

Zadanie 11: Racjonalna gospodarka na użytkach zielonych

W dobie dużej konkurencji na trudnym rynku rolnym niezbędne jest stałe podnoszenie wiedzy producentów rolnych w wielu obszarach produkcji. Dla rolników zajmujących się produkcją zwierzęcą, w tym produkcją pasz dla przeżuwaczy, niezwykle istotny jest rachunek ekonomiczny, na który duży wpływ ma produkcja pasz objętościowych produkowanych w gospodarstwie. Pasze te powinny charakteryzować się niskimi kosztami produkcji i jednocześnie powinny być to pasze o wysokiej jakości z punktu widzenia potrzeb żywieniowych zwierząt. Dobre pasze to dobry produkt końcowy, którego poszukuje klient – odbiorca i który gotowy jest więcej zapłacić.

Realizacja zadania miała na celu zwiększenie konkurencyjności gospodarstw rolnych utrzymujących bydło poprzez zwiększenie potencjału plonotwórczego użytków zielonych i poprawę jakości produkowanych pasz objętościowych, jak również wsparcie gospodarstw, które w zasobach gruntowych posiadają łąki przyrodniczo cenne, w realizacji programu rolnośrodowiskowo-klimatycznego w ramach PROW na lata 2014-2020.

W związku z powyższym, nadrzędnym elementem pracy doradczej w temacie użytki zielone były działania zmierzające do uzyskania jak najlepszych efektów produkcyjnych wszędzie tam, gdzie było to możliwe, bądź istniały zasoby w postaci

trwałych użytków zielonych o dużym potencjale oraz gospodarstwa specjalizujące się w produkcji mleka lub żywca.

Zadanie realizowane było za pomocą następujących metod doradczych: wykłady specjalistyczne dla kadry doradczej i rolników, pokazy i demonstracje, doradztwo indywidualne, instrukcje, zalecenia, wytyczne, działalność informacyjna, publikatory, współpraca z jednostkami naukowo-badawczymi oraz firmami z otoczenia rolnictwa.

Dzięki realizacji zadania osiągnięto następujące efekty pracy doradczej: systematyczne podnoszenie wiedzy doradców i producentów rolnych w zakresie gospodarowania na użytkach zielonych oraz ich funkcji pozarolniczych, transfer najnowszych osiągnięć nauki i techniki do praktyki rolniczej, pomoc w rozwiązywaniu problemów technologicznych oraz wspieranie decyzji w celu osiągnięcia zadowalających efektów ekonomicznych.

1) Cele szczegółowe zadania:

- dostosowanie sposobu gospodarowania na łąkach i pastwiskach do warunków siedliska, typu prowadzonej produkcji w gospodarstwie rolnym oraz przywrócenie funkcji gospodarczych, tam gdzie jest to możliwe,
- zwiększenie udziału kiszzonek w strukturze zbiorów z łąk trwałych.

2) Uzasadnienie przyjętego zadania:

- niewystarczająca wiedza na temat prawidłowej gospodarki na użytkach zielonych,
- błędy technologiczne popełniane przez rolników w zakresie racjonalnej gospodarki łąkowo-pastwiskowej,
- wykorzystanie postępu technologicznego w zakresie zbioru i konserwacji pasz z użytków zielonych,
- wykorzystanie postępu biologicznego w pracach renowacyjnych na użytkach zielonych,
- zwrócenie uwagi na bardzo ważną pozaprodukcyjną rolę łąk i pastwisk dla środowiska przyrodniczego, krajobrazu wiejskiego, ochrony gleb przed erozją, małej retencji i wpływu na klimat.

Zadanie 12: Wzrost efektywności wykorzystania gospodarstw rolnych poprzez zalesienia

Realizując działania w ramach przedmiotowego zadania przekazano informacje o znaczeniu lasów w funkcjonowaniu gospodarstw rolnych, zarówno w wymiarze organizacyjnym, gospodarczym jak i ekonomicznym. Mając na celu podjęcie przez rolników gospodarujących lasami działań takich jak produkcja i wykorzystanie odnawialnego źródła energii – drewna, zwiększyć udział drewna z lasów niepaństwowych w bilansie energetycznym oraz poprawić parametry jakościowe drewna pochodzącego z lasów niepaństwowych.

Na uwadze mamy, że gospodarka leśna jest terytorialnie i funkcjonalnie związana z gospodarką wiejską, dla której często stanowi uzupełniającą lub alternatywną w stosunku do rolnictwa formę aktywności ekonomicznej i społecznej.

W ramach podjętych działań kierujemy się przeciwdziałaniem pustynnieniu regionu przez zapewnienie trwałej pokrywy gleby (poprzez zalesianie, realizowane między innymi w założeniach i wykonaniu programów rolno-środowiskowych). Stałym elementem krajobrazu był niegdyś „las chłopski”, jako część kompleksów leśnych, ale również w znacznej mierze występując jako małe i rozdrobnione lasy śródpolne, zapewniające surowiec na bieżące potrzeby gospodarstw i pełniące, jak się okazało po latach, ogromną rolę środowiskową.

W pracy doradczej zwrócono uwagę na potrzebę zatoszczenia się o podniesienie wartości produkowanego surowca drzewnego, poprzez polepszenie jego jakości. Najtańszym i najskuteczniejszym sposobem na poprawienie jakości drewna jest podkrzesywanie drzew stojących. Jest to zabieg, który po kilkunastu latach od jego przeprowadzenia, prowadzi po całkowitym zabliznieniu ran po obciętych tyłkach i gałęziach, do znacznego podniesienia wartości drewna. Ponadto mimo że pracochłonny, zabieg ten jest stosunkowo łatwy do przeprowadzenia. Dzięki niemu eliminuje się główną przyczynę, która prowadzi do obniżenia jakości surowca drzewnego jakim są sęki. Poza nimi, na obniżenie jakości wpływają zgnilizny i krzywizny. O ile działania związane z manipulacją składem gatunkowym, więźbą oraz sposobem zmieszania gatunków w uprawach leśnych leżą w zakresie pracowników Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe, to zabieg podkrzesywania jest możliwy do wykonania samodzielnie.

W oparciu o uzyskaną wiedzę rolnicy – właściciele lasów – mogą sterować produkcją leśną w sposób zgodny z jednej strony ze sztuką leśną (wymóg prawny), z drugiej zaś z własnymi potrzebami w tym zakresie.

1) Cele szczegółowe zadania:

- poprawa kondycji lasów niepaństwowych,
- poprawa ekonomicznej efektywności gospodarstw rolnych,
- wdrożenie nowoczesnych, racjonalnych metod gospodarowania surowcem drzewnym „na pniu” i „przy pniu”,
- poprawa wydajności surowca, efektywności ekonomicznej, co w dużym stopniu pozytywnie wpłynie na środowisko,
- propagowanie produkcji i wykorzystania odnawialnego źródła energii jakim jest drewno, a także zwiększenie udziału drewna z lasów niepaństwowych w bilansie energetycznym.

2) Uzasadnienie przyjętego zadania:

- stan zagospodarowania lasów prywatnych budzi obawy (Raport o stanie lasów),
- brak dokumentacji urzędniowej około połowy lasów niepaństwowych w Wielkopolsce (Raport o stanie lasów),
- produktywność lasów prywatnych kształtuje się na poziomie połowy produktywności lasów zagospodarowanych przez PGL „Lasy Państwowe”,
- zmiany w zakresie długoterminowego przebiegu pogody (klimatu) skłaniają do zabezpieczenia się przed dalszym zwiększaniem koncentracji CO₂ w atmosferze poprzez zalesianie. Zalesianie poprawia również mikroklimat i warunki gospodarowania w otoczeniu lasu,
- surowiec drzewny z lasów nie państwowych charakteryzuje się na ogół słabą jakością,
- małe wykorzystanie podkrzesywania w celu poprawy jakości surowca drzewnego w lasach w ogóle, a niepaństwowych w szczególności.

Zadanie 13: Wykorzystanie Gospodarstw Demonstracyjnych w transferze innowacji z nauki do praktyki rolniczej

Wymiana pomiędzy nauką a praktyką rolniczą jest warunkiem innowacyjności dlatego też realizowane jest powyższe zadanie operacyjne. Powszechnie uznaje się, że wiedza jest kluczem do rozwoju gospodarczego w tym wypadku gospodarstw rolnych.

Celem zwiększenia transferu innowacji z nauki do praktyki rolniczej WODR w Poznaniu stworzył sieć Gospodarstw Demonstracyjnych na terenie województwa wielkopolskiego. W 2015 roku sieć zrzeszała 98 gospodarstw gdzie w części z nich zainstalowano polowe stacje meteorologiczne, będą systemem pomagającym w podejmowaniu decyzji w ochronie roślin. Systemy mają możliwość precyzyjnego określenia optymalnych terminów wykonywanych zabiegów ochrony roślin, co pozwala uzyskać wysoką efektywność zastosowanego zabiegu przy możliwości ograniczenia do niezbędnego minimum stosowania chemicznych środków ochrony roślin.

1) Cele szczegółowe zadania:

- edukacja oraz szkolenia dla rolników i mieszkańców obszarów wiejskich
w zakresie wykorzystania badań naukowych w praktyce rolniczej,
- zapewnienie wiedzy na temat badań i innowacji w sektorze rolnym.

2) Uzasadnienie przyjętego zadania operacyjnego:

- niedostateczna wiedza rolników w zakresie wykorzystania możliwości badań naukowych,
- możliwość realizacji wspólnych przedsięwzięć z instytutami naukowymi,
- współpraca w zakresie badań naukowych,
- możliwość połączenia potencjału naukowego z doradztwem rolniczym,
- stworzenie możliwości wieloletniej współpracy z instytucjami naukowymi.

Zadanie 14: Upowszechnienie wśród rolników i mieszkańców obszarów wiejskich wiedzy na temat aktualnych przepisów dotyczących ochrony zwierząt, obowiązków wynikających z tych przepisów i kształtowania właściwych postaw

Realizując powyższe zadanie operacyjne, oparto się na założeniu, że należy różnicować kanały przekazu informacji w oparciu o doświadczenie pedagogiczne. W ramach zadania zrealizowano wykładów i wyjazdów studyjnych dedykowanych w szczególności sposobu temu tematowi. Były to wykłady, podczas których przekazano wiedzę na temat podstaw prawnych (ustawa o ochronie zwierząt, pryncypia z niej

wynikające i konsekwencje nie spełniania wymogów), pokazano przykłady dobrych praktyk w tym zakresie.

Ponadto przygotowano materiały szkoleniowe dla doradców prowadzących wykłady z innych tematów, tak by mogli – zwrócić uwagę na ten problem i edukować o obowiązkach wynikających z ustawy i korzyściach z właściwego traktowania zwierząt. Wiedzę przekazano również poprzez bazę klientów EPSU w formie elektronicznej i na stronie internetowej WODR.

1) Cele szczegółowe zadania:

- edukacja w zakresie poprawy jakości warunków bytowania zwierząt domowych i gospodarskich,
- informowanie o wymaganych warunkach sanitarnych przy skupie, obrocie, uboju i transporcie zwierząt gospodarskich,
- podniesienie świadomości rolników na temat konieczności prowadzenia badań weterynaryjnych i prowadzenia dokumentacji w gospodarstwie,
- popularyzacja przepisów z zakresu ochrony zwierząt i zapewnienia dobrostanu zwierząt,
- informowanie o możliwości stworzenia odpowiednich warunków zoohigienicznych w pomieszczeniach inwentarskich,
- zwiększenie dostępności do informacji dotyczących konieczności ochrony i zapewnienia dobrostanu zwierząt,
- zwiększenie znajomości wymogów weterynaryjnych wśród rolników i mieszkańców obszarów wiejskich województwa wielkopolskiego,
- zwiększenie dostępności do szkoleń dotyczących obowiązujących regulacji prawnych w zakresie ochrony zwierząt.

2) Uzasadnienie przyjętego zadania operacyjnego:

- niedostateczny poziom wiedzy wśród rolników i mieszkańców obszarów wiejskich na temat przepisów w Ustawie o ochronie zwierząt z dnia 21 sierpnia 1997 r. ze zmianami,
- niezadawalający postęp w poprawie warunków bytowania zwierząt domowych i inwentarskich,
- zapewnienie bezpieczeństwa transportu i żywienia zwierząt,
- prowadzenie niedostatecznej dokumentacji weterynaryjnej przez gospodarstwa rolne.

1.1.2 Dział Ekonomiki (E)

Głównym celem przedsięwzięć upowszechnieniowych i doradczych w zakresie ekonomiki było zapoznanie producentów rolnych i innych beneficjentów z możliwością zmian w organizacji gospodarstw rolnych z uwzględnieniem aktualnej sytuacji rynkowej, rachunku ekonomicznego, a także uwarunkowań wynikających z członkostwa w Unii Europejskiej. Stąd w 2015 roku w zakresie ekonomiki realizowane były zagadnienia w ramach priorytetu pt. „Podnoszenie poziomu zarządzania gospodarstwem rolnym” i dwóch zadań operacyjnych, tj.:

- a) Podnoszenie wiedzy ekonomicznej rolników w zakresie zarządzania gospodarstwem rolnym,
- b) Upowszechnianie rachunkowości rolnej w konwencji zarządczej opartej na metodologii zastosowanej przez system Polski FADN.

W zakresie działalności informacyjno-upowszechnieniowej zostały przygotowane materiały i artykuły wydane na łamach Poradnika Gospodarskiego, w których poruszone zostały zagadnienia z obszarów szeroko pojętej ekonomiki rolnictwa, w tym w szczególności dotyczące zastosowania różnych narzędzi analizy ekonomicznej w zarządzaniu gospodarstwem rolnym, rachunkowości rolnej w systemie POLSKI FADN, analizy rynków rolnych, podatków i ubezpieczeń w rolnictwie, pomocy publicznej w rolnictwie. Na stronie internetowej WODR w Poznaniu prezentowane były kalkulacje rolnicze podstawowych produktów rolnych, notowania cen zarówno na produkty rolne jak i środki do produkcji rolnej oraz informacje na temat aktualnej sytuacji na rynkach rolnych. Natomiast w ramach intranetu udostępnione zostały materiały dydaktyczne w postaci prezentacji do wykorzystania przez doradców.

W ramach działalności szkoleniowej ze względu na fakt, że głównym przejawem właściwej organizacji jest efektywne zarządzanie gospodarstwem rolnym prowadzona była edukacja rolników w obszarze prowadzenia rachunkowości rolnej i rachunku ekonomicznego, w zakresie możliwości korzystania ze wsparcia inwestycji oraz podatków i ubezpieczeń w rolnictwie.

W związku z powyższym w czasie szkoleń realizowana była następująca tematyka dotycząca m.in.: upowszechnienia rachunkowości rolnej w systemie Polski FADN w gospodarstwach rolnych, rachunku ekonomicznego – jego praktycznego zastosowania w zarządzaniu gospodarstwem rolnym, istota obliczania jednostkowych kosztów

produkcji w ekonomice gospodarstw rolnych, kalkulowania kosztów użycia własnych maszyn, obowiązkowych ubezpieczeń i podatków w rolnictwie, w tym VAT, finansowania inwestycji, w tym analizy porównawczej najtańszych źródeł finansowania inwestycji przy udziale środków krajowych i unijnych, zarządzanie ryzykiem w gospodarstwie rolnym, sytuacji rynkowej w Polsce i UE oraz przedstawienie przewidywanych prognoz na rynku zbóż.

Jednym z zadań ekonomicznych była ocena sytuacji ekonomicznej gospodarstw rolnych w oparciu o analizy wybranych gospodarstw reprezentujących podstawowe typy produkcyjne zgodne ze strukturą doboru wyznaczoną przez Polski FADN. Prowadzenie tych ocen pozwoliło wspólnie z rolnikami na dokonanie analizy sytuacji ich gospodarstw i podejmowanie właściwych decyzji gospodarczych.

Sporządzone zostały analizy jednostkowych kosztów produkcji, dla wybranych produktów rolnych, zarówno w zakresie produkcji roślinnej jak i zwierzęcej. Zagadnienia ekonomiczne były także prezentowane podczas masowych imprez organizowanych przez WODR w Poznaniu.

Istotnym zadaniem realizowanym w 2015 roku było upowszechnianie rachunkowości rolnej w systemie Polski FADN. Jest to obecnie jedyny system w Polsce, w którym, pod kierunkiem Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowego Instytutu Badawczego w Warszawie, doradcy z Ośrodków Doradztwa Rolniczego w raz z rolnikami w sposób metodyczny i zunifikowany zbierają dane. Nieocenioną zaletą systemu jest to, że wyniki z poszczególnych gospodarstw rolnych mogą być ze sobą porównywane.

Działania ekonomiczne w gospodarstwach demonstracyjnych dotyczyły analizy ekonomicznej gospodarstwa, kosztów eksploatacji maszyn i analizy kosztów produkcji.

Ponadto w 2015 roku realizowane były następujące zadania: badanie koniunktury w rolnictwie województwa wielkopolskiego realizowane we współpracy ze Szkołą Główną Handlową w Warszawie, monitoring cen skupu płodów rolnych oraz monitoring cen skupu trzody chlewnej, notowania cenowe środków produkcji, usług i cen targowiskowych, w tym dla potrzeb Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi, sporządzanie kalkulacji kosztów bezpośrednich podstawowych upraw rolniczych, analizy lokalnych rynków rolnych.

Doradcy Wielkopolskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Poznaniu uczestniczyli w pracach na rzecz szacowania strat w gospodarstwach rolnych

spowodowanych ujemnymi skutkami przezimowania. Komisje, w skład których wchodziły pracownicy powiatowych Zespołów Doradczych WODR w Poznaniu, sporządzały protokoły z oszacowania szkód, które występowały w gospodarstwach. Członkowie zespołów suszowych, oszacowywali rozmiar szkód w celu wyliczenia procentu strat poniesionych przez rolników w wyniku klęski suszowej, a ubiegających się o pomoc w uzyskaniu dofinansowania w celu poprawy sytuacji gospodarstw.

PRIORYTET II

PODNOSZENIE POZIOMU ZARZĄDZANIA GOSPODARSTWEM ROLNYM

Zadanie 1: Podnoszenie wiedzy ekonomicznej w zakresie zarządzania gospodarstwem rolnym, w tym kształtowaniu konkurencyjności gospodarstwa rolnego przy wykorzystaniu dostępnych instrumentów pomocnych w zarządzaniu gospodarstwem rolnym

Znajomość i zrozumienie własnej sytuacji finansowej są coraz ważniejsze w warunkach gospodarki rynkowej. Konkurencyjna gospodarka rynkowa wymaga od rolników umiejętności wykorzystywania w praktyce zasad ekonomiki, w tym informacji rynkowych i podejmowania decyzji w oparciu o rachunek ekonomiczny. Możliwości produkcyjne każdego gospodarstwa rolnego zależą od warunków, w jakich funkcjonuje oraz od zasobów środków produkcji. Niezbędne są działania związane z przystosowaniem gospodarstw, ich modernizacją i sukcesywnym inwestowaniem w nowoczesne technologie produkcji. W roku 2015 prowadzący szkolenia specjalistyczne zwracali szczególną uwagę na ww. zagadnienia, jak również pogłębili wiedzę i umiejętności rolników i mieszkańców obszarów wiejskich. Wykładowcy uświadamiali zainteresowanych, że funkcjonowanie gospodarstw rolnych w dzisiejszej gospodarce rynkowej nierozdzielnie związane jest z zarządzaniem, w tym: planowaniem i organizacją.

Jednym z podstawowych warunków poprawy konkurencyjności była przeprowadzana analiza kosztów produkcji w gospodarstwach rolnych, która stanowi ważny element zarządzania, mający decydujące znaczenie przy wyborze kierunku produkcji oraz planowania rozwoju gospodarstwa. Kosztowne inwestycje realizowane w gospodarstwach rolnych, stwarzają ryzyko utraty płynności finansowej w przypadku dużych wahań cen produktów rolnych i środków do produkcji. Ryzyko to dotyczy zwłaszcza gospodarstw towarowych, które korzystają z kredytów inwestycyjnych. O tego typu zagrożeniach uświadamiały rolników przeprowadzone szkolenia.

Instrumentami finansowymi adresowanymi dla rolników są działania w ramach nowego PROW 2014 – 2020. Poprzez przeprowadzone szkolenia rolnicy nabyli wiedzę o możliwości korzystania z krajowych i unijnych środków wsparcia celem unowocześniania gospodarstw i poprawy konkurencyjności, a także zdobyli informację o funkcjonowaniu i wymaganiach Agencji Płatniczych (ARiMR, ARR).

Wzrost cen środków do produkcji rolnej, powoduje większe zainteresowania rolników zmianą systemu rozliczania podatku VAT. Wielu rolników rezygnuje z systemu ryczałtowego i przechodzi na zasady ogólne, dzięki temu uzyskuje możliwość odzyskiwania części podatku i obniżenia kosztów prowadzonej działalności. Analiza celowości zmiany systemu opodatkowania, pozwala na wyliczenie w oparciu o dane za ostatni rok, czy taka decyzja jest uzasadniona ekonomicznie w konkretnym gospodarstwie. Dla świadomego podjęcia decyzji w zakresie sposobu rozliczania się z podatków pomocne były przeprowadzone szkolenia z tego zakresu. Doradztwo ekonomiczne i podatkowe, było rodzajem doradztwa, które cieszy się największym zainteresowaniem wśród rolników. Porady najczęściej dotyczyły spraw finansowych, dlatego wymagały szczególnej staranności i były poparte dokładnymi analizami i wyliczeniami.

Przekazywane rolnikom na szkoleniach w roku 2015 wiadomości o aktualnej sytuacji w przepisach ubezpieczeniowych, terminach zawierania umów, wysokości składek i wielkości dofinansowania z budżetu państwa do składek ubezpieczeniowych pozwoliły rolnikom świadomie oceniać ryzyko prowadzonej działalności i umiejętnie nim zarządzać.

W 2015 roku prowadzone były badania cen na targowiskach i cen środków produkcji rolnej u wybranych kontrahentów będąca częścią systemu informacji rolniczej, wykorzystywanej przez uczestników rynku i kreatorów polityki rolnej. Sprawny system informacji rynkowej zapewnia przejrzystość rynku, wpływa na ograniczenie ryzyka nietrafnych decyzji. Podstawą systemu jest zbieranie, gromadzenie, przetwarzanie i udostępnianie informacji niezbędnych do podejmowania racjonalnych decyzji w zarządzaniu gospodarstwem rolnym.

1) Cele szczegółowe zadania:

- przekazywanie rolnikom wiedzy na temat funkcjonowania gospodarstw rolnych w warunkach gospodarki rynkowej, a także zarządzania,
- konkurencyjna gospodarka rynkowa wymaga od rolników umiejętności wykorzystywania w praktyce zasad ekonomiki, w tym informacji rynkowych, aktualnej sytuacji w przepisach ubezpieczeniowych, podatkowych (podatek VAT, dostępnych instrumentach finansowych, a także podejmowania decyzji w oparciu o rachunek ekonomiczny),

- edukacja w zakresie zasad wzajemnej zgodności oznaczającej powiązanie wysokości uzyskiwanych płatności bezpośrednich ze spełnianiem przez rolnika określonych wymogów.

2) Uzasadnienie przyjętego zadania:

- konkurencyjność gospodarstw rolnych będzie zwiększać się wraz z postępem biologicznym i technologicznym, wzrostem wydajności pracy, rosnącymi wymaganiami konsumentów, a aktywność gospodarstw rolnych, podobnie jak i innych firm w gospodarce narodowej, zależna jest od mechanizmów rynkowych,
- integralną częścią mechanizmu rynkowego jest rywalizacja producentów rolnych w zakresie pozyskiwania jak najlepszych odbiorców własnych produktów – wymaga to utrzymania stałej i wysokiej zdolności do konkurencji rynkowej,
- utrzymanie wysokiej zdolności do konkurencji rynkowej wymaga dobrego zarządzania gospodarstwem rolnym, podejmowania właściwych decyzji, które muszą być podparte racjonalnymi przesłankami,
- inwestycje w gospodarstwach rolnych wymagają wygenerowania znacznych środków pieniężnych, które mogą pochodzić z prowadzenia działalności operacyjnej przez gospodarstwo (środki własne) i od instytucji zewnętrznych na zasadach zwrotnych (kredyty) lub bezzwrotnych (PROW),
- prowadzenie gospodarstwa rolnego jest ściśle powiązane z podejmowaniem decyzji, czyli dokonywaniem właściwych wyborów. Doświadczenie i intuicja nie są już wystarczające. Konieczne jest odwoływanie się do aktualnej wiedzy technologicznej, prawnej, rynkowej oraz ekonomicznej,
- stosowanie właściwych rozwiązań technologicznych jest warunkiem koniecznym, lecz niewystarczającym dla zapewnienia sukcesu w prowadzeniu i zarządzaniu nowoczesnym gospodarstwem rolnym. Niezbędna jest ich ocena z ekonomicznego punktu widzenia za pomocą: rachunku ekonomicznego i oceny finansowa gospodarstwa rolnego,
- gospodarstwa rolne muszą także dostosować się do wymogów unijnych w zakresie ochrony środowiska oraz warunków utrzymania zwierząt czyli do zasady wzajemnej zgodności,

- przekazywanie rolnikom wiadomości o aktualnej sytuacji w przepisach ubezpieczeniowych, terminach zawierania umów, wysokości składek oraz wielkości dofinansowania z budżetu państwa do składek ubezpieczeniowych pozwala na świadomą ocenę ryzyka prowadzonej działalności i umiejętne zarządzanie,
- gospodarstwa rolne zobowiązane są do regulowania różnych podatków. Coraz więcej z nich rozlicza się z podatku VAT na zasadach ogólnych,
- plany objęcia rolników podatkiem dochodowym, który zastąpiłby dotychczasowy podatek rolny. Dla świadomego podjęcia decyzji w zakresie sposobu rozliczania się z podatków pomocne będą szkolenia z tego zakresu.

Zadanie 2: Upowszechnianie rachunkowości rolnej w systemie Polski FADN w gospodarstwach rolnych

Celem przedmiotowego zadania jest podnoszenie wiedzy w zakresie możliwości optymalizowania wyników ekonomicznych gospodarstwa rolnego w oparciu o prowadzoną rachunkowość w konwencji zarządczej. Prawidłowe wykorzystanie danych jest nieodzowną częścią procesu podejmowania decyzji, monitorowania funkcjonowania gospodarstwa, analizowania wyników, identyfikowania słabych i mocnych stron gospodarowania. Reguły obowiązujące w gospodarce rynkowej, według których muszą funkcjonować rolnicy spowodowały, że zostali oni zmuszeni do zwiększania wydajności i poprawy efektywności swojego działania. Jest to warunek i sposób zarazem na uzyskiwanie wyższych dochodów. W ramach zadania odbyły się szkolenia zarówno dla doradców jak i rolników.

Na szkoleniach rolnicy byli informowani, że obecne realia gospodarcze wymuszają szczególną potrzebę dokonania przewartościowania znaczenia zagadnień, z którymi mają do czynienia w trakcie działalności gospodarczej. U większości z nich dotychczasowy wysiłek nakierowany na sprawy bezpośrednio dotyczące produkcji, powinien zostać w sposób znaczący przełożony na szersze pojmowane zarządzanie gospodarstwem rolnym. Polega ono na podejmowaniu takich decyzji, aby odpowiednio użyte zasoby gospodarstwa dostarczały możliwie jak największą nadwyżkę ekonomiczną. Decyzje podejmowane w ramach zarządzania gospodarstwem odnoszą się zarówno do organizacji jak i działalności gospodarstwa rolnego.

Każdy rolnik uczestniczący w systemie Polski FADN otrzymał Raport indywidualny i Dynamiczny gospodarstwa rolnego. Raport Indywidualny gospodarstwa rolnego, który tak naprawdę pokazuje cel ewidencjonowania danych. Podstawę jego wytworzenia stanowią dane rachunkowe z określonego roku obrachunkowego nie wykazujące błędów w procedurze programowego testowania jakości danych. Na podstawie raportu możemy prześledzić całość działalności gospodarstwa rolnego począwszy od zasobów środków produkcji jakimi dysponuje, poprzez poniesione w procesie produkcyjnym nakłady, aż do uzyskanych wyników tak w wymiarze ilościowym jak i wartościowym. Umożliwia uzyskanie we właściwym czasie odpowiednich informacji, które są warunkiem koniecznym dla podejmowania prawidłowych decyzji w gospodarstwie rolnym, dostarcza informacji o wynikach działalności GR, jego sytuacji finansowej oraz wszelkich dokonanych zmianach majątkowych i finansowych. Pomaga rozumieć zasady i ograniczenia funkcjonowania GR ,może być punktem wyjścia do sporządzania długo i krótkoterminowych planów, a następnie ich właściwej kontroli oraz porównań uzyskiwanych wyników z planowanymi. Umożliwia potwierdzenie umiejętności profesjonalnego gospodarowania, ułatwia ustalanie zdolności kredytowej, uwiarygodnia rolników ubiegających się o kredyty bankowy.

Rolnicy otrzymywali również Raport Dynamiczny na którego podstawie można prześledzić zmiany w działalności GR począwszy od zasobów środków produkcji jakimi dysponowało, poprzez poniesione w procesie produkcyjnym nakłady, aż do uzyskanych wyników tak w wymiarze ilościowym jak i wartościowym. Podstawowym celem Raportu Dynamicznego Gospodarstwa Rolnego jest umożliwienie rolnikom prześledzenie i szybką ocenę zmian jakie zaszły w sytuacji ekonomicznej gospodarstwa w ciągu 6 lat uczestnictwa w Polskim FADN.

Zainteresowani rolnicy otrzymali także Raporty Porównawcze, które zawierają podstawowe dane wynikowe gospodarstwa, prezentowane w zestawieniu z wynikami uzyskanymi przez gospodarstwa podobne według ustalonych cech. Raport Porównawczy jest syntezą danych dotyczących zasobów danego gospodarstwa oraz wyników przez nie osiągniętych na tle zasobów i wyników gospodarstw podobnych. Został on zaprojektowany jako uniwersalne narzędzie do porównywania gospodarstw i punkt wyjścia do dalszej analizy ich wyników. Umożliwia szybkie uzyskanie wyników, jednorodnych pod względem sposobu naliczania poszczególnych zmiennych oraz formatu prezentowania

danych. Raport Porównawczy może być wykorzystywany tak przez rolnika, jak i przez doradcę, w tym wypadku za zgodą rolnika, który jest właścicielem danych.

1) Cele szczegółowe zadania:

- pozyskanie gospodarstw rolnych do prowadzenia rachunkowości rolnej w liczbie i strukturze wynikającej z założeń systemu Polski FADN nakreślonych przez Instytut Ekonomiki rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej (Państwowy Instytut Badawczy w Warszawie),
- zebranie przez doradców wspólnie z rolnikami danych z gospodarstw rolnych, opracowanie komputerowe danych z roku poprzedniego i przekazanie ich do Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowego Instytutu Badawczego w Warszawie,
- wygenerowanie raportów indywidualnych, dynamicznych i ich przeanalizowanie wspólnie z rolnikami.

2) Uzasadnienie przyjętego zadanie:

- brak istnienia jednolitego systemu rachunkowości w gospodarstwach rolnych, który pozwalałby na ewidencjonowanie zdarzeń gospodarczych w gospodarstwach rolnych wg określonej procedury pozwalającej na porównywanie wyników z innymi gospodarstwami rolnymi w Polsce oraz całej Unii Europejskiej,
- wdrażanie rachunkowości realizowanej w konwencji rachunkowości zarządczej,
- wykorzystywanie danych rachunkowych w celu określania dochodów gospodarstw rolnych funkcjonujących na terenie UE przez Komisję Europejską,
- dostarczanie danych dla: ośrodków decyzyjnych władz RP, organizacji przedstawicielstw rolników, środowiska naukowo – badawczego, doradztwa rolniczego,
- na podstawie zgromadzonych danych opracowywanych w formie raportów możliwa jest analiza działalności gospodarstw rolnych wg jednolitego schematu oraz porównania ich z innymi - podobnymi gospodarstwami,
- wykorzystanie przez rolników danych z rachunkowości do zarządzania gospodarstwem rolnym, tj. podejmowania decyzji na konkretnych danych,

- podwyższenie wiedzy rolnika z zakresu ekonomiki i zarządzania,
- nabranie przez rolników „rutyny księgowej” poprzez systematyczne gromadzenie danych i dokumentów w postaci faktur, co może być dobrym przygotowaniem rolnika do przejścia na rozliczanie się z podatkiem VAT na zasadach ogólnych,
- kontynuacja zbierania danych z gospodarstw rolnych w systemie Polski FADN.

1.1.3 Dział Ekologii i Ochrony Środowiska (EOŚ)

Specjaliści Działu Ekologii i Ochrony Środowiska WODR w Poznaniu w 2015 roku swoją działalność opierali na realizacji trzech zadań operacyjnych:

- ochrona środowiska w rolnictwie,
- rolnictwo ekologiczne,
- odnawialne źródła energii.

W ramach działalności prowadzili wykłady specjalisty i inne metody doradcze dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich, w szczególności w zakresie:

- ochrony środowiska na obszarach wiejskich,
- zasad wzajemnej zgodności,
- programów rolnośrodowiskowych,
- rolnictwa ekologicznego,
- odnawialnych źródeł energii,
- obszarów szczególnie narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych,
- ubiegania się o przyznanie pomocy finansowanej lub współfinansowanej ze środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej lub innych instytucji.

W 2015 roku zorganizowano takie imprezy masowe jak: sesja Rolnictwo – Środowisko – Żywność – Zdrowie, konferencję „Odnawialne źródła energii szansą dla rolnictwa i środowiska” oraz seminarium „Rolnictwo a środowisko-dobre praktyki”. Pracownicy Działu byli współorganizatorami Wielkopolskich Dni Energii oraz stoiska Ekoforum na Targach Edukacyjnych. Została utworzona, w ramach dofinansowania z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu, ścieżka edukacyjna dotycząca odnawialnych źródeł energii, wydano publikację „OZE

w krajobrazie Wielkopolski”, folder promujący ścieżkę. Zostały także przeprowadzone dwa konkursy – konkurs wiedzy na temat odnawialnych źródeł energii oraz konkurs fotograficzny „OZE w krajobrazie Wielkopolski”. Ponadto zorganizowano konferencję „Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich oparty na odnawialnych źródłach energii oraz praktykach energooszczędnych”.

W 2015 roku zostały też zrealizowane następujące demonstracje:

- kolekcja roślin energetycznych,
- analiza energetyczna w gospodarstwie rolnym,
- prośrodowiskowe technologie w gospodarstwie rolnym - upowszechnianie zasad sporządzania przyzmy kompostowej,
- prośrodowiskowe technologie w gospodarstwie rolnym - zastosowanie pożytecznych mikroorganizmów w produkcji zwierzęcej,
- uprawy ekologiczne według kalendarza Dni siewu.

Ponadto zrealizowano wojewódzki etap konkursu na najlepsze gospodarstwo ekologiczne oraz konkursy „Wiem jak rozpoznać i sięgnąć po żywność ekologiczną”, konkurs plastyczny dla dzieci "Jak dbam o przyrodę" oraz konkurs „Gospodarstwo rolne przyjazne środowisku naturalnemu”.

Specjaliści branżowi w realizacji swoich działań współpracowali z gospodarstwami demonstracyjnymi oraz jednostkami zewnętrznymi m.in. Regionalnym Zarządem Gospodarki Wodnej we Wrocławiu, Regionalnym Zarządem Gospodarki Wodnej w Poznaniu, Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Instytutem Ochrony Roślin, Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie, Wojewódzkim Inspektoratem Ochrony Środowiska, Wielkopolską Agencją Zarządzania Energią, Instytutem Włókien Naturalnych oraz Roślin Zielarskich, Wielkopolską Izbą Przemysłowo – Handlową, Fundacją na rzecz Rozwoju Polskiego Rolnictwa, Zespołem Parków Krajobrazowych Województwa Wielkopolskiego, a także firmami działającymi w obszarze rolnictwa.

PRIORYTET III
WIELOFUNKCYJNY, INTELIGENTY, ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ
OBSZARÓW WIEJSKICH

Zadanie 1: Ochrona środowiska w rolnictwie

Obszary wiejskie pełnią wiele funkcji o zasadniczym znaczeniu dla zrównoważonego rozwoju kraju, zarówno w sferze produkcji – rolniczej i pozarolniczej, konsumpcji, jak i dostarczania dóbr publicznych. Jednocześnie, na obszarach wiejskich znajduje się zdecydowana większość form ochrony przyrody oraz prowadzone są różne rodzaje aktywności gospodarczej.

Zarówno intensyfikacja produkcji rolnej jak i jej nadmierna ekstensyfikacja prowadzą do marginalizacji siedlisk przyrodniczych oraz negatywnie wpływają na biologiczną różnorodność obszarów wiejskich. Ochrona środowiska to jeden z priorytetów Unii Europejskiej, a wyzwania wynikające z nowej WPR związane m.in. z koniecznością łagodzenia skutków zmian klimatu, racjonalnym zarządzaniem zasobami wodnymi i ochroną bioróżnorodności powodują, że promocja dobrych praktyk rolniczych nabiera nowego wymiaru. Niezwykle istotne jest, w tym miejscu, podnoszenie świadomości producentów rolnych, poprzez upowszechnianie wiedzy o konieczności adaptacji do zmian klimatu, zwłaszcza w kontekście gospodarowania wodą i jej ochrony przed azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz ochrony gleb. Świadomość ta jest kształtowana także poprzez działalność doradczą WODR w Poznaniu.

Dział Ekologii i Ochrony Środowiska, z przyjętymi na 2015 rok zobowiązaniami, doskonale wpisał się w ten proces edukacyjny, realizując przedmiotowe zadanie. Celem przyjętego do realizacji zadania operacyjnego było podnoszenie poziomu świadomości ekologicznej społeczności wiejskiej w zakresie istnienia i ważności problemu zanieczyszczeń pochodzących ze źródeł rolniczych oraz zwrócenie uwagi na fakt oczywisty, że od konieczności ochrony środowiska nie można odstąpić. W ramach realizowanego zadania prowadzone były wykłady, demonstracje i seminaria, a także wyjazdy studyjne, pokazy i konkursy dla rolników i mieszkańców obszarów wiejskich. Podejmowane były jednocześnie działania podnoszące kwalifikacje zawodowe doradców WODR w Poznaniu, prezentowano również pozytywne wzorce działań proekologicznych na obszarach wiejskich, świadczone pomoc we wnioskowaniu o wsparcie finansowe ze środków unijnych i krajowych. Promowane były działania zaproponowane w ramach

PROW na lata 2014-2020, w tym przede wszystkim działania rolnośrodowiskowo-klimatyczne.

1) Cele szczegółowe zadania:

- podniesienie poziomu świadomości ekologicznej w zakresie istnienia i ważności problemu zanieczyszczeń środowiska ze źródeł rolniczych oraz zwrócenie uwagi na brak możliwości odstąpienia od konieczności ochrony środowiska. Przekazanie rolnikom wiedzy, która umożliwi spełnianie przez gospodarstwo określonych standardów w zakresie wymogów wzajemnej zgodności,
- przekazanie rolnikom informacji na temat możliwości przystąpienia do realizacji programu rolnośrodowiskowego, a więc do aktywnego włączenia się producentów rolnych w ochronę środowiska, m.in. poprzez: zachowanie różnorodności biologicznej, przywrócenie odpowiedniej gospodarki na łąkach i pastwiskach, stosowanie zimowej okrywy, zapobieganie erozji, zmniejszenie wpływów biogenów do wód gruntowych,
- zadania realizowane na OSN mają na celu zwrócenie szczególnej uwagi na eliminowanie błędów występujących podczas przechowywania i stosowania nawozów oraz poprawę praktyki rolniczej.

2) Uzasadnienie przyjętego zadania:

- na ochronę środowiska naturalnego kładzie się obecnie na świecie coraz większy nacisk, ponieważ zanieczyszczenie wody, gleby czy powietrza przyczynia się m.in. do ubożenia i dewastacji ekosystemów naturalnych. Podjęcie działań w zakresie ochrony środowiska naturalnego wymuszają przede wszystkim konsumenci, oczekując bezpiecznej żywności,
- producenci rolni, którzy chcą korzystać z dofinansowania – płatności bezpośrednie oraz inne dostępne działania, przede wszystkim PROW, są zobowiązani do spełnienia określonych wymogów dotyczących ochrony środowiska, bezpiecznej produkcji żywności i dobrostanu zwierząt, oraz wymogów wzajemnej zgodności,
- rolnicy i mieszkańcy obszarów wiejskich zgłaszają zapotrzebowanie na zagadnienia związane z ochroną środowiska, przede wszystkim ze względu na bardzo często zmieniające się przepisy prawa w tym obszarze,

- rolnictwo to bardzo ważny element krajobrazu, który uzależniony jest od przyrody, ale też bardzo silnie na nią oddziałuje. Dlatego, poza celami ekonomicznymi, ważne są cele ekologiczne rolnictwa takie jak ochrona bioróżnorodności. W tym celu podejmowane są różne działania, a jednym z nich jest wdrażanie programu rolnośrodowiskowego (programy obowiązkowe dla państw – członków Wspólnoty). Program rolnośrodowiskowy jest narzędziem finansowym w systemie ochrony przyrody i krajobrazu na obszarach wiejskich umożliwiającym rolnikom bezpośrednio zaangażowanie się w zachowanie walorów przyrodniczych obszarów wiejskich,
- na obszarach prawnej ochrony przyrody, w tym obszarach Natura 2000, zasady i warunki gospodarowania rolniczego są zróżnicowane. Konieczne jest więc informowanie rolników i mieszkańców obszarów wiejskich o ich obowiązkach i prawach względem takich obszarów,
- obecnie poważny problem stanowią azotany pochodzące z rolnictwa, przyczyniające się do nadmiernego zanieczyszczenia wód, szczególnie w rejonach o intensywnej produkcji zwierzęcej, do których zalicza się m.in. Wielkopolska. Konieczne jest więc zmniejszenie stopnia zanieczyszczenia wód związkami azotu i zagrożenia dla wód ze strony azotu rolniczego, dzięki wdrażaniu założeń Dyrektywy Azotanowej, przede wszystkim poprzez informowanie producentów rolnych o wymogach Programów działań dla OSN i Dobrej Praktyki Rolniczej na OSN,
- w propozycjach „nowej” Wspólnej Polityki Rolnej sporo miejsca poświęca się ochronie bioróżnorodności. Dlatego też rolnikom przekazywane są informacje mające na celu upowszechnianie zagadnień dotyczących m.in. zmian klimatycznych, gospodarki wodnej, ochrony wód i gleb, ochrony różnorodności biologicznej oraz innowacyjności w zakresie tych wyzwań.

Zadanie 2: Odnawialne źródła energii

W roku 2015 tematyka szkoleń specjalistycznych dla rolników i mieszkańców obszarów wiejskich w zakresie popularyzacji odnawialnych źródeł energii (OZE) w województwie wielkopolskim obejmowała zagadnienia poświęcone rodzajom

odnawialnych źródeł energii, efektywności energetycznej, sposobom oszczędzania energii oraz źródłom finansowania instalacji OZE. Duża część szkoleń poświęcona była wykorzystaniu biomasy na cele energetyczne, a szczególnie tak trudnemu w odbiorze społecznym zagadnieniu biogazowi. Podczas szkoleń dotyczących biogazowi podkreślano szanse dla rolnictwa i środowiska wynikające z jej funkcjonowania. W celu dalszej popularyzacji biogazowi na obszarach wiejskich utworzone zostały Punkty Konsultacyjne ds. OZE zlokalizowane w każdym Zespole Doradczym WODR.

Uczestnicy szkoleń organizowanych przez WODR wykazywali duże zainteresowanie poruszaną tematyką. Największe zainteresowanie uczestnicy szkoleń wykazywali w zakresie regulacji prawnych dotyczących funkcjonowania odnawialnych źródeł energii oraz w zakresie poszukiwania źródeł finansowych wspierających inwestycje w OZE.

W roku 2015 kontynuowano wdrażanie kadry Ośrodka do skutecznego doradzania w zakresie oszczędzania energii oraz planowania inwestycji OZE w gospodarstwach rolnych, co jest ważne w kontekście uruchomienia w najbliższej przyszłości finansowych instrumentów wsparcia przez NFOŚiGW.

Mechanizm ten wzbudza najwięcej obaw w środowisku specjalistów z branży OZE, którzy twierdzą, że zaproponowane mechanizmy prawne nie przyspieszą rozwoju instalacji OZE w Polsce, a implementacja Dyrektywy 2009/28/WE w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych nie nastąpi wcześniej niż w 2016 r. Zainteresowani rozwojem OZE w Polsce domagają się wprowadzenia do ustawy zmian zapewniających wsparcie energetyce obywatelskiej. Wśród oczekiwanych zmian wymienia się wprowadzenie taryf gwarantowanych dla najmniejszych źródeł prosumenckich; rozszerzenie definicji prosumenta o inne podmioty, np.: spółdzielnie, wspólnoty mieszkaniowe, szkoły; stworzenia warunków do rozwoju produkcji ciepła z rozproszonych odnawialnych źródeł oraz wycofanie się z dalszego wspierania wielkoskalowego współpalania biomasy.

1) Cele szczegółowe zadania:

- zapoznanie rolników i mieszkańców obszarów wiejskich z przepisami regulującymi obszar odnawialnych źródeł energii,
- przekazanie informacji na temat stosowania odnawialnych źródeł energii.

2) Uzasadnienie przyjętego zadania:

- zobowiązania podjęte przez kraje członkowskie w zakresie polityki energetycznej UE mają istotny wpływ na rolnictwo, jako gałąź gospodarki, w której ogranicza się wykorzystanie paliw kopalnych i emisję gazów cieplarnianych,
- konieczność implementacji Dyrektywy 2009/28/WE w sprawie promocji odnawialnych źródeł energii do polskiego prawa zobowiązuje do przekazywania bieżących informacji na temat zmieniających się przepisów w tym zakresie,
- propagowanie produkcji energii z odnawialnych źródeł jako pozarolniczego źródła dochodu,
- pomoc mieszkańcom obszarów wiejskich w osiągnięciu większej niezależności w stosunku do dostawców zewnętrznych i wzrostu cen energii w przyszłości,
- poszukiwanie przez właścicieli gospodarstw bardziej efektywnych energetycznie źródeł zasilania w energię.

Zadanie 3: Rolnictwo ekologiczne

Rolnictwo ekologiczne to system gospodarowania najlepiej wpisujący się w strategię zrównoważonego rozwoju. Jest formą poprzez którą realizuje się względy społeczne tzn. uczy najbardziej wydajnego gospodarowania, gdzie nie tylko liczą się koszty produkcji w gospodarstwie, ale i koszty społeczne i przyrodnicze. Aktywizuje ludność wsi, dostarcza nowych miejsc pracy, umiejętnie wykorzystuje potencjał środowiska oraz podnosi żyzność i urodzajność gleby. Pozyskiwana tą metodą żywność gwarantuje wysoką jakość co w konsekwencji stanowi ważny element profilaktyki zdrowotnej społeczeństwa. Produkcja rolnicza metodami ekologicznymi jest najskuteczniejszą metodą ochrony środowiska i przyrody na terenach wiejskich. O potrzebie rozwoju rolnictwa ekologicznego decydują przede wszystkim konsumenci, poprzez coraz częstsze poszukiwanie żywności powstałej w warunkach jak najbardziej zbliżonych do naturalnych. Zwiększające się wciąż zapotrzebowanie na żywność funkcjonalną, pozwala na założenie, że doprowadzi to do zwiększenia znaczenia tej gałęzi produkcji rolnictwa w naszym kraju w tym w Wielkopolsce.

Tematyka szkoleń specjalistycznych dla rolników i mieszkańców obszarów wiejskich w zakresie popularyzacji ekologicznego systemu produkcji rolnej w Wielkopolsce obejmowała zagadnienia dotyczące podstawowych zasad rolnictwa ekologicznego jak i praktycznego przestawiania gospodarstw rolnych na ekologiczny system gospodarowania. Główne zagadnienia związane były ze Wspólną Polityką Rolną UE i możliwości wsparcia finansowego rolnictwa ekologicznego w ramach Programu Rolnośrodowiskowego. Szczególnie dużo uwagi poświęcono wprowadzonym zmianom w Programie rolnośrodowiskowym: pakiet – Rolnictwo ekologiczne. Na szkoleniach uwzględniono też aspekty marketingu oraz wymogów przetwórstwa, sprzedaży i znakowania produktów wytwarzanych zgodnie z kryteriami rolnictwa ekologicznego. Informowano dokładnie o proponowanych zmianach dotowania tego systemu produkcji w PROW 2014-2020. Na bieżąco informowano także rolników o obowiązujących przepisach i wymogach dotyczących corocznych obowiązkowych kontroli w gospodarstwach przestawiających się jak i tych, które posiadają już certyfikaty. Szczególnie dużo uwagi poświęcono wymogom dotyczącym prowadzenia dokumentacji w gospodarstwie z ekologicznym systemem produkcji. Informowano o wprowadzonym usprawnieniu funkcjonowania systemu rolnictwa ekologicznego w obszarze prowadzenia dokumentacji przez rolników ekologicznych.

W Głównym Inspektoracie Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych w porozumieniu z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, przygotowane zostały wzory formularzy rejestrów dotyczących produkcji roślinnej i zwierzęcej, których stosowanie wynika z art. 66, 72 lit. d i 76 rozporządzenia Komisji (WE) nr 889/2008.

We wszystkich formach edukacyjnych zrealizowanych przez WODR w Poznaniu w 2015 roku z zakresu rolnictwa ekologicznego licznie uczestniczyli rolnicy wykazując duże zainteresowanie poruszaną problematyką.

1) Cele szczegółowe zadania:

- dążenie do permanentnego podnoszenia wiedzy przez rolników i mieszkańców obszarów wiejskich z zakresu ekologicznego systemu produkcji rolnej i jakości tak pozyskiwanej żywności – pozyskiwanie w samoregulujących się cyklach przyrodniczych płodów rolnych o wysokiej

jakości biologicznej, porównywalnej z jakością surowców pochodzących z naturalnych ekosystemów,

- upowszechnianie wśród producentów rolnych najbardziej prośrodowiskowego systemu gospodarowania – przyrost liczby gospodarstw ekologicznych i arealu upraw ekologicznych,
- pomoc rolnikom w pozyskiwaniu funduszy wspierających ekologiczne systemy produkcji oraz w sprawnym zarządzaniu ekologicznym gospodarstwem rolnym,

2) Uzasadnienie przyjętego zadania:

- działania zawarte w priorytecie zgodnie z celem WPR – ekologizacji produkcji rolnej,
- uwzględnienie aspektów społecznych – produkcja rolna w połączeniu z troską o środowisko.
- uwzględnienie aspektów ekonomicznych - wsparcie finansowe, jakie uzyskuje rolnictwo ekologiczne w ramach Wspólnej Polityki Rolnej UE jest szczególnie istotne dla rolników gospodarujących w niekorzystnych warunkach nie predysponowanych do intensywnej produkcji rolnej,
- wykorzystanie zasobów przyrodniczych i naturalnych regionu do prowadzenia rolnictwa ekologicznego,
- wykorzystanie dużej podaży siły roboczej na obszarach wiejskich,
- utrzymujący się stosunkowo dość niski poziom wiedzy zarówno producentów rolnych jak i konsumentów na temat ekologicznego systemu produkcji rolnej,
- rosnące zapotrzebowanie na żywność ekologiczną w międzynarodowym handlu żywnością.

1.1.4 Dział Rozwoju Obszarów Wiejskich, Przedsiębiorczości i Agroturystyki (ROW)

Dział Rozwoju Obszarów Wiejskich, Przedsiębiorczości i Agroturystyki Wielkopolskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Poznaniu realizował w 2015 roku zadania z zakresu doradztwa rolniczego na szerokim polu zagadnień rozwoju obszarów wiejskich, wychodzących poza technologie produkcji, ekonomikę i ochronę środowiska, a mieszczących się w poniższych zadaniach operacyjnych:

- Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości, w tym agroturystyki na obszarach wiejskich Wielkopolski;
- Wspieranie rozwoju i właściwego funkcjonowania wiejskiego gospodarstwa domowego, w tym racjonalnego żywienia i profilaktyki zdrowotnej rodziny;
- Wspieranie zespołowych form gospodarowania w województwie wielkopolskim;
- Zachowanie dziedzictwa kulturowego Wielkopolski ze szczególnym uwzględnieniem dziedzictwa kulinarnego.

Pracownicy działu organizowali wykłady, seminaria, demonstracje, kursy i pokazy dla rolników oraz mieszkańców obszarów wiejskich, podejmowano działania podnoszące kwalifikacje zawodowe doradców, promowano pozytywne wzorce działalności, pomagano mieszkańcom obszarów wiejskich we wnioskowaniu o pomoc unijną w różnych dziedzinach.

Pomocą doradczą otoczonych zostało 746 gospodarstw agroturystycznych (według danych z monitoringu agroturystycznego WODR z 2015 roku), stowarzyszenia agroturystyczne (ponad 10) oraz osoby, które chcą podjąć działalność agroturystyczną lub inne działania przedsiębiorcze, grupy producentów rolnych (około 420 grup), wytwórców produktów regionalnych, środowiska kobiece (zorganizowane w Koła Gospodyń Wiejskich i stowarzyszenia) oraz wiejskie gospodarstwa domowe.

PRIORYTET III
WIELOFUNKCYJNY, INTELIGENTY, ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ
OBSZARÓW WIEJSKICH

Zadanie 4: Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości, w tym agroturystyki na obszarach wiejskich Wielkopolski

W 2015 roku w ramach zadania operacyjnego zrealizowane zostały następujące metody doradcze:

1. Wykład specjalisty – prowadzone były szkolenia dla mieszkańców obszarów wiejskich z następującego zakresu: Programy pomocowe wspierające rozwój przedsiębiorczości na obszarach wiejskich w latach 2014-2020, Sprzedaż bezpośrednia produktów rolnych z gospodarstwa rolnego, Dywersyfikacja gospodarstw rolnych w kierunku działalności pozarolniczej, Walory turystyczne Wielkopolski i dziedzictwo kulturowe wsi, Finansowanie działalności turystycznej na obszarach wiejskich, Promocja i reklama w turystyce wiejskiej i agroturystyce, Specjalizacja gospodarstw agroturystycznych, Marketing w turystyce wiejskiej i agroturystyce, Podstawy prawne prowadzenia działalności turystycznej i agroturystycznej na obszarach wiejskich.
2. Doksztalcanie kadry – przeprowadzone były szkolenia dla kadry doradczej z następującej tematyki:
  - szkolenia stacjonarne: Sprzedaż bezpośrednia produktów rolnych, Wspieranie rozwoju działalności agroturystycznej, Wspieranie przedsiębiorczości w ramach Krajowych Programów Operacyjnych, Przedsiębiorstwa ekonomii społecznej na obszarach wiejskich, Możliwości wsparcia finansowego działalności przedsiębiorstw społecznych, Wybrane działania w ramach pomocy unijnej PROW 2014 – 2020, Wspieranie przedsiębiorczości w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego
  - e – learning: Wspieranie rozwoju działalności agroturystycznej, Możliwości wsparcia finansowego działalności i przedsiębiorstw społecznych, Wspieranie przedsiębiorczości w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego, Ekonomia społeczna a rozwój obszarów wiejskich, Przetwórstwo produktów rolnych na poziomie gospodarstwa

- wyjazd studyjny: Pozytywne wzorce pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich.
3. Konkursy – zgłoszono uczestników do konkursu AGROLIGA, Sposób na Sukces, Na najlepszy obiekt turystyki na obszarach wiejskich w Wielkopolsce.
  4. Demonstracje – przeprowadzono demonstracje w wybranych gospodarstwach agroturystycznych nt. Analiza kosztów funkcjonowania kwatery agroturystycznej oraz Budowa oferty agroturystycznej – kwiaty dzieciństwa.
  5. Działalność doradcza – realizowane były porady w gospodarstwach demonstracyjnych, porady dla rolników, mieszkańców wsi i doradców.
  6. Działalność informacyjno-wydawnicza – zamieszczone zostały artykuły w Poradniku Gospodarskim i stronie internetowej WODR Poznań oraz informacje w bazie klientów, przygotowane zostały materiały szkoleniowe dla rolników. Tematyka opracowań poruszała aktualną sytuację z zakresu przedsiębiorczości.

Efektem realizacji zadania operacyjnego jest podniesienie wiedzy i kwalifikacji kadry doradczej oraz wiedzy i umiejętności mieszkańców obszarów wiejskich uczestniczących w poszczególnych metodach doradczych z zakresu przedsiębiorczości, w tym agroturystyki.

1) Cele szczegółowe zadania:

- wspieranie rozwoju istniejących gospodarstw agroturystycznych i obiektów turystyki wiejskiej,
- wspieranie powstawania nowych gospodarstw agroturystycznych i obiektów turystyki wiejskiej,
- propagowanie stylu wypoczynku w ramach turystyki zrównoważonej.
- popularyzacja indywidualnej przedsiębiorczości wśród mieszkańców obszarów wiejskich Wielkopolski,
- ułatwianie różnicowania działalności, zakładania nowych przedsiębiorstw i tworzenia miejsc pracy na wsi,
- wskazanie mieszkańcom obszarów wiejskich możliwości dofinansowania działalności gospodarczej z funduszy Unii Europejskiej oraz innych źródeł finansowania,
- zapoznanie mieszkańców wsi z pozytywnymi wzorcami pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich.

2) Uzasadnienie przyjętego zadania:

- zwiększenie nacisku w polityce Unii Europejskiej na wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich,
- zachodzenie na obszarach wiejskich niekorzystnych zmian ekonomicznych,
- utrzymujący się wysoki poziom liczby osób związanych zawodowo z rolnictwem,
- duża liczba gospodarstw, które bez dodatkowego źródła dochodu nie są w stanie uzyskać odpowiednich dochodów.
- niedobór pozarolniczych miejsc pracy na terenach wiejskich.
- wspieranie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej potwierdza korzyści osiągnięte przez właścicieli gospodarstw agroturystycznych, turystów oraz mieszkańców obszarów wiejskich,
- korzyści osiągnięte z punktu widzenia kwaterodawcy to:
  - działalność agroturystyczna daje możliwość poprawy dochodowości gospodarstw rolnych (dodatkowe źródło dochodu),
  - agroturystyka przyczynia się do zdobywania doświadczenia przez rolnika w zakresie prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej.
- Z punktu widzenia korzyści dla obszarów wiejskich:
  - postępujący rozwój obszaru poprzez powstawanie firm tworzących otoczenie turystyki (punkty handlowe, gastronomiczne, usługi transportowe, itp.),
  - poprawa wizerunku okolicy poprzez wykorzystywanie unijnych środków finansowych, skierowanych na inwestycje związane z rozwojem turystyki wiejskiej i agroturystyki,
  - kultywowanie dziedzictwa kulturowego wsi polskiej,
  - kształtowanie rozpoznawalności obszaru wiejskiego w regionie, kraju i na świecie.
- Z punktu widzenia korzyści turysty to:
  - kształtowanie szerokiego dostępu do wypoczynku ludzi o różnych dochodach (agroturystyka nadal postrzegana jest jako tańszy sposób wypoczynku),

- kształtowanie popytu na wypoczynek weekendowy, świąteczny w bliskiej okolicy, połączony ze sportem i rekreacją w środowisku naturalnym (turystyka prozdrowotna),
- przeniesienie środka ciężkości z rozwoju turystyki masowej na rzecz turystyki zrównoważonej.

Zadanie 5: Wspieranie rozwoju i właściwego funkcjonowania wiejskiego gospodarstwa domowego, w tym racjonalnego żywienia i profilaktyki zdrowotnej rodziny

Na obszarach wiejskich w dalszym ciągu rolnictwo pełni kluczową rolę. Ale w środowisku wiejskim zagadnienia ściśle związane ze sferą produkcyjną stanowią tylko jeden z obszarów działalności doradczej WODR w Poznaniu. Rodziny rolników i mieszkańcy obszarów wiejskich pragną poprawić warunki życia na obszarach wiejskich, a dzięki temu realizować swoje cele ekonomiczne, edukacyjne, kulturowe i społeczne. W związku z tym okazuje się, że z roku na rok rośnie zainteresowanie usługami doradczymi z tematyki funkcjonowania wiejskiego gospodarstwa domowego, w tym racjonalnego żywienia i profilaktyki zdrowotnej rodziny.

Realizacja wybranych zagadnień w działaniu operacyjnym była skierowana na edukację prozdrowotną, która obejmowała w szczególności obszary promocji zdrowia związane z problemami zdrowotnymi mieszkańców obszarów wiejskich, a także racjonalne żywienie rodziny.

Propagowanie postaw prozdrowotnych, zdrowego stylu życia i zasad racjonalnego żywienia wśród mieszkańców obszarów wiejskich miało na celu uświadomienie, że środowisko naturalne i społeczne, a także styl życia zdrowia człowieka są głównymi czynnikami decydującymi o zdrowiu człowieka.

Działalność doradcza Ośrodka w tym zadaniu operacyjnym obejmowała:

- działania na rzecz edukacji zdrowotnej i promowania zdrowego stylu życia,
- uświadomienie związków między zdrowiem człowieka a jego stylem życia oraz środowiskiem fizycznym i społecznym,
  - zapobieganie szerzeniu się niekorzystnych zachowań – złych nawyków oraz ich eliminowanie (szczególnie u dzieci),
  - upowszechnianie zasad racjonalnego żywienia,
  - utrwalanie prawidłowych wzorców zdrowego stylu życia,

- upowszechnianie przepisów z zakresu pomocy społecznej.

Usługi doradcze były realizowane następującymi metodami doradczymi: wykłady specjalistów, wykłady, pokazy, wyjazdy studyjne, seminarium Forum Kobiet, konkurs na domowe ciasta.

Wykłady specjalistów i wykłady prowadzone przez doradców WODR w Poznaniu cieszyły się dużym zainteresowaniem rolniczek i mieszkank wsi. Można było zdobyć wiedzę uczestnicząc m.in. w szkoleniach o tematyce: Racjonalne żywienie rodziny, Zioła i przyprawy – zastosowanie w żywieniu, Jedzmy warzywa i owoce, Na co zwrócić uwagę w żywieniu dzieci, Czy wiesz co jesz, Wybrane zagadnienia z profilaktyki i ochrony zdrowia ludności obszarów wiejskich, Zdrowy styl życia podstawą zachowań prozdrowotnych ludności, Jak długo i zdrowo żyć ze szczególnym uwzględnieniem zasad żywienia”.

Jedną z metod realizowanych w 2015 roku było seminarium „Forum Kobiet”, które dotyczyło prowadzenia gospodarstwa rolnego i spraw rodziny wiejskiej. Była to impreza, dzięki której panie wzbogaciły swoją wiedzę fachową, zarówno potrzebną do prowadzenia „firmy”, którą jest gospodarstwo rolne, jak i niezbędną do unowocześniania gospodarstwa domowego. Forum było adresowane do członkiń kół gospodyń wiejskich z 4 powiatów regionu leszczyńskiego, bo dzięki współpracy z kołami możliwe jest dotarcie do szerokiego grona rolniczek i mieszkank obszarów wiejskich. W programie Forum znalazły się wykład, pokaz kulinarny i konkurs. Wykład i pokaz połączony z degustacją dotyczył problematyki racjonalnego żywienia rodziny, ze szczególnym uwzględnieniem tematyki wykorzystania warzyw i owoców.

Działania na rzecz promowania zdrowego stylu życia i edukacji zdrowotnej miały na celu podnoszenie świadomości dotyczącej zdrowia rodziny wiejskiej, gdyż pozytywne zmiany najłatwiej rozpocząć wprowadzając racjonalne odżywianie. W realizacji usług doradczych duże znaczenie miała współpraca z kołami gospodyń wiejskich, które w swojej działalności upowszechniały zagadnienia racjonalnego żywienia i profilaktyki zdrowotnej wśród mieszkańców obszarów wiejskich.

1) Cele szczegółowe zadania:

- ustawiczne podnoszenie wiedzy i świadomości ludności obszarów wiejskich w kierunku zdrowego stylu życia poprzez:
  - racjonalne i zdrowe odżywianie rodzin wiejskich,

- nakłanianie do ciągłego monitorowania stanu zdrowia,
  - zmianę dotychczasowego stylu życia,
  - edukację społeczności lokalnej z zakresu zdrowia psychicznego, radzenia sobie ze stresem,
  - edukację w kierunku zapobieganiu nadwadze i otyłości,
  - edukację w zakresie chorób cywilizacyjnych.
- podnoszenie poziomu świadomości dotyczącej zdrowia rodziny wiejskiej poprzez uświadomienie zależności między stylem odżywiania a stanem zdrowia,
  - umożliwienie zdobycia wiedzy z zakresu funkcjonowania wiejskiego gospodarstwa domowego obejmującej głównie tematykę racjonalnego żywienia rodziny, w tym roli warzyw i owoców w żywieniu, nowoczesnej zagrody wiejskiej oraz ubezpieczeń społecznych,
  - podejmowanie współpracy z kołami gospodyń wiejskich oraz organizacjami zrzeszającymi kobiety, które w swojej działalności upowszechniają wśród mieszkańców obszarów wiejskich zagadnienia racjonalnego żywienia oraz prowadzenia nowoczesnej zagrody.

2) Uzasadnienie przyjętego zadania:

- propagowanie postaw prozdrowotnych i zdrowego stylu życia wśród mieszkańców obszarów wiejskich polegające na uświadamianiu, że środowisko naturalne i społeczne oraz własne zachowania zdrowotne i styl życia są głównymi determinantami zdrowia człowieka,
- poprzez edukację zdrowotną rolnicy i mieszkańcy obszarów wiejskich uczą się dbać o własne zdrowie, swoich rodzin i społeczności w której żyją, co skutkuje podejmowaniem profilaktyki zdrowotnej,
- dążenie do poprawy świadomości zdrowotnej, wprowadzenie promocji zdrowia w kierunku zachęcenia do profilaktycznych badań zdrowotnych mieszkańców,
- przekonywanie do prowadzenia zdrowego stylu życia,
- kształtowanie wrażliwości mieszkańców obszarów wiejskich, a także wpływanie na podejmowane przez nich decyzje w zakresie korzystania ze wszystkich specjalistycznych badań profilaktycznych, które zapobiegają chorobom, poprzez ich wczesne wykrycie i leczenie.

- rolniczki i mieszkańcy obszarów wiejskich zgłaszali potrzebę uwzględnienia tematyki dotyczącej wiejskiego gospodarstwa domowego w działalności WODR w Poznaniu. Potwierdzały to badania potrzeb doradczych prowadzone podczas wykładów specjalistów – ankietyzacja, a także dyskusje na spotkaniach w środowiskach wiejskich. Trzy lata realizacji wykazały potrzebę kontynuowania priorytetu przy wykorzystaniu różnych metod i form działalności doradczej,
- w rozwoju i właściwym funkcjonowaniu wiejskiego gospodarstwa domowego bardzo ważna okazała się problematyka racjonalnego żywienia rodziny. Żywność i prawidłowe żywienie należą do najważniejszych czynników środowiskowych człowieka, które wpływają korzystnie na stan jego zdrowia,
- dietetycy i lekarze alarmują o nieprawidłowych stosunkach ilościowych i jakościowych w żywieniu ludzi – dotyczy to zarówno mieszkańców miast, jak i obszarów wiejskich. W żywieniu dominują takie wady jak: nadmierne spożycie, niedożywienie jakościowe, a także niedożywienie ilościowe. Te wady, a szczególnie związane z nadmierną konsumpcją, sprzyjają powstawaniu chorób, które obecnie stanowią główne przyczyny zachorowalności i umieralności Polaków. Należą do nich m.in. miażdżyca, choroby niedokrwienne serca, nadciśnienie tętnicze, udar mózgu, otyłość, czy kamica pęcherzyka żółciowego. W przypadku złych nawyków żywieniowych powinno starać się zmienić codzienną dietę, czyli eliminować błędy i wprowadzać żywienie racjonalne,
- działalność doradcza realizowana jako wykłady specjalistów i wykłady, pokazy, konkurs Nasze kulinarne dziedzictwo potwierdziła również celowość wprowadzenia zagadnień dotyczących aktualnej tematyki „zdrowego” odżywiania rodzin wiejskich,
- w zadaniu, oprócz tematów z zakresu racjonalnego żywienia, były realizowane zagadnienia dotyczące nowoczesnej zagrody wiejskiej, a także ubezpieczenia społecznego rolników.

Zadanie 6: Wspieranie zespołowych form gospodarowania w województwie wielkopolskim

Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu pełni wiodącą rolę w zakresie powstawania i funkcjonowania grup producentów rolnych w Wielkopolsce. Ze względu na duże zainteresowanie producentów procesami integracji poziomej i pionowej w Ośrodku powstał 7 – osobowy zespół doradców specjalizujących się w tej problematyce. W nowym programie PROW 2014-2020 r. wspierane są nadal grupy i organizacje producentów. Nowe działanie budzi duże zainteresowanie wśród producentów i potencjalnych beneficjentów.

W ramach przedmiotowego zadania operacyjnego podjęto następujące działania, którymi obejmują funkcjonujące grupy:

1. Szkolenia specjalistyczne – tematyka obejmowała zagadnienia możliwości tworzenia:
  - grup producentów rolnych zgodnie z *ustawą o grupach producentów rolnych* oraz organizacji producentów mleka zgodnie z *ustawą o zmianie ustawy o organizacji rynku mleka i przetworów mlecznych wspieranych w ramach PROW 2014-2020*,
  - związków i zrzeszeń w celu integracji poziomej (poprzez tworzenie podmiotu gospodarczego istniejących grup) i pionowej (z firmami przetwórczymi w celu uzyskania wartości dodanej),
  - wsparcia finansowego dostępnego do zorganizowanych producentów z innych działań w ramach PROW 2014-2020.
2. Bieżące informacje przekazywane drogą mailową i poprzez stronę internetową WODR dotyczące grup i organizacji producentów:
  - zasad wycofania owoców i warzyw w związku rosyjskim embargiem,
  - nowelizacje prawa,
  - interpretacje urzędów skarbowych i wyroki NSA,
  - projekty rozporządzeń i ustaw ze wskazaniem możliwości zgłaszania uwag w ramach konsultacji społecznych.
3. Bieżące doradztwo (realizowane bezpośrednio, telefonicznie i mailowo) i dotyczące:

- zasad zarządzania, funkcjonowania i dokumentowania bieżącej działalności w funkcjonujących grupach,
  - wnioskowania do płatności,
  - zasad tworzenia i dofinansowania grup i organizacji producentów zgodnie z PROW 2014-2020.
4. Współpraca z gospodarstwami demonstracyjnymi (Jarocińskie Zrzeszenie Producentów Trzody Chlewnej JAR-PEK i KROT-PLON sp. z o.o.), obejmuje:
- bieżące doradztwo w zakresie zasad zarządzania i funkcjonowania zgodnie z *ustawą o grupach producentów rolnych i ich związkach oraz stosownymi rozporządzeniami*,
  - bieżące doradztwo w zakresie dostępnych innych możliwych form wsparcia finansowego w zakresie planowanych inwestycji,
  - podejmowanie prób konsolidacji grup poprzez łączenie się lub tworzenie podmiotów do wspólnej sprzedaży ich produktów (zwiększenie skali podaży),
  - ustalanie zasad bezpiecznego i racjonalnego obejmowania udziałów w firmach przetwórstwa produktów rolniczych,
  - korzystanie z grup (gospodarstw demonstracyjnych) jako przykładu przy tworzeniu nowych grup producentów rolnych,
  - korzystanie z grup (gospodarstw demonstracyjnych) jako obiektów szkoleniowych dla doradców specjalizujących się w grupach producentów rolnych,
5. Współpraca ze Stowarzyszeniem GRUPY WIELKOPOLSKIE, zrzeszającym 50 grup i organizacji producentów różnych produktów, obejmująca:
- bieżące doradztwo dla członków Stowarzyszenia,
  - pomoc w organizowaniu zebrań i spotkań roboczych,
  - szkolenia dotyczące aktualnych zagadnień wynikających z przepisów prawa,
  - pomoc w formułowaniu opinii nt. ustaw i rozporządzeń z zakresie rynku rolnego (Stowarzyszenie jest na liście społecznych konsultantów MRiRW).

1) Cele szczegółowe zadania:

- przedstawienie rolnikom korzyści wynikających ze wspólnego działania na rynku produktów rolnych i zaopatrzenia w środki do produkcji rolnej,
- wspieranie zespołowego występowania producentów na rynku przy wykorzystaniu aktualnych krajowych uregulowań prawnych,
- wskazywanie na możliwość integracji poziomej (tworzenie podmiotów gospodarczych przez grupy) i pionowej (integracja grup z firmami przetwórczymi) w celu korzystania przez producentów z wartości dodanej.

2) Uzasadnienie przyjętego zadania:

- wysoki stopień uzależnienia producentów od znacznie silniejszych dostawców środków do produkcji i odbiorców płodów rolnych,
- wymogi konkurencji dyktowane przez duże, często międzynarodowe koncerny i nowy sposób organizowania się handlu,
- trudności w sprzedaży produktów rolniczych, powodujące konieczność sprzedaży poniżej rzeczywistej wartości produktu oraz nabywanie środków produkcji po zawyżonych cenach,
- konieczność przełamania kryzysu zaufania producentów wobec siebie i działanie wspólne poprzez tworzenie własnych struktur gospodarczych – stworzenie pozycji partnerskiej wobec dostawców i odbiorców,
- konieczność obniżenia kosztów produkcji rolnej poprzez zbiorowe zaopatrzenie w środki do produkcji,
- wzrost opłacalności produkcji rolnej poprzez wspólną sprzedaż,
- konieczność zrównoważenia podaży z popytem (koncentracja podaży, negocjowanie cen, umowy kontraktacyjne),
- integracja pozioma grup producentów rolnych w celu realizacji wspólnych zadań gospodarczych (zakup środków produkcji, sprzedaż płodów rolnych),
- wykorzystanie wysokiego zorganizowania producentów w Wielkopolsce do wskazania potrzeby integracji pionowej producentów rolnych z firmami przetwórczymi w celu uzyskania wartości dodanej,
- możliwość wykorzystania majątku istniejących spółdzielni (GS, SKR, Mleczarnie) jako bazy do organizowania grup producentów.

Zadanie 7: Zachowanie dziedzictwa kulturowego Wielkopolski ze szczególnym uwzględnieniem dziedzictwa kulinarnego

Celem zadania było zachowanie wielkopolskiego dziedzictwa kulturowego. Realizacja celu przyczyniła się do rozwoju lokalnej przedsiębiorczości i samozatrudnienia oraz wzrostu atrakcyjności wsi dla mieszkańców obszarów wiejskich i turystów. Zadanie było realizowane poprzez takie metody jak np.: wykłady specjalistów, wykłady, pokazy, wyjazdy studyjne, konkurs Nasze Kulinarne Dziedzictwo – Smaki Regionów, imprezy masowe propagujące lokalne, regionalne i tradycyjne produkty żywnościowe, wydawnictwa.

Tematyka wykładów specjalistów i wykłady prowadzonych przez doradców WODR w Poznaniu cieszyła się dużym zainteresowaniem rolników i mieszkańców obszarów wiejskich. Realizowane tematy spotkań dotyczyły: Dziedzictwa kulturowego wsi jako wartości zasługującej na zachowanie, Wykorzystanie dziedzictwa kulturowego i kulinarnego w turystyce wiejskiej i agroturystyce, Produkty regionalne i tradycyjne – ochrona, sprzedaż i wsparcie, Wielkopolskie zwyczaje i obrzędy, Produkty i potrawy kuchni wielkopolskiej.

Ważną metodą realizowaną w 2015 roku był konkurs „Nasze Kulinarne dziedzictwo – Smaki Regionów”. Konkurs trwa od 2000 roku i głównie ma na celu identyfikację regionalnych, tradycyjnych produktów i potraw z Wielkopolski. Miał również przygotować producentów do uczestniczenia w systemach jakości żywności, zarówno na szczeblu unijnym, jak i krajowym. Ideą konkursu było też zachęcanie mieszkańców obszarów wiejskich, zwłaszcza tych o niekorzystnych warunkach gospodarowania, do poszukiwania alternatywnych źródeł dochodu. Realizacja metod przyczyniła się do:

- poprawy dochodowości gospodarstw rolnych i mieszkańców obszarów wiejskich,
- promocji producentów i produktów – udział w konkursach, targach, imprezach tematycznych, wydawnictwa, artykuły,
- zdobycia informacji, wiedzy i doświadczenia przez producentów produktów regionalnych i tradycyjnych,
- poprawy wizerunku okolicy poprzez wykorzystywanie unijnych środków finansowych skierowanych na inwestycje związane z rozwojem

przedsiębiorczości na obszarach wiejskich (małe zakłady przetwórcze, gospodarstwa agroturystyczne, punkty handlowe, gastronomiczne),

- kształtowania rozpoznawalności obszaru wiejskiego w regionie, kraju i na świecie,
- kształtowania świadomości dotyczącej żywności wysokiej jakości będącej jakościowo lepszej od produkcji „przemysłowej”,
- kształtowania popytu na produkty regionalne i tradycyjne,
- rozwoju certyfikowanej produkcji tradycyjnych i regionalnych produktów jako potwierdzonych jakościowo i wiarygodnych dla klienta.

1) Cele szczegółowe zadania:

- zachowanie wielkopolskiego dziedzictwa kulinarnego,
- rozwój lokalnej przedsiębiorczości i samozatrudnienia,
- wzrost atrakcyjności wsi dla mieszkańców obszarów wiejskich i turystów.

2) Uzasadnienie przyjętego zadania:

- z punktu widzenia korzyści dla wytwórców produktów regionalnych i tradycyjnych:
  - poprawa dochodowości gospodarstw rolnych, mieszkańców obszarów wiejskich,
  - promocja producentów i produktów – udział w konkursach, targach, imprezach tematycznych, wydawnictwa, artykuły,
  - zdobywanie informacji, wiedzy i doświadczenia przez producentów produktów regionalnych i tradycyjnych – certyfikacja, oznaczenia UE i krajowych, obowiązujące akty prawne.
- Z punktu widzenia korzyści dla obszarów wiejskich:
  - rozwój danego obszaru poprzez powstawanie nowych firm stanowiących doskonałe uzupełnienie dla turystyki wiejskiej (gospodarstwa agroturystyczne, punkty handlowe, gastronomiczne),
  - poprawa wizerunku okolicy poprzez wykorzystywanie unijnych środków finansowych skierowanych na inwestycje związane z rozwojem przedsiębiorczości na obszarach wiejskich,
  - kształtowanie rozpoznawalności obszaru wiejskiego w regionie, kraju i na świecie.

- Z punktu widzenia korzyści dla rozwoju produkcji żywności wysokiej jakości:
  - kształtowanie świadomości dotyczącej żywności wysokiej jakości będącej jakościowo lepszej od produkcji „przemysłowej”,
  - kształtowanie popytu na produkty regionalne i tradycyjne,
  - wspomaganie rozwoju certyfikowanej produkcji tradycyjnych i regionalnych produktów jako potwierdzonych jakościowo i wiarygodnych dla klienta.

Priorytet IV

DZIAŁANIA WEWNĘTRZNE PROMUJĄCE DZIAŁALNOŚĆ OŚRODKA ORAZ PODNOSZĄCE JAKOŚĆ ŚWIADCZONYCH USŁUG

Zadanie 1: Doksztalcanie kadr własnych

W ramach zadania realizowane były działania związane z podnoszeniem kwalifikacji pracowników Ośrodka. WODR w Poznaniu, dostrzegając rosnące znaczenie prywatnych jednostek doradczych, jak również rosnące wymagania klientów przejawiające się w poszukiwaniu bardziej specjalistycznego i ukierunkowanego doradztwa, podejmuje intensywne działania w celu kształcenia specjalistów, a w wielu przypadkach wręcz ekspertów. W celu sprawnego i profesjonalnego świadczenia usług doradczych, spełniających potrzeby i oczekiwania Klientów oraz uwzględniających kierunki rozwoju wyznaczone w regionalnych i lokalnych programach rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich, pracownicy Wielkopolskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Poznaniu uczestniczyli w licznych szkoleniach. Szkolenia zewnętrzne organizowane były zarówno przez Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie wraz z 3 Oddziałami (Brwinów, Poznań, Radom), jak również organizacje i firmy szkoleniowe. Duży nacisk położony był na szkolenia wewnętrzne, za realizację których odpowiedzialni byli Kierownicy Działów Merytorycznych, Kierownicy ZD w powiatach, samodzielne stanowiska, czy specjaliści branżowi – opiekunowie specjalizacji.

W zakresie doksztalcania kadr własnych, w roku 2015 w szkoleniach zewnętrznych stacjonarnych oraz e-learningach zostało łącznie przeszkolonych 589 pracowników Ośrodka.

Zadanie 2. Współpraca ze środowiskami rolniczymi

Zadanie łączy współpracę doradców ze środowiskami rolniczymi i instytucjami pracującymi na rzecz rolnictwa. W ramach współpracy organizowane zostały, jak corocznie, spotkania środowiskowe w każdym powiecie Wielkopolski. Celem ich było omówienie potrzeb doradczych mieszkańców obszarów wiejskich na danym rejonie w zakresie realizowanych przez Ośrodek zadań statutowych. Konsultacje te, odbywały się przy udziale rolników, przedstawicieli samorządu rolniczego oraz instytucji działającymi w obszarze rolnictwa. Spotkania zapewniają przepływ informacji w środowiskach

rolniczych. Są one podstawą do planowania tematyki i metod wykorzystywanych w pracy doradczej na kolejny rok.

Przeprowadzanie konsultacji ze środowiskiem rolniczym jest istotne ze względu na możliwość podjęcia wspólnych działań w kierunku poprawy sytuacji producentów rolnych i mieszkańców obszarów wiejskich.

Zadanie to, zawiera także realizację wszelkich imprez promocyjno-wystawienniczych organizowanych przez WODR w Poznaniu o charakterze masowym (wykaz imprez znajduje się w tabeli 1), współorganizowanie dożynek gminnych i powiatowych, a także Dni Pola oraz świąt związanych z terenami rolniczymi różnych regionów Wielkopolski, tj.: Dni Ogrodnika, Święto Szparaga, Dni Kukurydzy, Dni Pomidora.

Zadanie 3. Zarządzanie i koordynacja pracy

W ramach realizacji zadania, Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu w celu sprawnego zarządzania całą jednostką przeprowadzał narady z pracownikami oraz kadrą kierowniczą. Zadanie zapewnia współpracę między komórkami organizacyjnymi Ośrodka. Podczas 452 narad z pracownikami na terenie całego województwa, przekazywane były bieżące cele i zadania, jak również nowości w zakresie rolnictwa.

2. Metody doradcze w liczbach

Ze względu na konieczność oceny stopnia realizacji celu zastosowano mierniki produktu, które odzwierciedlają wykonanie danego zadania w określonym czasie i pokazują konkretne dobra i usługi wyprodukowane przez sektor publiczny. Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu, dla wszystkich zadań operacyjnych określił dwa mierniki produktu:

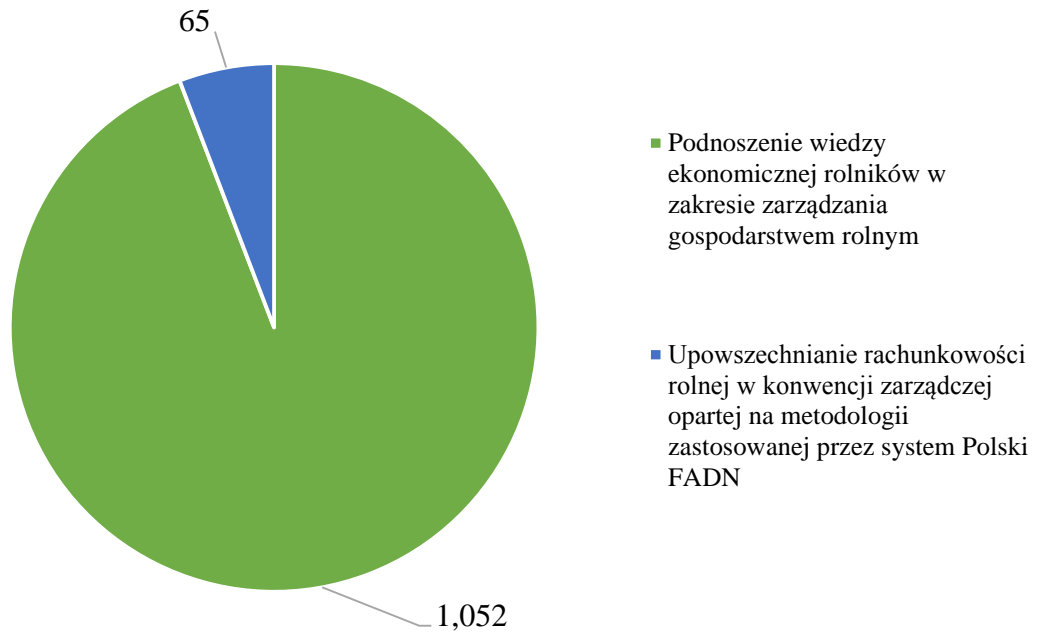
- Liczba zrealizowanych metod doradczych.
- Liczba uczestników w zrealizowanych metodach doradczych.

W ramach priorytetu (wykres 1) Promowanie postępu biologicznego i technologicznego produkcji rolniczej oraz poprawa konkurencyjności gospodarstw rolnych najwięcej metod doradczych zrealizowano w ramach zadania operacyjnego Racjonalizacja ochrony chemicznej roślin uprawnych (394) oraz w ramach zadania operacyjnego Poprawa efektywności produkcji zbóż w aspekcie obniżenia kosztów i zwiększenia jakości (186). Najmniej metod doradczych zrealizowano w ramach zadania operacyjnego Poprawa opłacalności produkcji pasiecznej (13) oraz w ramach zadania operacyjnego Wzrost efektywności wykorzystania potencjału gospodarstw rolnych poprzez zalesianie (11).

Wykres 1. Zestawienie wszystkich metod doradczych¹, w ramach zadań operacyjnych zrealizowanych w priorytecie promowanie postępu biologicznego i technologicznego produkcji rolniczej, oraz poprawa konkurencyjności gospodarstw rolnych w 2015 roku

Wykres 2. Zestawienie liczby wszystkich metod doradczych¹, w ramach zadań operacyjnych zrealizowanych w priorytecie podnoszenie poziomu zarządzania gospodarstwem rolnym w 2015 roku

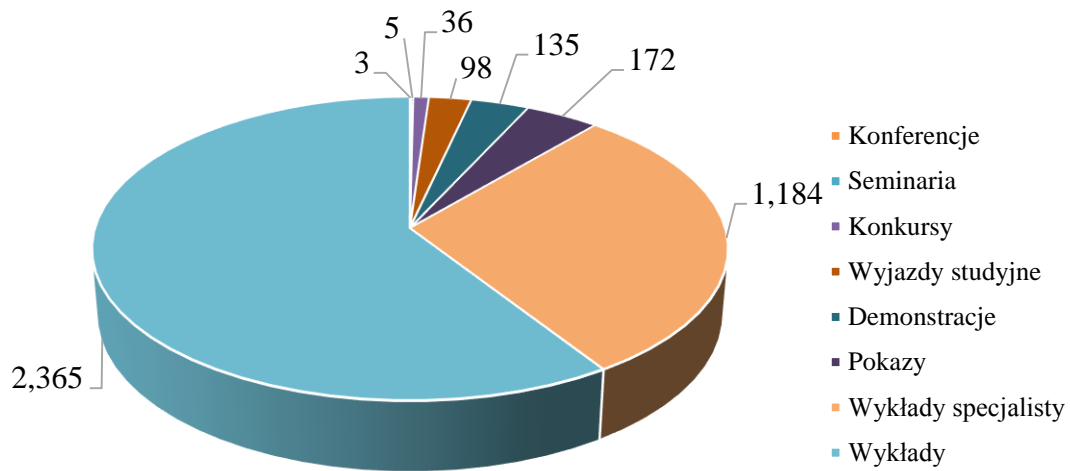

Wykres 3. Zestawienie wszystkich metod doradczych¹, w ramach zadań operacyjnych zrealizowanych w priorytecie wielofunkcyjny, inteligentny i zrównoważony rozwój obszarów wiejskich w 2015 roku

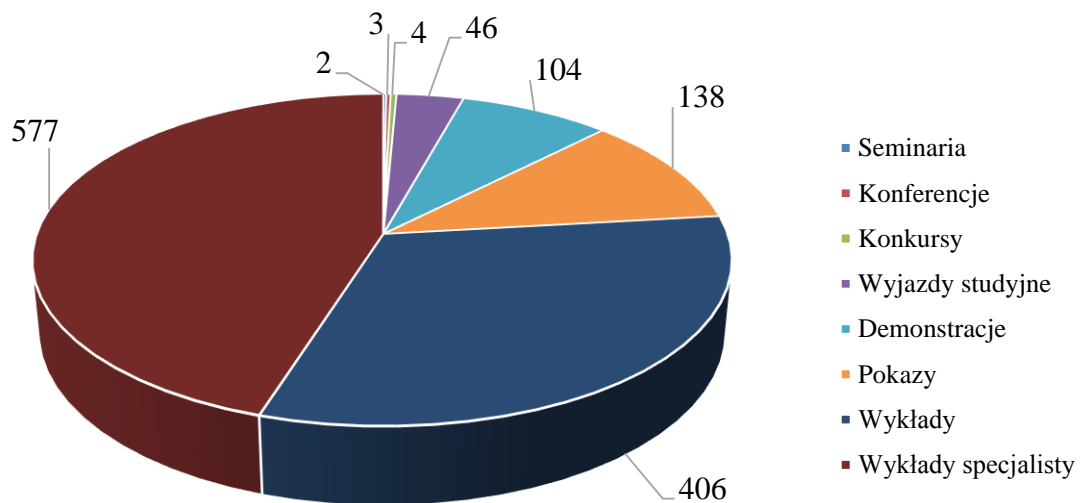

¹wykłady specjalisty, pokazy, demonstracje, wyjazdy studyjne, konkursy, konkursy, seminaria, konferencje, wykłady

Wykres 4. Zestawienie liczby wszystkich metod doradczych zrealizowanych w ramach głównych priorytetów² w 2015 roku

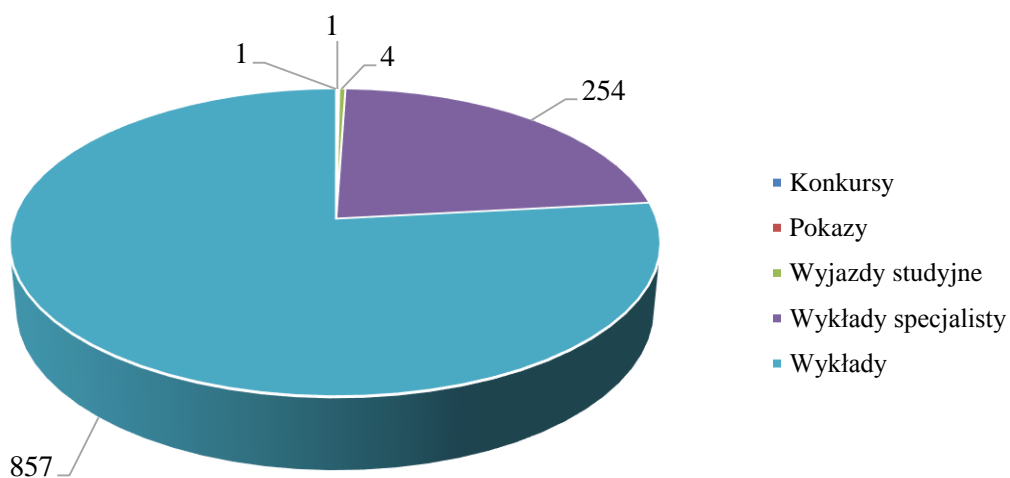
Wykres 5. Zestawienie liczby poszczególnych metod doradczych zrealizowanych w ramach priorytetu promowanie postępu biologicznego i technologicznego produkcji rolniczej oraz poprawa konkurencyjności gospodarstw rolnych w 2015 roku

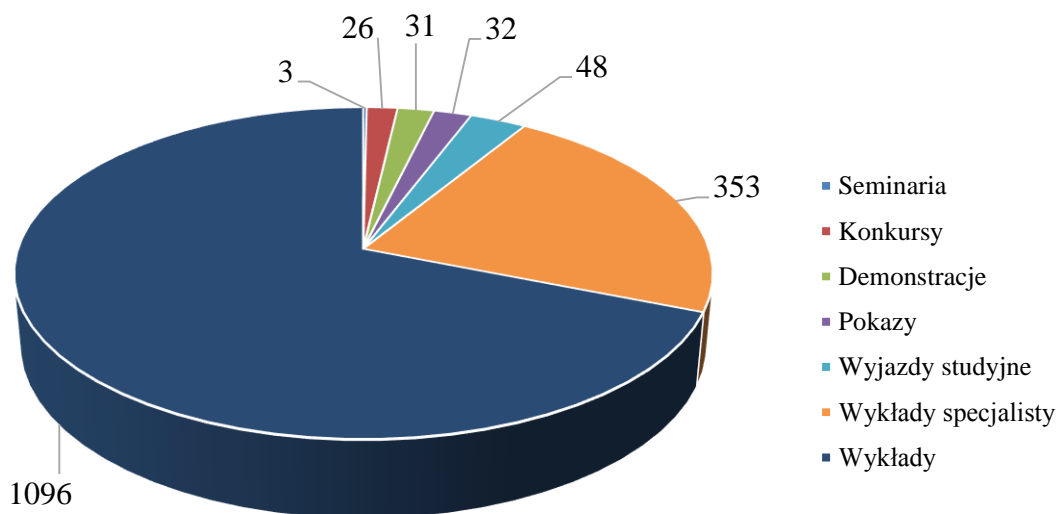
² Priorytety WODR w Poznaniu na 2014 rok:

1. Promowanie postępu biologicznego i technologicznego produkcji rolniczej, oraz poprawa konkurencyjności gospodarstw rolnych
2. Podnoszenie poziomu zarządzania gospodarstwem rolnym
3. Wielofunkcyjny, inteligentny i zrównoważony rozwój obszarów wiejskich
4. Działania wewnętrzne promujące działalność Ośrodka oraz podnoszące jakość świadczonych usług

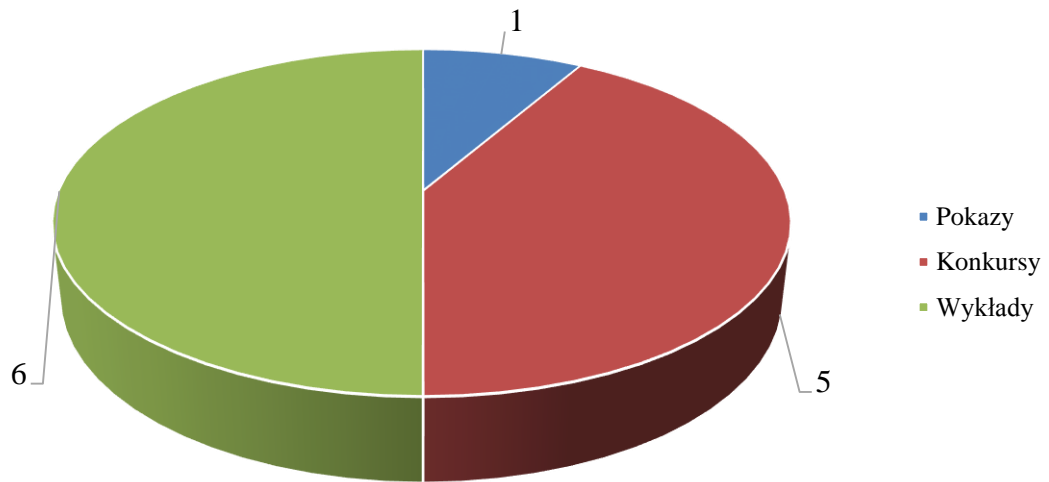
Wykres 6. Zestawienie liczby poszczególnych metod doradczych zrealizowanych w ramach priorytetu podnoszenie poziomu zarządzania gospodarstwem rolnym w 2015 roku

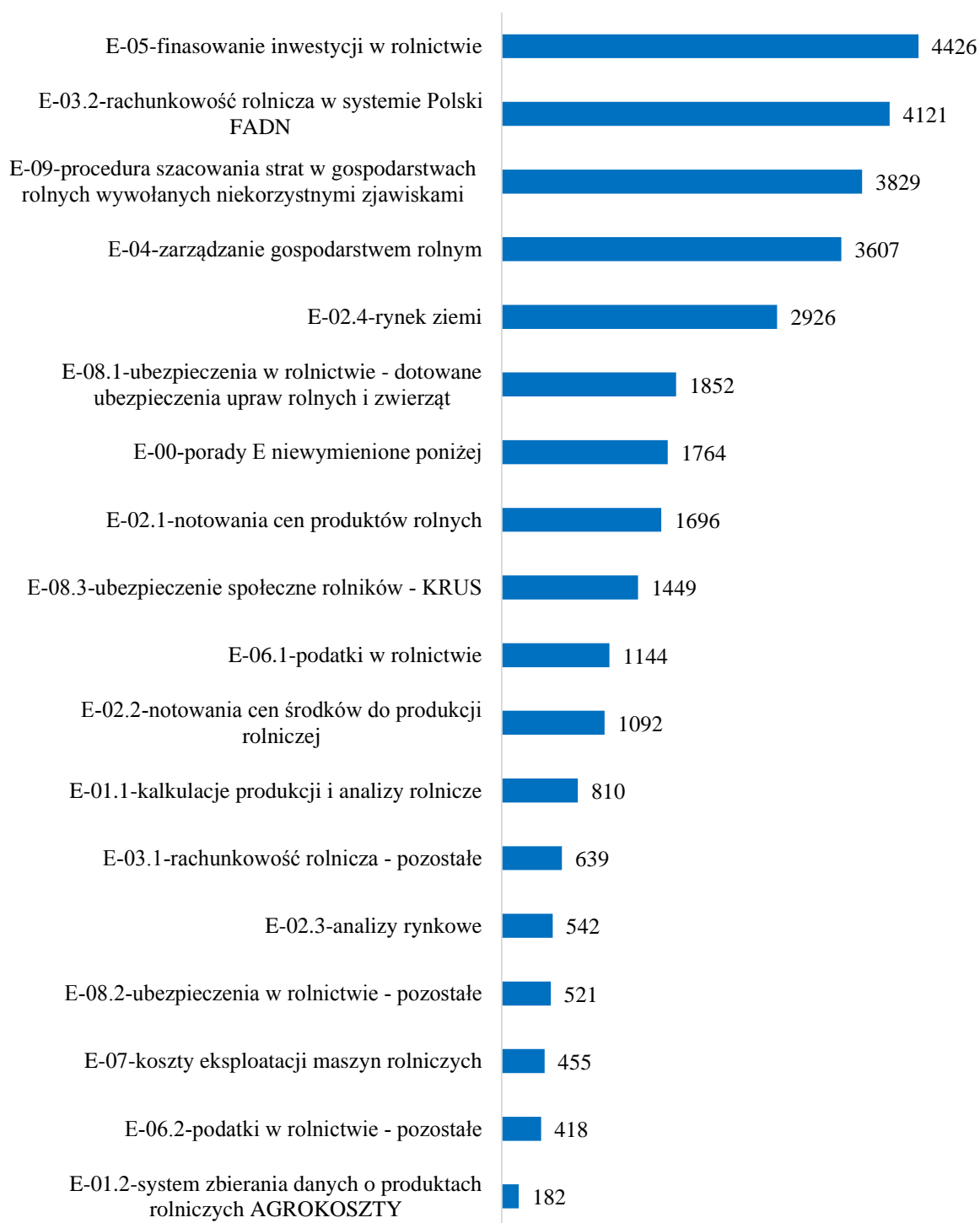
Wykres 7. Zestawienie liczby wszystkich metod doradczych zrealizowanych w ramach priorytetu wielofunkcyjny, inteligentny i zrównoważony rozwój obszarów wiejskich w 2015 roku

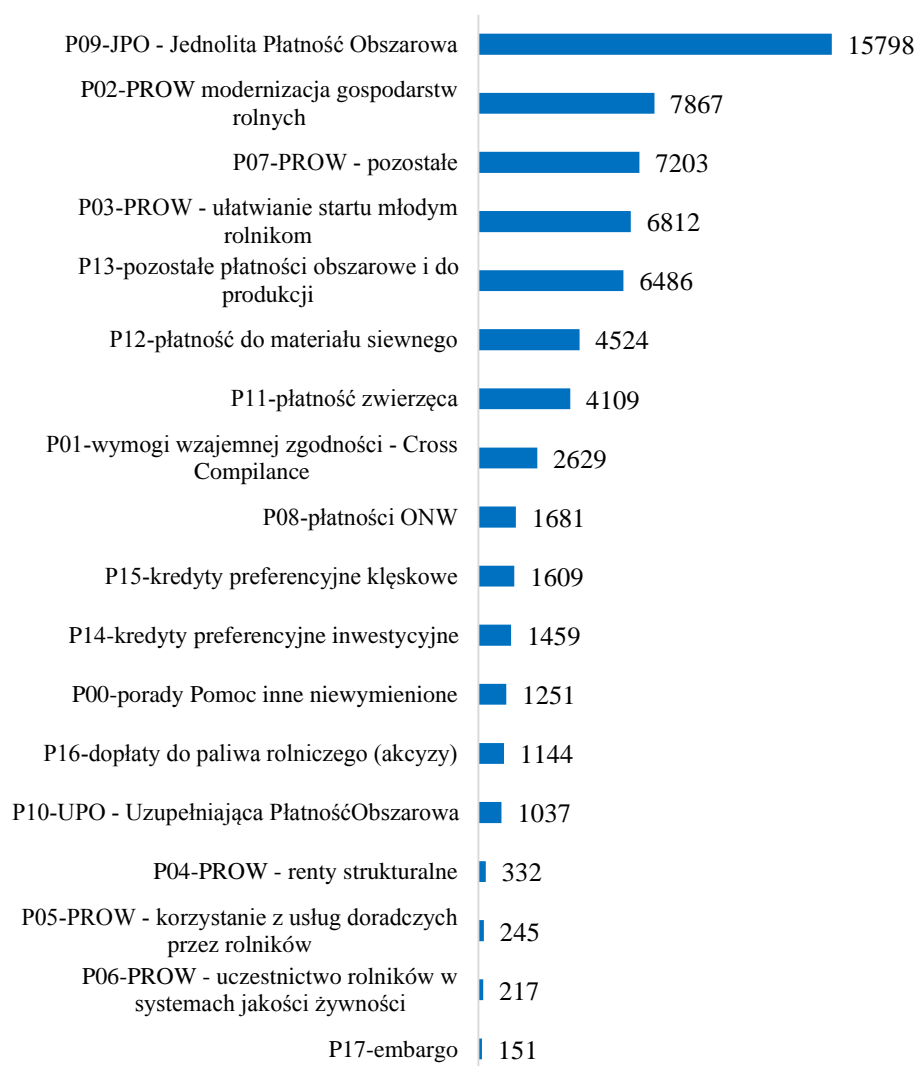

Wykres 8. Zestawienie liczby poszczególnych metod doradczych zrealizowanych w ramach priorytetu działania wewnętrzne promujące działalność Ośrodka oraz podnoszące jakość świadczonych usług w 2015 roku

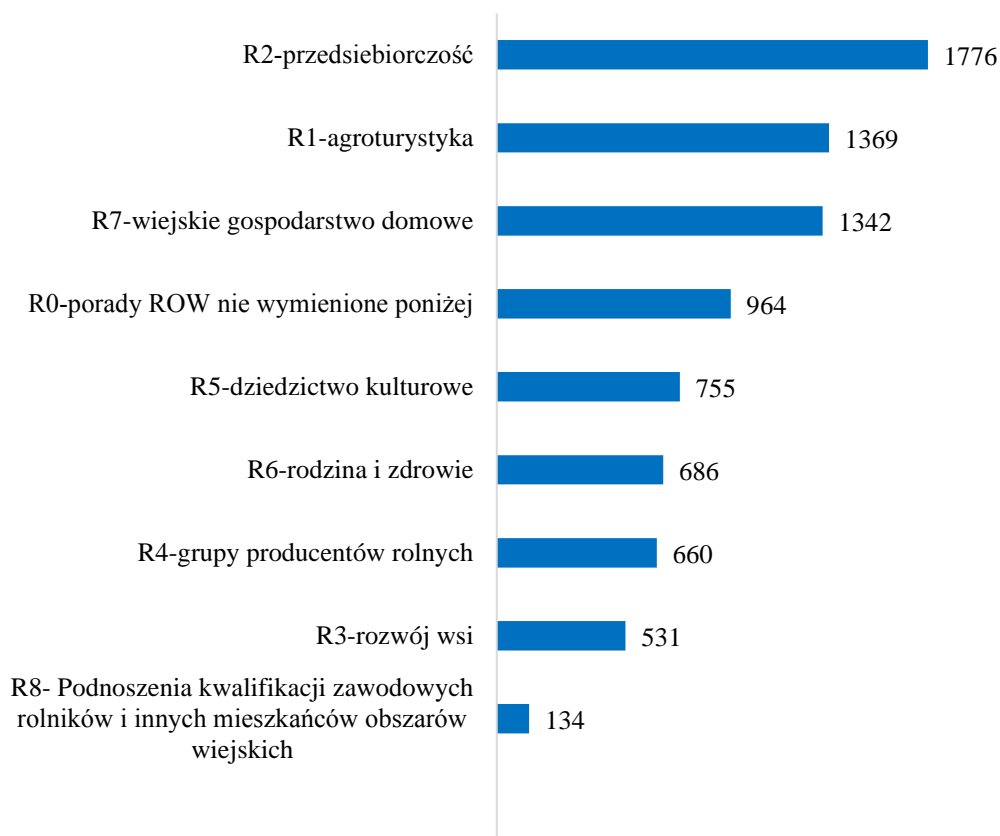

Wykres 9. Liczba udzielonych porad w zakresie ekonomiki w 2015 roku

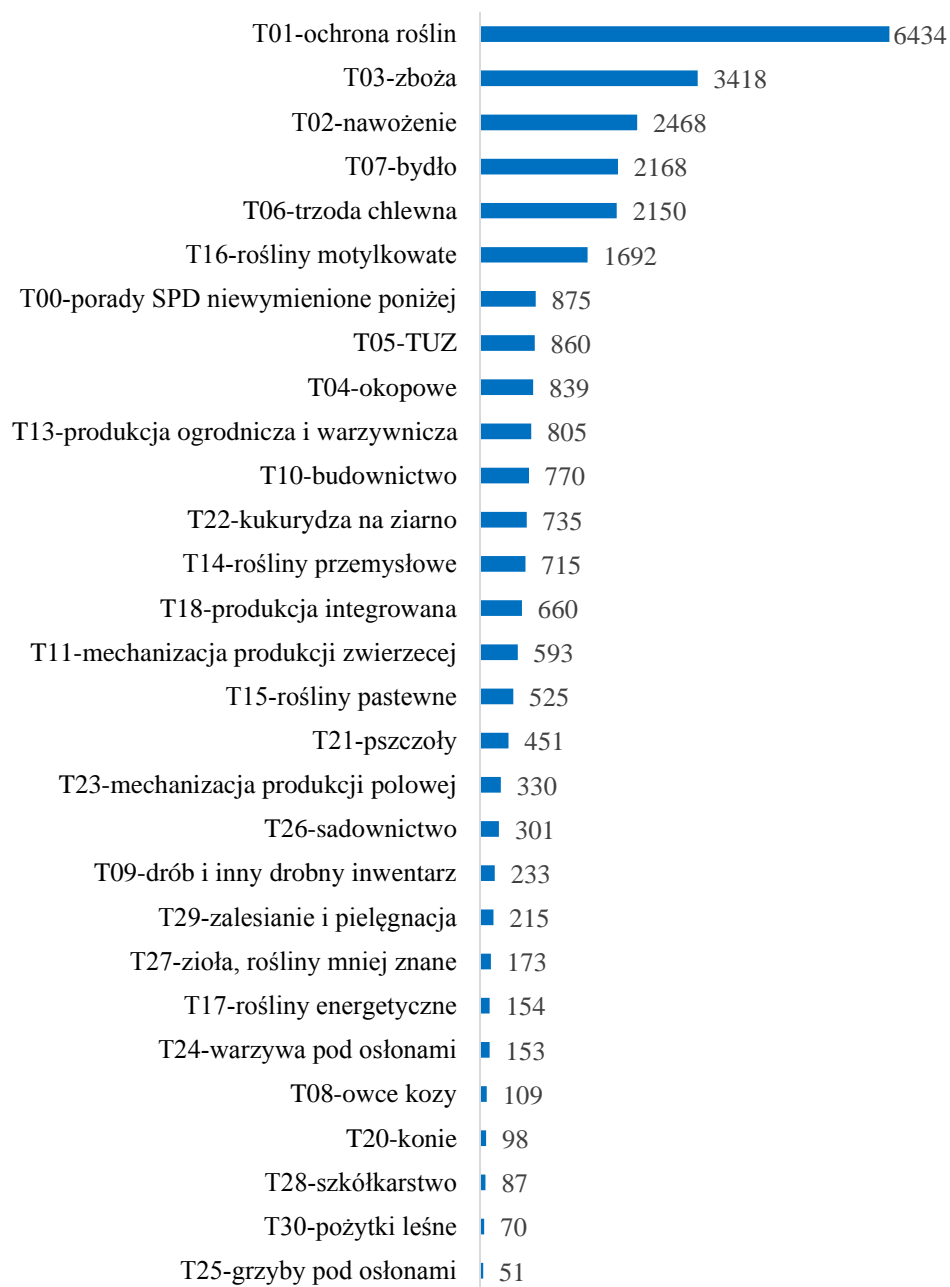
Wykres 10. Liczba udzielonych porad w ramach PROW w 2015 roku

Wykres 11. Liczba porad udzielonych w ramach rozwoju obszarów wiejskich w 2015 roku

Wykres 12. Liczba porad udzielonych w ramach ekologii i ochrony środowiska w 2015 roku

Wykres 13. Liczba porad udzielonych w ramach systemów produkcji rolnej w 2015 roku

Tab.1. Zestawienie liczby podstawowych metod doradczych zrealizowanych przez WODR w Poznaniu w 2015 roku

Priorytet	Liczba zaplanowanych metod	Liczba wykonanych metod	Liczba odbiorców
Priorytet I - Promowanie postępu biologicznego i technologicznego produkcji rolniczej oraz poprawa konkurencyjności gospodarstw rolnych	1 363	1 280	22 662
Priorytet II - Podnoszenie poziomu zarządzania gospodarstwem rolnym	1 117	1 117	21 832
Priorytet III - Wielofunkcyjny, inteligentny i zrównoważony rozwój obszarów wiejskich	1 623	1 589	35 914
Priorytet IV - Działania wewnętrzne promujące działalność Ośrodka oraz podnoszące jakość świadczonych usług	5	12	1 109
SUMA:	4108	3998	81817

2.1 Wykłady specjalisty

Tab.2. Zestawienie zrealizowanych wykładów specjalisty przez WODR w Poznaniu w 2015 roku

Zadanie	Liczba zaplanowanych wykładów	Liczba wykonanych wykładów	Liczba odbiorców
PRIORYTET I - PROMOWANIE POSTĘPU BIOLOGICZNEGO I TECHNOLOGICZNEGO PRODUKCJI ROLNICZEJ ORAZ POPRAWA KONKURENCYJNOŚCI GOSPODARSTW ROLNYCH			
Optymalizacja produkcji mleka i wołowiny z uwzględnieniem ochrony środowiska i spełnienia zasad wzajemnej zgodności	66	63	1188
Podnoszenie efektywności produkcji ziemniaków w aspekcie obniżenia kosztów i zwiększenia jakości	49	42	628
Poprawa efektywności produkcji roślin oleistych i bobowatych w aspekcie obniżenia kosztów	33	27	513
Poprawa efektywności produkcji zbóż w aspekcie obniżenia kosztów i zwiększenia jakości	43	43	723

Poprawa jakości i opłacalności produkcji żywności wieprzowego	53	46	727
Poprawa opłacalności produkcji pasiecznej	8	8	157
Poprawa stanu technicznego pomieszczeń inwentarskich	25	24	313
Produkcja warzyw i owoców wysokiej jakości	51	47	870
Propagowanie odmian roślin uprawnych z Listy Zalecanych Odmian (LZO)	19	19	417
Racjonalizacja ochrony chemicznej roślin uprawnych	210	207	4104
Racjonalna gospodarka na użytkach zielonych	39	39	868
Wykorzystanie gospodarstw demonstracyjnych w transferze innowacji z nauki do praktyki rolniczej	8	6	160
Wzrost efektywności wykorzystania potencjału gospodarstw rolnych poprzez zalesienia	9	6	156
Suma:	613	577	10824
PRIORYTET II - PODNOSZENIE POZIOMU ZARZĄDZANIA GOSPODARSTWEM ROLNYM			
Podnoszenie wiedzy ekonomicznej rolników w zakresie zarządzania gospodarstwem rolnym	219	215	3446
Upowszechnianie rachunkowości rolnej w konwencji zarządczej opartej na metodologii zastosowanej przez system Polski FADN	46	39	635
Suma:	265	254	4081
PRIORYTET III - WIELOFUNKCYJNY, INTELIGENTNY I ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ OBSZARÓW WIEJSKICH			
Ochrona środowiska w rolnictwie	87	86	1654
Odnawialne źródła energii	64	49	788
Rolnictwo ekologiczne	35	36	906
Wspieranie rozwoju i właściwego funkcjonowania wiejskiego gospodarstwa domowego, w tym racjonalnego żywienia i profilaktyki zdrowotnej rodziny	52	58	1036
Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości, w tym agroturystyki na obszarach wiejskich Wielkopolski	70	67	1144

Wspieranie zespołowych form gospodarowania w województwie wielkopolskim	38	32	442
Zachowanie dziedzictwa kulturowego Wielkopolski ze szczególnym uwzględnieniem dziedzictwa kulinarnego	27	25	1376
Suma:	373	353	7346
SUMA:	1150	1164	22475

2.2 Pokazy

Tab.3. Zestawienie zrealizowanych pokazów przez WODR w Poznaniu w 2015 roku

Zadanie	Liczba zaplanowanych pokazów	Liczba wykonanych pokazów	Liczba odbiorców
PRIORYTET I - PROMOWANIE POSTĘPU BIOLOGICZNEGO I TECHNOLOGICZNEGO PRODUKCJI ROLNICZEJ ORAZ POPRAWA KONKURENCYJNOŚCI GOSPODARSTW ROLNYCH			
Optymalizacja produkcji mleka i wołowiny z uwzględnieniem ochrony środowiska i spełnienia zasad wzajemnej zgodności	9	7	88
Podnoszenie efektywności produkcji ziemniaków w aspekcie obniżenia kosztów i zwiększenia jakości	8	6	86
Poprawa efektywności produkcji roślin oleistych i bobowatych w aspekcie obniżenia kosztów	8	7	173
Poprawa efektywności produkcji zbóż w aspekcie obniżenia kosztów i zwiększenia jakości	13	11	155
Poprawa jakości i opłacalności produkcji żywca wieprzowego	8	8	54
Poprawa opłacalności produkcji pasiecznej	1	1	7
Poprawa stanu technicznego pomieszczeń inwentarskich	4	2	12
Produkcja warzyw i owoców wysokiej jakości	8	9	123

Propagowanie odmian roślin uprawnych z Listy Zalecanych Odmian (LZO)	5	6	199
Racjonalizacja ochrony chemicznej roślin uprawnych	66	74	1507
Racjonalna gospodarka na użytkach zielonych	6	6	117
Wzrost efektywności wykorzystania potencjału gospodarstw rolnych poprzez zalesienia	1	1	11
Suma:	137	138	2532
PRIORYTET II - PODNOSZENIE POZIOMU ZARZĄDZANIA GOSPODARSTWEM ROLNYM			
Podnoszenie wiedzy ekonomicznej rolników w zakresie zarządzania gospodarstwem rolnym	0	1	11
Suma:	0	1	11
PRIORYTET III - WIELOFUNKCYJNY, INTELIGENTNY I ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ OBSZARÓW WIEJSKICH			
Ochrona środowiska w rolnictwie	1	1	8
Odnawialne źródła energii	2	2	45
Rolnictwo ekologiczne	1	1	43
Wspieranie rozwoju i właściwego funkcjonowania wiejskiego gospodarstwa domowego, w tym racjonalnego żywienia i profilaktyki zdrowotnej rodziny	10	13	778
Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości, w tym agroturystyki na obszarach wiejskich Wielkopolski	2	2	26
Zachowanie dziedzictwa kulturowego Wielkopolski ze szczególnym uwzględnieniem dziedzictwa kulinarnego	0	13	4455

Suma:	16	32	5355
PRIORYTET IV – DZIAŁANIA WEWNĘTRZNE PROMUJĄCE DZIAŁALNOŚĆ OŚRODKA ORAZ PODNOSZĄCE JAKOŚĆ ŚWIADCZONYCH USŁUG			
Współpraca ze środowiskami rolniczymi	0	1	24
Suma:	0	1	24
SUMA:	153	172	7922

2.3 Demonstracje

Tab.4. Zestawienie zrealizowanych demonstracji przez WODR w Poznaniu w 2015 roku

Zadanie	Liczba zaplanowanych demonstracji	Liczba wykonanych demonstracji	Liczba odbiorców
PRIORYTET I - PROMOWANIE POSTĘPU BIOLOGICZNEGO I TECHNOLOGICZNEGO PRODUKCJI ROLNICZEJ ORAZ POPRAWA KONKURENCYJNOŚCI GOSPODARSTW ROLNYCH			
Optymalizacja produkcji mleka i wołowiny z uwzględnieniem ochrony środowiska i spełnienia zasad wzajemnej zgodności	10	10	41
Podnoszenie efektywności produkcji ziemniaków w aspekcie obniżenia kosztów i zwiększenia jakości	11	10	10
Poprawa efektywności produkcji roślin oleistych i bobowatych w aspekcie obniżenia kosztów	6	5	5
Poprawa efektywności produkcji zbóż w aspekcie obniżenia kosztów i zwiększenia jakości	11	10	23
Poprawa jakości i opłacalności produkcji żywca wieprzowego	8	8	8
Poprawa opłacalności produkcji pasiecznej	1	1	8
Poprawa stanu technicznego pomieszczeń inwentarskich	4	4	35
Produkcja warzyw i owoców wysokiej jakości	7	8	12
Propagowanie odmian roślin uprawnych z Listy Zalecanych Odmian (LZO)	6	6	247

Racjonalizacja ochrony chemicznej roślin uprawnych	37	35	206
Racjonalna gospodarka na użytkach zielonych	6	6	9
Wzrost efektywności wykorzystania potencjału gospodarstw rolnych poprzez zalesienia	1	1	11
Suma:	108	104	615
PRIORYTET III - WIELOFUNKCYJNY, INTELIGENTNY I ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ OBSZARÓW WIEJSKICH			
Ochrona środowiska w rolnictwie	11	11	20
Odnawialne źródła energii	10	8	8
Rolnictwo ekologiczne	4	4	4
Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości, w tym agroturystyki na obszarach wiejskich Wielkopolski	8	8	8
Suma:	33	31	40
SUMA:	141	135	655

2.4 Wyjazdy studyjne

Tab.5. Zestawienie zrealizowanych wyjazdów studyjnych przez WODR w Poznaniu w 2015 roku

Zadanie	Liczba zaplanowanych wyjazdów	Liczba wykonanych wyjazdów	Liczba odbiorców
PRIORYTET I - PROMOWANIE POSTĘPU BIOLOGICZNEGO I TECHNOLOGICZNEGO PRODUKCJI ROLNICZEJ ORAZ POPRAWA KONKURENCYJNOŚCI GOSPODARSTW ROLNYCH			
Optimalizacja produkcji mleka i wołowiny z uwzględnieniem ochrony środowiska i spełnienia zasad wzajemnej zgodności	6	5	161
Poprawa efektywności produkcji zbóż w aspekcie obniżenia kosztów i zwiększenia jakości	23	23	559
Poprawa jakości i opłacalności produkcji żywca wieprzowego	1	1	30
Produkcja warzyw i owoców wysokiej jakości	4	5	91

Propagowanie odmian roślin uprawnych z Listy Zalecanych Odmian (LZO)	2	2	57
Racjonalizacja ochrony chemicznej roślin uprawnych	1	0	0
Racjonalna gospodarka na użytkach zielonych	11	9	191
Wykorzystanie gospodarstw demonstracyjnych w transferze innowacji z nauki do praktyki rolniczej	0	1	12
Suma:	48	46	1101
PRIORYTET II - PODNOSZENIE POZIOMU ZARZĄDZANIA GOSPODARSTWEM ROLNYM			
Podnoszenie wiedzy ekonomicznej rolników w zakresie zarządzania gospodarstwem rolnym	4	4	112
Suma:	4	4	112
PRIORYTET III - WIELOFUNKCYJNY, INTELIGENTNY I ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ OBSZARÓW WIEJSKICH			
Ochrona środowiska w rolnictwie	0	5	12
Odnawialne źródła energii	2	1	10
Rolnictwo ekologiczne	2	1	8
Wspieranie rozwoju i właściwego funkcjonowania wiejskiego gospodarstwa domowego, w tym racjonalnego żywienia i profilaktyki zdrowotnej rodziny	9	10	282
Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości, w tym agroturystyki na obszarach wiejskich Wielkopolski	27	25	766
Zachowanie dziedzictwa kulturowego Wielkopolski ze szczególnym uwzględnieniem dziedzictwa kulinarnego	4	6	177
Suma:	44	48	1255
SUMA:	126	135	3572

2.5 Konkursy

Tab.6. Zestawienie zrealizowanych konkursów przez WODR w Poznaniu w 2015 roku

Zadanie	Liczba zaplanowanych konkursów	Liczba wykonanych konkursów	Liczba odbiorców
PRIORYTET I - PROMOWANIE POSTĘPU BIOLOGICZNEGO I TECHNOLOGICZNEGO PRODUKCJI ROLNICZEJ ORAZ POPRAWA KONKURENCYJNOŚCI GOSPODARSTW ROLNYCH			
Optymalizacja produkcji mleka i wołowiny z uwzględnieniem ochrony środowiska i spełnienia zasad wzajemnej zgodności	1	2	40
Produkcja warzyw i owoców wysokiej jakości	2	2	132
Suma:	3	4	172
PRIORYTET II - PODNOSZENIE POZIOMU ZARZĄDZANIA GOSPODARSTWEM ROLNYM			
Podnoszenie wiedzy ekonomicznej rolników w zakresie zarządzania gospodarstwem rolnym	1	1	19
Suma:	1	1	19
PRIORYTET III - WIELOFUNKCYJNY, INTELIGENTNY I ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ OBSZARÓW WIEJSKICH			
Ochrona środowiska w rolnictwie	2	2	28
Odnawialne źródła energii	1	0	0
Rolnictwo ekologiczne	2	2	21
Wspieranie rozwoju i właściwego funkcjonowania wiejskiego gospodarstwa domowego, w tym racjonalnego żywienia i profilaktyki zdrowotnej rodziny	7	8	3196
Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości, w tym agroturystyki na obszarach wiejskich Wielkopolski	3	4	19
Zachowanie dziedzictwa kulturowego Wielkopolski ze szczególnym uwzględnieniem dziedzictwa kulinarnego	8	10	301
Suma:	23	26	3565
PRIORYTET IV - DZIAŁANIA WEWNĘTRZNE PROMUJĄCE DZIAŁALNOŚĆ OŚRODKA ORAZ PODNOSZĄCE JAKOŚĆ ŚWIADCZONYCH USŁUG			
Współpraca ze środowiskami rolniczymi	5	5	1047

Suma:	5	5	1047
SUMA:	32	36	4803

2.6 Seminaria

Tab.7. Zestawienie zrealizowanych seminariów przez WODR w Poznaniu w 2015 roku

Zadanie	Liczba zaplanowanych seminariów	Liczba wykonanych seminariów	Liczba odbiorców
PRIORYTET I - PROMOWANIE POSTĘPU BIOLOGICZNEGO I TECHNOLOGICZNEGO PRODUKCJI ROLNICZEJ ORAZ POPRAWA KONKURENCYJNOŚCI GOSPODARSTW ROLNYCH			
Poprawa efektywności produkcji roślin oleistych i bobowatych w aspekcie obniżenia kosztów	2	2	150
Wykorzystanie gospodarstw demonstracyjnych w transferze innowacji z nauki do praktyki rolniczej	2	0	0
Suma:	4	2	150
PRIORYTET II - PODNOSZENIE POZIOMU ZARZĄDZANIA GOSPODARSTWEM ROLNYM			
Podnoszenie wiedzy ekonomicznej rolników w zakresie zarządzania gospodarstwem rolnym	0	1	50
Upowszechnianie rachunkowości rolnej w konwencji zarządczej opartej na metodologii zastosowanej przez system Polski FADN	0	1	50
Suma:	0	2	100
PRIORYTET III - WIELOFUNKCYJNY, INTELIGENTNY I ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ OBSZARÓW WIEJSKICH			
Odnawialne źródła energii	1	1	27
Rolnictwo ekologiczne	1	1	43
Wspieranie rozwoju i właściwego funkcjonowania wiejskiego gospodarstwa domowego, w tym racjonalnego żywienia i profilaktyki zdrowotnej rodziny	1	1	45
Suma:	3	3	115
SUMA:	7	5	265

2.7 Konferencje

Tab.8. Zestawienie zrealizowanych konferencji przez WODR w Poznaniu w 2015 roku

Zadanie	Liczba zaplanowanych konferencji	Liczba wykonanych konferencji	Liczba odbiorców
PRIORYTET I - PROMOWANIE POSTĘPU BIOLOGICZNEGO I TECHNOLOGICZNEGO PRODUKCJI ROLNICZEJ ORAZ POPRAWA KONKURENCYJNOŚCI GOSPODARSTW ROLNYCH			
Optymalizacja produkcji mleka i wołowiny z uwzględnieniem ochrony środowiska i spełnienia zasad wzajemnej zgodności	1	1	37
Poprawa opłacalności produkcji pasiecznej	1	0	0
Wykorzystanie gospodarstw demonstracyjnych w transferze innowacji z nauki do praktyki rolniczej	2	2	190
Suma:	4	3	227
PRIORYTET III - WIELOFUNKCYJNY, INTELIGENTNY I ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ OBSZARÓW WIEJSKICH			
Ochrona środowiska w rolnictwie	1	0	0
Suma:	1	0	0
SUMA:	5	3	227

2.8 Wykłady

Tab.9. Zestawienie wykładów realizowanych przez ZD w powiatach z podziałem na priorytety wojewódzkie i powiatowe w 2015 roku

Zadanie	Liczba zaplanowanych wykładów	Liczba wykonanych wykładów	Liczba odbiorców
PRIORYTET I - PROMOWANIE POSTĘPU BIOLOGICZNEGO I TECHNOLOGICZNEGO PRODUKCJI ROLNICZEJ ORAZ POPRAWA KONKURENCYJNOŚCI GOSPODARSTW ROLNYCH			
Optymalizacja produkcji mleka i wołowiny z uwzględnieniem ochrony środowiska i spełnienia zasad wzajemnej zgodności	24	27	399
Podnoszenie efektywności produkcji ziemniaków w aspekcie obniżenia kosztów i	20	17	217

zwiększenia jakości			
Poprawa efektywności produkcji roślin oleistych i bobowatych w aspekcie obniżenia kosztów	36	33	544
Poprawa efektywności produkcji zbóż w aspekcie obniżenia kosztów i zwiększenia jakości	104	99	1966
Poprawa jakości i opłacalności produkcji żywca wieprzowego	26	22	333
Poprawa opłacalności produkcji pasiecznej	3	3	63
Poprawa stanu technicznego pomieszczeń inwentarskich	19	16	225
Produkcja warzyw i owoców wysokiej jakości	3	4	64
Propagowanie odmian roślin uprawnych z Listy Zalecanych Odmian (LZO)	48	44	640
Racjonalizacja ochrony chemicznej roślin uprawnych	97	78	1487
Racjonalna gospodarka na użytkach zielonych	17	15	345
Upowszechnienie wśród rolników i mieszkańców obszarów wiejskich wiedzy na temat aktualnych przepisów dotyczących ochrony zwierząt, obowiązków wynikających z tych przepisów i kształtowania właściwych postaw	42	41	632
Wykorzystanie gospodarstw demonstracyjnych w transferze innowacji z nauki do praktyki rolniczej	4	4	65
Wzrost efektywności wykorzystania potencjału gospodarstw rolnych poprzez zalesienia	3	3	61
Suma:	446	406	7041
PRIORYTET II - PODNOSZENIE POZIOMU ZARZĄDZANIA GOSPODARSTWEM ROLNYM			
Podnoszenie wiedzy ekonomicznej rolników w zakresie zarządzania gospodarstwem rolnym	818	831	17257
Upowszechnianie rachunkowości rolnej w konwencji zarządczej opartej na metodologii zastosowanej przez system Polski FADN	29	26	352
Suma:	847	857	17609

PRIORYTET III - WIELOFUNKCYJNY, INTELIGENTNY I ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ OBSZARÓW WIEJSKICH			
Ochrona środowiska w rolnictwie	430	428	8060
Odnawialne źródła energii	35	33	434
Rolnictwo ekologiczne	12	11	110
Wspieranie rozwoju i właściwego funkcjonowania wiejskiego gospodarstwa domowego, w tym racjonalnego żywienia i profilaktyki zdrowotnej rodziny	188	185	2644
Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości, w tym agroturystyki na obszarach wiejskich Wielkopolski	418	391	6154
Wspieranie zespołowych form gospodarowania w województwie wielkopolskim	7	6	103
Zachowanie dziedzictwa kulturowego Wielkopolski ze szczególnym uwzględnieniem dziedzictwa kulin	40	42	733
Suma:	1130	1096	18238
PRIORYTET IV - DZIAŁANIA WEWNĘTRZNE PROMUJĄCE DZIAŁALNOŚĆ OŚRODKA ORAZ PODNOSZĄCE JAKOŚĆ ŚWIADCZONYCH USŁUG			
Współpraca ze środowiskami rolniczymi	0	6	338
Suma:	0	6	338
SUMA:	2423	2365	43226

2.9 Pozostałe metody doradcze

Tab.10. Zestawienie dodatkowych metod doradczych realizowanych przez WODR w Poznaniu w 2015 roku

Priorytet	Liczba zaplanowanych metod	Liczba wykonanych metod	Liczba odbiorców
Priorytet I - Promowanie postępu biologicznego i technologicznego produkcji rolniczej oraz poprawa konkurencyjności gospodarstw rolnych	3398	2384	33702
Priorytet II - Podnoszenie poziomu zarządzania gospodarstwem rolnym	9199	10150	527
Priorytet III - Wielofunkcyjny, inteligentny	291	198	9051

i zrównoważony rozwój obszarów wiejskich			
Priorytet IV - Działania wewnętrzne promujące działalność Ośrodka oraz podnoszące jakość świadczonych usług	105	103	54910
Suma:	12993	12835	98190

Tab.11. Szczegółowe zestawienie dodatkowych metod doradczych realizowanych przez WODR w Poznaniu w 2015 roku

Metoda doradcza	Liczba zaplanowanych metod	Liczba wykonanych metod	Liczba odbiorców
PRIORYTET I - PROMOWANIE POSTĘPU BIOLOGICZNEGO I TECHNOLOGICZNEGO PRODUKCJI ROLNICZEJ ORAZ POPRAWA KONKURENCYJNOŚCI GOSPODARSTW ROLNYCH			
Zadanie: Optymalizacja produkcji mleka i wołowiny z uwzględnieniem ochrony środowiska i spełnienia zasad wzajemnej zgodności			
masowe formy	1	1	200
relacje on-line	1	1	110
Suma:	2	2	310
Zadanie: Podnoszenie efektywności produkcji ziemniaków w aspekcie obniżenia kosztów i zwiększenia jakości			
lokalne grupy dyskusyjne	8	8	123
masowe formy	1	1	4000
próbne wykopki ziemniaków	206	208	nd
Suma:	215	217	4123
Zadanie: Poprawa efektywności produkcji zbóż w aspekcie obniżenia kosztów i zwiększenia jakości			
informacja na temat rynku nawozów w województwie Wielkopolskim	228	267	nd
lokalne grupy dyskusyjne	9	6	64
masowe formy	0	2	139
meldunki żniwne	1573	796	nd
oceny przezimowania upraw	270	172	nd
szacunki plonów	268	161	nd

Suma:	2348	1404	203
Zadanie: Poprawa jakości i opłacalności produkcji żywca wieprzowego			
lokalne grupy dyskusyjne	16	16	126
Suma:	16	16	126
Zadanie: Produkcja warzyw i owoców wysokiej jakości			
lokalne grupy dyskusyjne	10	9	106
masowe formy	3	4	12135
monitoring agrofagów	0	15	15
Suma:	13	28	12256
Zadanie: Propagowanie odmian roślin uprawnych z Listy Zalecanych Odmian (LZO)			
lista zalecanych odmian	66	73	nd
lokalne grupy dyskusyjne	7	7	57
masowe formy	1	3	350
udział w Wielkopolskim Zespole Porejstrowego Doświadczalnictwa Odmianowego	6	3	nd
Suma:	80	86	407
Zadanie: Racjonalizacja ochrony chemicznej roślin uprawnych			
ankieta	0	1	200
lokalne grupy dyskusyjne	106	94	1457
masowe formy	29	30	11491
metodyki IP	3	2	nd
monitoringi fitosanitarne	146	157	nd
wdrożenia innowacji	0	1	nd
Suma:	284	285	13148
Zadanie: Wykorzystanie gospodarstw demonstracyjnych w transferze innowacji z nauki do praktyki rolniczej			
lokalne grupy dyskusyjne	4	4	25
Suma:	424	315	25
Zadanie: Poprawa opłacalności produkcji pasiecznej			
lokalne grupy dyskusyjne	2	2	29
masowe formy	0	1	3000

Suma:	2	3	3029
Zadanie: Poprawa stanu technicznego pomieszczeń inwentarskich			
masowe formy	0	1	100
Suma:	0	1	100
Zadanie: Wykorzystanie gospodarstw demonstracyjnych w transferze innowacji z nauki do praktyki rolniczej			
porady doradcze w Gospodarstwach Demonstracyjnych	438	342	nd
Suma:	438	342	nd
SUMA:	3398	2384	33702
PRIORYTET II - PODNOSZENIE POZIOMU ZARZĄDZANIA GOSPODARSTWEM ROLNYM			
Zadanie: Podnoszenie wiedzy ekonomicznej rolników w zakresie zarządzania gospodarstwem rolnym			
analizy jednostkowe kosztów produkcji	643	567	nd
ankiety agrobazar	776	676	nd
ceny materiału siewnego i środków ochrony roślin	251	274	nd
działania ekonomiczne w Gospodarstwie Demonstracyjnym	129	122	nd
kalkulacje rolnicze	47	428	nd
komisje kłękowe	240	1028	nd
koniunktura w rolnictwie	8	253	nd
lokalne grupy dyskusyjne	29	29	290
meldunki trzodowe	884	917	nd
monitoringi cen (tygodniowe)	3418	3242	nd
notowania cen (miesięczne)	1510	1166	nd
notowania cen targowiskowych (dla ZSRIR)	783	864	nd
notowania cen usług mechanizacyjnych	158	144	nd
oceny ekonomiczne gospodarstw	159	151	175
plony i ceny (komisja kłękowa)	102	232	nd
Suma:	9137	10093	465
Zadanie: Upowszechnianie rachunkowości rolnej w konwencji zarządczej opartej na			

metodologii zastosowanej przez system Polski FADN			
oceny ekonomiczne gospodarstw	62	57	62
Suma:	62	57	62
SUMA:	9199	10150	527
PRIORYTET III - WIELOFUNKCYJNY, INTELIGENTNY I ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ OBSZARÓW WIEJSKICH			
Zadanie: Ochrona środowiska w rolnictwie			
działania prośrodowiskowe w Gospodarstwie Demonstracyjnym	148	88	nd
masowe formy	1	2	253
udział w zespole Rady Gospodarski Wodnej RZGW we Wrocławiu	5	2	nd
lokalne grupy dyskusyjne	12	12	100
Suma:	166	104	353
Zadanie: Odnawialne źródła energii			
lokalne grupy dyskusyjne	2	2	25
masowe formy	2	4	8500
Suma:	4	6	8525
Zadanie: Rolnictwo ekologiczne			
lokalne grupy dyskusyjne	4	2	16
Suma:	4	2	16
Zadanie: Wspieranie rozwoju i właściwego funkcjonowania wiejskiego gospodarstwa domowego, w tym racjonalnego żywienia i profilaktyki zdrowotnej rodziny			
lokalne grupy dyskusyjne	5	5	44
Suma:	5	5	44
Zadanie: Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości, w tym agroturystyki na obszarach wiejskich Wielkopolski			
lokalne grupy dyskusyjne	2	2	21
monitoring agroturystyczny	98	66	nd
udział w pracach Krajowej Sieci Zagród Edukacyjnych	1	6	nd
Suma:	101	74	21
Zadanie: Wspieranie zespołowych form gospodarowania w województwie wielkopolskim			

lokalne grupy dyskusyjne	5	5	82
Suma:	5	5	82
Zadanie: Zachowanie dziedzictwa kulturowego Wielkopolski ze szczególnym uwzględnieniem dziedzictwa kulin			
udział w pracach Kapituły Europejskiej Sieci Dziedzictwa Kulinarne	6	1	nd
wdrożenia innowacji	0	1	10
Suma:	6	2	10
SUMA:	291	198	9051
PRIORYTET IV - DZIAŁANIA WEWNĘTRZNE PROMUJĄCE DZIAŁALNOŚĆ OŚRODKA ORAZ PODNOSZĄCE JAKOŚĆ ŚWIADCZONYCH USŁUG			
Zadanie: Wspieranie innowacyjności, współpracy i rozwoju bazy wiedzy na obszarach wiejskich			
ankieta	0	1	120
Suma:	0	1	120
Zadanie: Współpraca ze środowiskami rolniczymi			
ankiety	1	1	100
masowe formy	42	41	53449
podsumowanie powiatowe	31	1	27
spotkania środowiskowe	31	59	1214
Suma:	105	103	54790
SUMA ŁĄCZNIE:	13993	12835	98190

2.10 Porady indywidualne

Tab.12. Liczba porad indywidualnych udzielona przez pracowników poszczególnych komórek organizacyjnych w 2015 roku

Komórka organizacyjna	Plan	Wykonanie
Chodzież	961	1209
Czarnków-Trzcianka	2219	3123
Gniezno	2909	2396
Gostyń	2506	2319
Grodzisk	1699	1883

Jarocin	1418	1193
Kalisz	6211	6555
Kępno	2247	2353
Koło	5309	6361
Konin	6149	8053
Kościan	841	1409
Krotoszyn	1687	2427
Leszno	860	1842
Międzychód	2959	1845
Nowy Tomyśl	2322	2340
Oborniki	1030	956
Ostrów	2358	1834
Ostrzeszów	4954	5342
Piła	2401	2073
Pleszew	2590	6562
Poznań	3477	3926
Rawicz	2009	1599
Słupca	2942	3119
Szamotuły	2854	2352
Śrem	1426	1076
Środa	1435	1938
Turek	6386	4735
Wągrowiec	4204	3387
Wolsztyn	856	718
Września	1375	2100
Złotów	1317	2208
E*	1660	1000

EOŚ*	1637	2243
ROW*	1756	1831
SPD*	2582	3734
SUMA:	89 546	98 041

*Działy WODR w Poznaniu:

E – Dział Ekonomiki

EOŚ – Dział Ekologii i Ochrony Środowiska

ROW – Dział Rozwoju Obszarów Wiejskich, Przedsiębiorczości i Agroturystyki

SPD – Dział Systemów Produkcji Rolnej, Standardów Jakościowych i Doświadczalnictwa

2.11 Porady w gospodarstwie demonstracyjnym

Tab.13. Zestawienie liczby porad w Gospodarstwie Demonstracyjnym realizowanych przez WODR w Poznaniu w 2015 roku

Komórka organizacyjna	Plan	Wykonanie
Chodzież	4	11
Czarnków-Trzcianka	6	4
Gniezno	12	1
Gostyń	10	4
Grodzisk	4	0
Jarocin	8	1
Kalisz	4	13
Kępno	11	14
Koło	14	10
Konin	12	8
Kościan	3	0
Krotoszyn	14	23
Leszno	16	6
Międzychód	10	11
Nowy Tomyśl	8	0
Oborniki	4	5
Ostrów	7	0
Ostrzeszów	16	2
Piła	27	6

Pleszew	8	9
Rawicz	16	5
Słupca	24	12
Szamotuły	44	51
Śrem	8	1
Środa	4	0
Turek	12	7
Wolsztyn	4	2
Września	8	6
Złotów	4	3
EOŚ*	0	12
ROW*	20	14
SPD*	96	101
SUMA:	438	342

*Działy WODR w Poznaniu:

E – Dział Ekonomiki

EOŚ – Dział Ekologii i Ochrony Środowiska

ROW – Dział Rozwoju Obszarów Wiejskich, Przedsiębiorczości i Agroturystyki

SPD – Dział Systemów Produkcji Rolnej, Standardów Jakościowych i Doświadczalnictwa

2.12 Doksztalcanie kadry

Tab.14. Zestawienie liczby metod zrealizowanych w ramach doksztalcania kadry w 2014 roku

Metoda doradcza	Liczba zaplanowanych metod	Liczba wykonanych metod
PRIORYTET I - PROMOWANIE POSTĘPU BIOLOGICZNEGO I TECHNOLOGICZNEGO PRODUKCJI ROLNICZEJ ORAZ POPRAWA KONKURENCYJNOŚCI GOSPODARSTW ROLNYCH		
Zadanie: Optymalizacja produkcji mleka i wołowiny z uwzględnieniem ochrony środowiska i spełnienia zasad wzajemnej zgodności		
doksztalcanie kadry - e-learning	4	4
doksztalcanie kadry - stacjonarne	8	8

narady z pracownikami	4	4
Suma:	22	24
Zadanie: Podnoszenie efektywności produkcji ziemniaków w aspekcie obniżenia kosztów i zwiększenia jakości		
dokształcanie kadry - e-learning	2	0
dokształcanie kadry - stacjonarne	4	4
narady z pracownikami	4	2
Suma:	10	6
Zadanie: Poprawa efektywności produkcji roślin oleistych i bobowatych w aspekcie obniżenia kosztów		
dokształcanie kadry - e-learning	2	2
dokształcanie kadry - stacjonarne	4	4
narady z pracownikami	4	4
Suma:	10	10
Zadanie: Poprawa efektywności produkcji zbóż w aspekcie obniżenia kosztów i zwiększenia jakości		
okształcanie kadry - e-learning	2	2
dokształcanie kadry - stacjonarne	0	1
dokształcanie kadry - wyjazdy studyjne	4	4
narady z pracownikami	4	4
Suma:	10	11
Zadanie: Poprawa jakości i opłacalności produkcji żywca wieprzowego		
dokształcanie kadry - e-learning	2	1

dokształcanie kadry - stacjonarne	4	4
narady z pracownikami	4	4
Suma:	10	9
Zadanie: Poprawa opłacalności produkcji pasiecznej		
dokształcanie kadry - stacjonarne	1	1
narady z pracownikami	1	1
Suma:	2	2
Zadanie: Poprawa stanu technicznego pomieszczeń inwentarskich		
dokształcanie kadry - e-learning	2	2
dokształcanie kadry - stacjonarne	4	4
narady z pracownikami	4	4
Suma:	10	10
Zadanie: Produkcja warzyw i owoców wysokiej jakości		
dokształcanie kadry - e-learning	4	4
dokształcanie kadry - stacjonarne	8	8
dokształcanie kadry - wyjazdy studyjne	1	1
narady z pracownikami	4	4
Suma:	17	17
Zadanie: Propagowanie odmian roślin uprawnych z Listy Zalecanych Odmian (LZO)		
dokształcanie kadry - e-learning	2	2
dokształcanie kadry - stacjonarne	4	4

dokształcanie kadry - wyjazdy studyjne	1	1
narady z pracownikami	4	4
Suma:	11	11
Zadanie: Racjonalizacja ochrony chemicznej roślin uprawnych		
dokształcanie kadry - e- learning	3	1
dokształcanie kadry - stacjonarne	10	7
narady z pracownikami	4	2
Suma:	17	10

Zadanie: Racjonalna gospodarka na użytkach zielonych		
dokształcanie kadry - e- learning	2	0
dokształcanie kadry - stacjonarne	16	4
narady z pracownikami	4	1
dokształcanie kadry - e- learning	2	0
Suma:	22	5
Zadanie: Wzrost efektywności wykorzystania potencjału gospodarstw rolnych poprzez zalesienia		
dokształcanie kadry - e-learning	1	1
Suma:	1	1
Zadanie: Upowszechnianie wśród rolników i mieszkańców obszarów wiejskich wiedzy na temat aktualnych przepisów dotyczących ochrony zwierząt, obowiązków wynikających z tych przepisów i kształtowania właściwych postaw		
dokształcanie kadry - e- learning	1	0

Suma:	1	0
SUMA:	137	108
PRIORYTET II - PODNOSZENIE POZIOMU ZARZĄDZANIA GOSPODARSTWEM ROLNYM		
Zadanie: Podnoszenie wiedzy ekonomicznej rolników w zakresie zarządzania gospodarstwem rolnym		
dokształcanie kadry - e-learning	13	2
dokształcanie kadry - stacjonarne	30	46
Suma:	43	48
Zadanie: Upowszechnianie rachunkowości rolnej w konwencji zarządczej opartej na metodologii zastosowanej przez system Polski FADN		
dokształcanie kadry - e-learning	3	1
dokształcanie kadry - stacjonarne	51	45
narady z pracownikami	0	1
Suma:	54	47
SUMA:	97	95
PRIORYTET III - WIELOFUNKCYJNY, INTELIGENTNY I ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ OBSZARÓW WIEJSKICH		
Zadanie: Ochrona środowiska w rolnictwie		
dokształcanie kadry - e-learning	8	2
dokształcanie kadry - stacjonarne	12	13
dokształcanie kadry - wyjazdy studyjne	3	3
narady z pracownikami	4	5

Suma:	27	23
Zadanie: Odnawialne źródła energii		
dokształcanie kadry - e-learning	4	2
dokształcanie kadry - stacjonarne	4	4
dokształcanie kadry - wyjazdy studyjne	4	2
narady z pracownikami	4	4
Suma:	16	12
Zadanie: Rolnictwo ekologiczne		
dokształcanie kadry - stacjonarne	3	2
dokształcanie kadry - wyjazdy studyjne	1	1
narady z pracownikami	4	3
Suma:	8	6
Zadanie: Wspieranie rozwoju i właściwego funkcjonowania wiejskiego gospodarstwa domowego, w tym racjonalnego żywienia i profilaktyki zdrowotnej rodziny		
okształcanie kadry - e-learning	4	2
dokształcanie kadry - stacjonarne	6	5
dokształcanie kadry - wyjazdy studyjne	2	2
narady z pracownikami	4	4
Suma:	16	13
Zadanie: Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości, w tym agroturystyki na obszarach wiejskich Wielkopolski		
dokształcanie kadry - e-	6	6

learning		
dokształcanie kadry - stacjonarne	11	9
dokształcanie kadry - wyjazdy studyjne	2	1
narady z pracownikami	4	3
Suma:	23	19
Zadanie: Wspieranie zespołowych form gospodarowania w województwie wielkopolskim		
dokształcanie kadry - e-learning	2	3
dokształcanie kadry - stacjonarne	4	5
narady z pracownikami	4	10
dokształcanie kadry - e-learning	2	3
Suma:	10	18
Zadanie: Zachowanie dziedzictwa kulturowego Wielkopolski ze szczególnym uwzględnieniem dziedzictwa kulinarnego		
dokształcanie kadry - e-learning	2	2
dokształcanie kadry - stacjonarne	3	5
dokształcanie kadry - wyjazdy studyjne	1	1
narady z pracownikami	4	3
Suma:	10	11
SUMA:	110	102

PRIORYTET IV - DZIAŁANIA WEWNĘTRZNE PROMUJĄCE DZIAŁALNOŚĆ OŚRODKA ORAZ PODNOSZĄCE JAKOŚĆ ŚWIADCZONYCH USŁUG		
Zadanie: Doksztalcanie kadr własnych		
doksztalcanie kadry - e-learning	0	1
doksztalcanie kadry - stacjonarne	57	42
narady z pracownikami	18	25
szkolenia - CDR	339	396
szkolenia okresowe z BHP	18	18
szkolenia zewnętrzne - poza CDR	32	557
Suma:	464	1039
Zadanie: Zarządzanie i koordynacja pracy		
badania okresowe pracownika	1	1
doksztalcanie kadry - stacjonarne	0	3
narady z pracownikami	395	353
Suma:	396	357
SUMA:	860	1 398
SUMA ŁĄCZNIE:	1204	1701

2.13 Analiza jednostkowych kosztów produkcji

Tab.15. Analiza jednostkowych kosztów produkcji opracowana przez pracowników poszczególnych komórek organizacyjnych w 2015 roku

Rodzaj produkcji	Wyszczególnienie	Wykonanie
produkcja roślinna	buraki cukrowe	13
produkcja roślinna	buraki pastewne	10

produkcja roślinna	groch polny (peluszką)	4
produkcja roślinna	jęczmień jary	26
produkcja roślinna	jęczmień ozimy	29
produkcja roślinna	kiszonka z kukurydzy - silos	23
produkcja roślinna	kukurydza na ziarno	12
produkcja roślinna	lucerna na kiszonkę	3
produkcja roślinna	mak	1
produkcja roślinna	mieszanka zbóż jarych	27
produkcja roślinna	mieszanka zbożowo-strączkowa	24
produkcja roślinna	owies	26
produkcja roślinna	proso	1
produkcja roślinna	pszenica jara	29
produkcja roślinna	pszenica ozima	25
produkcja roślinna	pszenżyto jare	27
produkcja roślinna	pszenżyto ozime	25
produkcja roślinna	rzepak ozimy	26
produkcja roślinna	siano łąkowe	6
produkcja roślinna	sianokiszonka	9
produkcja roślinna	tytoń	1
produkcja roślinna	uprawy ekologiczne	1
produkcja roślinna	wiklina	3
produkcja roślinna	zielonka traw z motylkowymi	4

produkcja roślinna	zielonka z kukurydzy	10
produkcja roślinna	zielonka z lucerny	4
produkcja roślinna	zielonka z traw	4
produkcja roślinna	zielonka z żyta	5
produkcja roślinna	ziemniaki jadalne	15
produkcja roślinna	ziemniaki skrobiowe	5
produkcja roślinna	żyto	31
produkcja roślinna	żyto mieszańcowe	1
produkcja roślinna	łubin na nasiona	4
produkcja zwierzęca	bydło opasowe	9
produkcja zwierzęca	drób - brojlery kurze	2
produkcja zwierzęca	króliki	1
produkcja zwierzęca	mleko	11
produkcja zwierzęca	produkcja prosiąt	6
produkcja zwierzęca	żywiec wieprzowy - cykl otwarty	8
produkcja zwierzęca	żywiec wieprzowy - cykl zamknięty	7
produkcja ogrodnicza	borówka amerykańska	2
produkcja ogrodnicza	burak ćwikłowy	4
produkcja ogrodnicza	cebula	6
produkcja ogrodnicza	chmiel	1
produkcja ogrodnicza	fasola szparagowa	3
produkcja ogrodnicza	jabłoń	6

produkcja ogrodnicza	kapusta w gruncie	5
produkcja ogrodnicza	kiszonka z traw silos	4
produkcja ogrodnicza	kukurydza cukrowa	1
produkcja ogrodnicza	leszczyna	1
produkcja ogrodnicza	malina	1
produkcja ogrodnicza	marchew	7
produkcja ogrodnicza	ogórek gruntowy	4
produkcja ogrodnicza	ogórek szklarniowy	4
produkcja ogrodnicza	pieczarki	1
produkcja ogrodnicza	pietruszka korzeń	1
produkcja ogrodnicza	pomidor szklarniowy	3
produkcja ogrodnicza	pomidor w uprawie polowej	4
produkcja ogrodnicza	por	5
produkcja ogrodnicza	seler	5
produkcja ogrodnicza	śliwa	5
produkcja ogrodnicza	szparagi	3
produkcja ogrodnicza	truskawka	6
produkcja ogrodnicza	wiśnie/czereśnie	5
SUMA:		565

2.14 Szkolenia komercyjne**Tab.16. Zestawienie zrealizowanych szkoleń komercyjnych przez WODR w Poznaniu w 2015 roku**

Metoda doradcza	Liczba zaplanowanych usług	Liczba wykonanych usług
uzup. (1-dn.) kursy w zakresie stosowania środków ochrony roślin	46	36
podst. (2-dn.) kursy w zakresie stosowania środków ochrony roślin	1	8
kursy agroturystyczne	13	9
szkolenia w ramach projektów FAPA	17	2
inne szkolenia komercyjne	0	117
F-33 Integrowana Ochrona Roślin	0	5
Ankieta płatna	0	1
SUMA:	77	178

2.15 Usługi komercyjne**Tab.17. Liczba wykonanych usług komercyjnych przez WODR w Poznaniu w 2015 roku**

Komórka organizacyjna	Wykonanie
Chodzież	250
Czarnków-Trzcianka	997
Gniezno	1040
Gostyń	268
Grodzisk	766
Jarocin	125
Kalisz	712
Kępno	246
Koło	2043

Konin	1861
Kościan	282
Krotoszyn	394
Leszno	426
Międzychód	678
Nowy Tomyśl	250
Oborniki	465
Ostrów	553
Ostrzeszów	600
Piła	482
Pleszew	467
Poznań	372
Rawicz	188
Słupca	947
Szamotuły	352
Śrem	264
Środa	123
Turek	1019
Wągrowiec	387
Wolsztyn	251
Września	117
Złotów	614
E	65

EOŚ	471
ROW	214
SPD	201
SUMA:	18490

*Działy merytoryczne WODR:

E – Dział Ekonomiki

EOŚ – Dział Ekologii i Ochrony Środowiska

ROW – Dział Rozwoju Obszarów Wiejskich, Przedsiębiorczości i Agroturystyki

SPD – Dział Systemów Produkcji Rolnej, Standardów Jakościowych i Doświadczalnictwa

2.16 Zlecenia komercyjne

Tab.18. Wykonana liczba usług komercyjnych przez WODR w Poznaniu w 2015 roku w ramach rodzaju zlecenia

Rodzaj zlecenia	Wykonanie
PO - Płatności obszarowe	14380
PRSp - Plan działalności rolnośrodowiskowej	542
PRSzp - Zmiana do planu działalności rolnośrodowiskowej	343
PRSr - Wypełnianie rejestru działań rolnośrodowiskowych	27
OŚ - Wypełnianie dokumentów wniosków z zakresu ochrony środowiska	7
MRpo - Ułatwienie startu młodym rolnikom	64
Ez - Zgłoszenie działalności w rolnictwie ekologicznym	4
Ep - Plan przestawiania gospodarstwa na produkcję metodami ekologicznymi	2
MS - Materiał siewny	1115
Bp - Biznes plan	24
Ba - Bilans azotu	9
Pn - Plan nawożenia	129
Rz - Rejestr zwierząt	33

Kr - Kalkulacje rolnicze	8
MRpł - Ułatwienie startu młodym rolnikom	62
Sos - Sporządzenie obrotu stada	4
RMR - Raport Rachunkowości dla Linii Młody Rolnik	8
D - Dojazd	28
OR - odstępowstwa rolne	9
OidUE - Opracowanie innej dokumentacji niezbędnej do starań o pomoc z UE i pomocy krajowej	40
WK - Wydruk z komputera	5
PnzBA - Plan nawożenia z bilansem azotu dla gospodarstwa	195
InneEiPR - Wypełnienie innych dokumentów z zakresu rolnictwa ekologicznego i programu rolnośrodowiskowego (nieujętych w cenniku)	14
WRS - wkładka rolnośrodowiskowa do wniosku, poz. 4	10
ORTMAP - ortofotomapy, poz. 5	1091
ZKdW - zmiana/korekta do wniosku, poz. 3	263
BPasz - Bilans paszowy	1
SBpMR - Sprawozdanie z realizacji Biznesplanu Młody Rolnik	14
MGpo - Modernizacja gospodarstw rolnych	11
Nc - Notowania cenowe	3
MGpł - Modernizacja gospodarstw rolnych	43
SJ - Uczestnictwo rolników w systemach jakości żywności	1
GP - Grupy producentów	1
SUMA:	18490

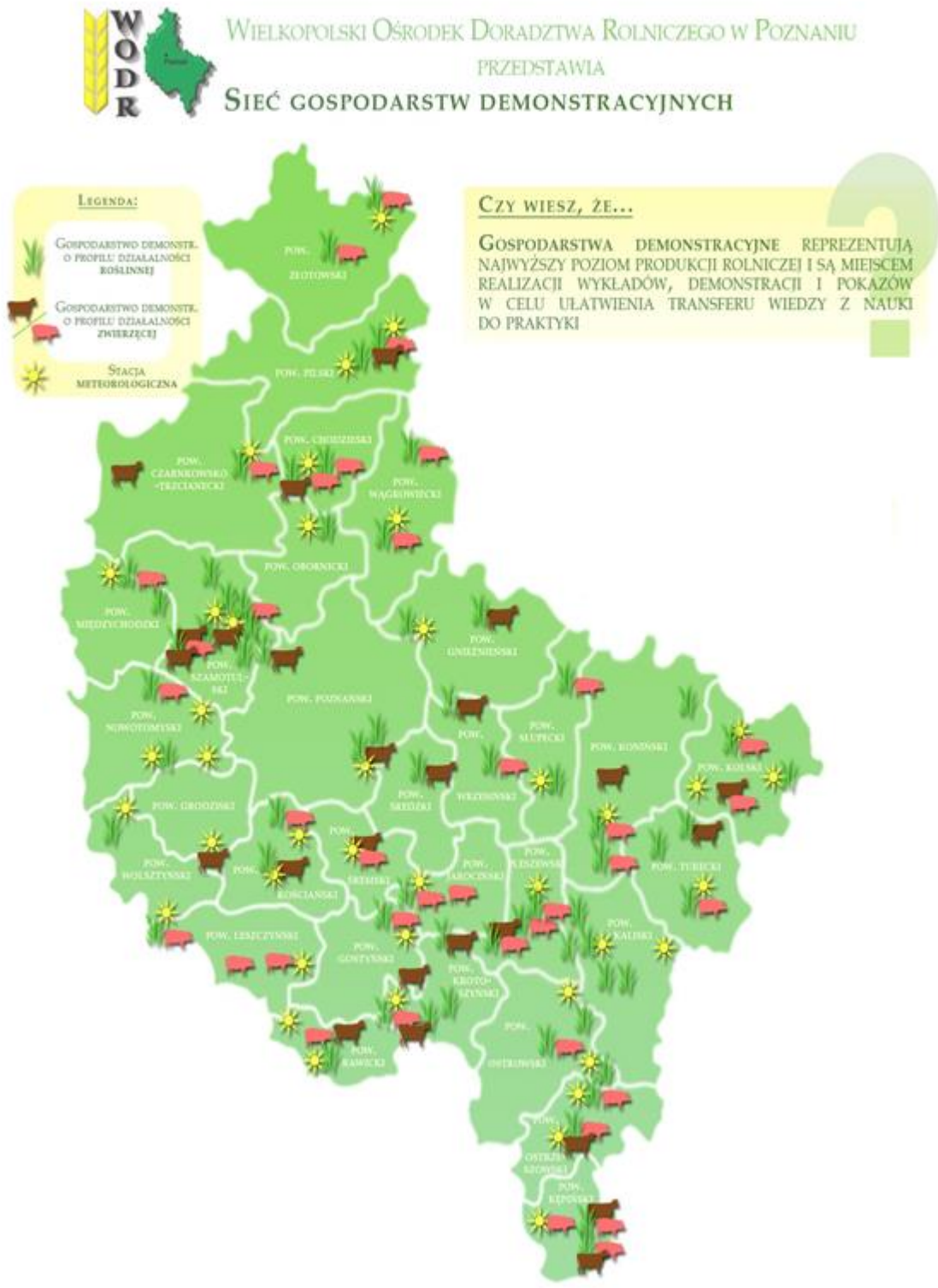
3. Sieć gospodarstw demonstracyjnych

Dynamiczny rozwój wielkopolskiego rolnictwa w dużym stopniu zależy od tempa wdrożenia nauki do praktyki, zarówno w obszarze postępu myśli technicznej, ekonomicznej, jak i organizacyjnej.

WODR w Poznaniu zgodnie ze swoją misją stanowi inkubator w transferze nauki do praktyki. Jednym z kierunków wdrożenia tej idei było utworzenie w 2012 roku sieci składającej się z 85 najlepszych gospodarstw w Wielkopolsce. Obecnie sieć zrzesza 98 gospodarstwa, których struktura przedstawia się następująco:

- produkcja roślinna i zwierzęca, 33 gospodarstw,
- tylko produkcja roślinna, 15 gospodarstw,
- tylko produkcja zwierzęca, 23 gospodarstwa,
- produkcja ogrodnicza, 11 gospodarstw,
- produkcja sadownicza, 2 gospodarstwa,
- gospodarstwa agroturystyczne, 4 gospodarstwa,
- pozostałe, 10 inne gospodarstwa, w tym 6 średnich szkół rolniczych.

Ryc. 1. Sieć gospodarstw demonstracyjnych WODR w Poznaniu

WODR w Poznaniu od wielu lat realizuje projekty obejmujące transfer wiedzy z zakresu rolnictwa, których ostatecznymi odbiorcami są klienci z obszarów wiejskich.

W 2015 roku we współpracy z gospodarstwami demonstracyjnymi zorganizowano:

- przy współudziale Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu oraz Instytutu Genetyk PAN w Poznaniu WODR w Poznaniu w CWS Sielinko i CEW Marszew zorganizował konferencje w ramach Programu Wieloletniego Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi pt. „Ulepszanie krajowych źródeł białka roślinnego, ich produkcji systemu obrotu i wykorzystania w paszach”. Głównym tematem konferencji była popularyzacja uprawy roślin bobowatych w celu maksymalnego zwiększenia udziału białka krajowego wolnego od GMO w produkcji żywności i pasz oraz wstępne upowszechnienie wyników badań dotyczące programu wieloletniego MRiRW. W konferencji uczestniczyli doradcy, rolnicy z województwa wielkopolskiego w tym właściciele gospodarstw demonstracyjnych. Wykładowcami na konferencji byli profesorowie Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu i IGR-PAN Poznań.
- przekazano stacje meteorologiczne i wręczono zaświadczenia dzierżawy na użytkowanie dziewięciu gospodarstw demonstracyjnym oraz laureatowi plebiscytu Wielkopolski Rolnik Roku 2014 – Gospodarstwu Demonstracyjnemu w Ostrówkach w powiecie chodzieskim.
- w gospodarstwach demonstracyjnych przedsięwzięto starania dotyczące propagowania i upowszechniania polskiego nasiennictwa (gatunków i odmian) kwalifikowanego materiału siewnego zbóż ozimych z Listy Zalecanych Odmian z PDOiR COBORU.
- współuczestniczono w doborze kandydatów z gospodarstw rolnych do plebiscytu Wielkopolski Rolnik Roku 2014, organizowanego przez Zarząd Województwa Wielkopolskiego.
- umożliwiono wizytację wybranych gospodarstw demonstracyjnych wycieczkom zagranicznym.
- udzielano porad gospodarstwom wg zgłaszanych potrzeb.
- organizowano wyjazdy studyjne do gospodarstw demonstracyjnych, których celem było propagowanie ich roli w transferze innowacji wiedzy z nauki do praktyki rolniczej w odniesieniu do programu PROW w latach 2014 – 2020.

- współuczestniczono z pracownikami CDR Oddział w Poznaniu w przygotowaniu Konferencji Dni Przedsiębiorcy Rolnego 2015 oraz przygotowaniu szkolenia na temat planowania rozwoju gospodarstwa rolnego.
- studentom z Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu z kierunku Medycyna roślin umożliwiono odbycie praktyk w gospodarstwach demonstracyjnych.
- na bieżąco wymieniane były doświadczenia pomiędzy Ośrodkiem, a CDR w Brwinowie Oddział w Radomiu w zakresie wspomagania decyzji w ochronie roślin poprzez przekazywanie informacji o funkcjonowaniu stacji meteorologicznych i praktycznych pokazów ich działania w gospodarstwach demonstracyjnych.
- zapraszano do uczestniczenia w targach, wystawach i imprezach organizowanych na terenie obiektów wystawowych Wielkopolskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego.
- zorganizowano przy współudziale Instytutu Ochrony Roślin PIB w Poznaniu w CWS Sielinko konferencję nt. „Wdrażanie integrowanej ochrony roślin – w uprawach rolniczych”, „Praktyczna ochrona roślin rolniczych przed szkodnikami“, „Rola i znaczenie Gospodarstw Demonstracyjnych w transferze innowacji z nauki do praktyki rolniczej”.
- na bieżąco przekazywano gospodarstwom na płytach CD materiały z konferencji i seminariów na których uczestnikami byli doradcy WODR.

Wprowadzony od dnia 1 stycznia 2014 r. obowiązek stosowania zasad integrowanej ochrony roślin przez wszystkich profesjonalnych użytkowników środków ochrony roślin wynika z postanowień art. 14 dyrektywy 2009/128/WE oraz art. 55 rozporządzenia nr 1107/2009/WE. Ogólne zasady integrowanej ochrony roślin zostały określone w załączniku III do ww. dyrektywy.

Narzędziem ułatwiającym wdrożenie zasad integrowanej ochrony roślin są systemy wspomagające podejmowanie decyzji w ochronie roślin. Systemy te są pomocne w określaniu optymalnych terminów wykonywania zabiegów ochrony roślin, a tym samym pozwalają uzyskać wysoką efektywność tych zabiegów przy ograniczeniu stosowania chemicznych środków ochrony roślin do niezbędnego minimum.

W 42 gospodarstwach demonstracyjnych o profilu roślinnym (w tym gospodarstwa szkolne) wyposażono w stacje meteorologiczne, włączając je w funkcjonującą sieć monitoringu danych pogodowych oraz system monitoringu zarazy ziemniaka prowadzone przez Instytut Ochrony Roślin – Państwowy Instytut Badawczy

w Poznaniu. Do tego celu wykorzystywano program komputerowy NegFry. Zebrane dane na serwerze WODR udostępniono rolnikom na stronie internetowej za pośrednictwem Elektronicznej Platformy Świadczenia Usług. W 2014 roku WODR w Poznaniu zakupił dwie stacje meteorologiczne. Dostęp do danych pogodowych z najbliższej stacji meteorologicznej widoczny jest po zalogowaniu się na stronie WODR (dla zarejestrowanych użytkowników) wraz z możliwością pobrania pliku z danymi pogodowymi (rycina 2).

Ryc.2. Stacje meteorologiczne na terenie województwa wielkopolskiego

Dodatkowo informacje ze stacji meteorologicznych w postaci takich danych jak: temperatura powietrza, wilgotność względna powietrza, suma opadów deszczu, intensywność opadów deszczu – mogą być praktycznie wykorzystane do innych celów przez rolnika.

Stacje meteorologiczne (rycina 3) działają autonomicznie, przekazując dane na serwer za pomocą sieci komórkowej. Każda ze stacji wyposażona jest w baterię – akumulator o mocy co najmniej 0,5W, której czas działania bez doładowywania wynosi minimum osiem miesięcy. Zasilanie stacji pochodzi natomiast z panelu słonecznego. System posiada parametry pozwalające na bezobsługowe zasilanie stacji w warunkach pogodowych województwa wielkopolskiego. Komunikacja indywidualnej stacji z serwerami odbywa się w technologii GSM ponieważ każda ze stacji posiada własną

wbudowaną kartę SIM. Istnieje ponadto możliwość archiwizacji danych lokalnie, z wszystkich czujników z możliwością automatycznego uzupełnienia danych na serwerze w momencie przerwy w komunikacji.

Dane z serwera są udostępniane rolnikom na stronie internetowej WODR za pośrednictwem Elektronicznej Platformy Świadczenia Usług.

Stacje meteorologiczne mierzą:

- temperaturę powietrza,
- wilgotność względną powietrza,
- sumę opadów deszczu,
- intensywność opadów deszczu,
- ciśnienie atmosferyczne,
- prędkość i kierunek wiatru,
- punkt rosy.

Ryc. 3. Stacje meteorologiczne WODR w Poznaniu

Obecnie gospodarstwa demonstracyjne stanowią bazę obserwacyjno – dydaktyczną, pozwalającą na prowadzenie monitoringu ułatwiającego podejmowanie decyzji związanych ze skutecznym ograniczaniem agrofagów. W 2015 roku były

najlepszym miejscem realizacji wykładów, demonstracji i pokazów w celu ułatwienia transferu wiedzy z nauki do praktyki.

4. Działalność promocyjna, wydawnicza, informacyjna w 2015 roku

Działalność informacyjno-wydawnicza w Wielkopolskim Ośrodku Doradztwa Rolniczego w Poznaniu realizowana była na podstawie planu, który został utworzony z propozycji działów merytorycznych i zespołów doradczych w powiatach. Głównym hasłem w pracy doradczej Ośrodka w 2015 roku skierowanej do rolników podobnie jak w latach poprzednich, była pomoc w pozyskiwaniu funduszy unijnych i prowadzeniu gospodarstwa nakierowanego na produkcję przynoszącą zysk. Miało to również swoje odbicie w tematyce wydawanych ulotek, materiałów szkoleniowych, artykułów publikowanych w „Poradniku Gospodarskim”, materiałów informacyjnych oraz treści zamieszczanych na stronie internetowej Ośrodka. Szczególne znaczenie miała akcja informowania rolników i mieszkańców wsi o działaniach wynikających z kończącego się Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, a w szczególności z zakresu dyrektywy azotanowej, zagadnień rolnośrodowiskowych, wymogów cross-compliance oraz integrowanej ochrony roślin.

Oddzielne działania dotyczyły przygotowywania i drukowania materiałów informacyjnych związanych z realizacją programu Polski FADN, w którym uczestniczyło ponad 1 700 rolników a koordynatorem był Dział Ekonomiki.

Kolejną, bardzo obszerną pozycję zajmują wydawnictwa i różnego typu informacje przygotowywane przez Działy: Systemy Produkcji Rolnej, Standardów Jakościowych i Doświadczalnictwa, Ekologii i Ochrony Środowiska, Rozwoju Obszarów Wiejskich, Przedsiębiorczości i Agroturystyki oraz Dział Metodyki Doradztwa, a także Dział Funduszy i Zadań Komercyjnych oraz powiatowe Zespoły Doradcze.

Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu jest wydawcą „Poradnika Gospodarskiego” jednego z najstarszych czasopism rolniczych w Polsce. Powyższy miesięcznik wydawany był w nakładzie 2000 egzemplarzy i zawierał 48 stron (numer łączony 68 str.). W 2015 roku ukazało się 11 numerów Poradnika (lipiec, sierpień - numer łączony), w których zamieszczonych zostało 270 artykułów. Autorami artykułów byli pracownicy wyższych uczelni rolniczych (uniwersytetów przyrodniczych), instytutów naukowych, agencji rządowych, doradcy Ośrodka oraz pracownicy redakcji.

Nowością było powtórzenie wydania opracowanych w redakcji 2 tytułów tzw. mini poradnika:

- Wszystko na temat integrowanej ochrony roślin.
- Nowy PROW 2014-2020.

Dużą pozycję w planie wydawniczym zajmowały także opracowania związane bezpośrednio z pracą zespołów doradczych w powiatach i centrach wystawowo-szkoleniowych. Były to informatory, katalogi wystawców, katalogi zwierząt, plakaty zaproszenia, zawiadomienia oraz materiały konferencyjne – razem w tej grupie wydawnictw wydano około 65 pozycji o łącznym nakładzie ponad 30 tys. egz. Największą pozycję wydawniczą stanowiły jednak materiały szkoleniowe (streszczenia wykładów) przygotowywane przez wykładowców Ośrodka wykorzystywane podczas wykładów specjalisty. W 2015 roku wydanych zostało 42 tytuły w formacie A5 o średniej objętości 16 stron i nakładzie około 90 egzemplarzy. Konieczność posiadania informacji o nowościach i zdarzeniach w rolnictwie w kraju i za granicą wymagała śledzenia prasy fachowej.

W ramach Działu Informacji i Wydawnictw działa podręczna biblioteka – czytelnia prenumerowanych czasopism. Wysokie koszty prenumeraty spowodowały, że WODR prenumerował poszczególne tytuły tematyczne (łącznie 19 tytułów) po jednym egzemplarzu. Ciekawsze doniesienia z prasy fachowej były powielane na potrzeby doradców (do użytku wewnętrznego) w kilku egzemplarzach natomiast krótkie streszczenia niektórych artykułów zamieszczane były na stronie intranetowej. Wyjątek stanowił miesięcznik „Top agrar Polska” który prenumerowany był w liczbie 33 egzemplarzy i wysyłany do wszystkich zespołów doradczych w powiatach. Również „Poradnik Gospodarski” otrzymywali wszyscy doradcy Ośrodka.

Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu był organizatorem wielu imprez promocyjno – wystawowych o zasięgu krajowym, wojewódzkim i powiatowym. W celu zaprezentowania zakresu pracy doradczej, a także by promować osiągnięcia i reklamować zakres świadczonych usług przygotowywane były sesje posterowe i materiały reklamowe. Istotnym źródłem przekazywania informacji o pracy doradczej były również artykuły, które pisali pracownicy Ośrodka do czasopism lokalnych oraz ogólnokrajowych. Uczestniczyli oni także w programach radiowych i audycjach telewizyjnych. Również w ramach prowadzonej współpracy istniała duża

wymiana publikacji pomiędzy ośrodkami z innych województw, związkami branżowymi, firmami działającymi na rynku rolniczym oraz organizacjami samorządowymi.

**Wykaz tytułów
ulotek – broszur wydrukowanych w ramach Działu Informacji
i Wydawnictw w 2015 roku**

1. Wigilia i Boże Narodzenie – nakład 350 egz.
2. Dziedzictwo kulturowe wsi – nakład 600 egz.
3. Zrób to sam w domowej kuchni – nakład 850 egz.
4. Nowy Rok w tradycji – nakład 130 egz.
5. Korzyści i ustawodawstwo dotyczące wymiany materiału siewnego – nakład 250 egz.
6. Ginące zawody – nakład 200 egz.
7. Systemy decyzyjne jako element aktywizacji na obszarach wiejskich w Wielkopolsce – nakład 100 egz.
8. Zastosowanie systemów decyzyjnych w ochronie ziemniaków przed zarazą ziemniaczaną w Wielkopolsce – nakład 100 egz.
9. Pomoc w korzystaniu z usług doradczych – nakład 300 egz.
10. Stacje polowe – nakład 300 egz.
11. Tradycje i symbole Świąt Wielkanocnych – nakład 150 egz.
12. Poradnik dla rolników stosujących środki ochrony roślin – nakład 200 egz.
13. Rolniku Warto Wiedzieć – nakład 150 egz.
14. Możliwości poprawy składu mleka poprzez ukierunkowane kojarzenie – nakład 240 egz.
15. Uwaga Rolniku – nakład – 4000 egz.
16. Najważniejsze choroby drzew pestkowych – nakład 100 egz.
17. Lista odmian PDOiR – nakład 1200 egz.
18. Pyrlandia – nakład 640 egz.
19. Zielone owoce i warzywa – nakład 400 egz.
20. Ocena stanu roślin uprawnych w Wielkopolsce w panujących warunkach pogodowych do dnia 10.06.2015 r. – nakład 500 egz.
21. Chleb nasz powszedni – materiał na dożynki – nakład 500 egz.
22. Wielkopolska Wieś Zaprasza – konkurs na najlepsze ciasto – nakład 200 egz.

23. Wydawnictw związane z XXII Krajowymi Dniami Ziemniaka – łączny nakład 2000 egz.

Tab.19. Zestawienie działalności wydawniczej WODR w Poznaniu w 2015 roku

Miejsce zamieszczenia	Planowana liczba	Wykonana liczba
Metoda doradcza: artykuł		
Poradnik Gospodarski	251	170
prasa specjalistyczna	1	3
prasa lokalna	44	86
strona internetowa WODR	813	936
inne miejsce zamieszczenia	498	111
baza klientów	210	451
Suma:	1817	1761
Metoda doradcza: Broszura		
inne miejsce zamieszczenia	0	1
Suma:	0	1
Metoda doradcza: opracowanie aktualna sytuacja		
Poradnik Gospodarski	3	1
prasa specjalistyczna	0	1
strona internetowa WODR	18	14
inne miejsce zamieszczenia	0	28
Baza klientów	43	1
Suma:	64	45
Metoda doradcza: opracowanie ekologia		
inne miejsce zamieszczenia	0	5
Suma:	7	5
Metoda doradcza: opracowanie ekonomiczne		
strona internetowa WODR	3	1
inne miejsce zamieszczenia	0	7
Suma:	10	8
Metoda doradcza: opracowanie plony		
inne miejsce zamieszczenia	0	6

Suma:	3	6
Metoda doradcza: opracowanie ROW		
inne miejsce zamieszczenia	0	1
Suma:	8	8
Metoda doradcza: podsumowanie demonstracji - opracowanie		
miejsce zamieszczenia	0	1
strona internetowa WODR	13	5
inne miejsce zamieszczenia	1	6
Suma:	35	12
Metoda doradcza: podsumowanie LGD - opracowanie		
strona internetowa WODR	26	22
inne miejsce zamieszczenia	0	10
Suma:	38	32
Metoda doradcza: Ulotka		
strona internetowa WODR	0	5
inne miejsce zamieszczenia	0	4
Suma:	0	9
SUMA:	1982	1880

*inne miejsce zamieszczenia: Biuletyny informacyjne, opracowania wewnętrzne WODR w Poznaniu

5. Ankiety przeprowadzane przez WODR w Poznaniu we współpracy z jednostkami zewnętrznymi/współpracującymi w 2015 roku

5.1 Ankieta dotycząca identyfikacji potrzeb szkoleniowych doradców rolniczych, doradców rolnośrodowiskowych i ekspertów przyrodniczych świadczących usługi w zakresie Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

W związku z planowanym przeprowadzeniem szkoleń zawodowych oraz świadczeniem usług doradczych rolnikom, w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi we współpracy z CDR w Brwinowie wystosowano do Ośrodka prośbę o sporządzenie ankiety identyfikującej potrzeby szkoleniowe oraz doradcze rolników w oparciu o doświadczenia WODR.

Informacje zawarte w ankiecie zostały wykorzystane w dalszych pracach dotyczących określenia potrzeb doradczych, w szczególności w przygotowaniu przez MRiRW założeń do badania potrzeb i ewentualnego projektu szczegółowej ankiety skierowanej do rolników.

5.2 Ankieta dotycząca Porejestrowego Doświadczalnictwa Odmianowego i Rolniczego

Na podstawie porozumienia pomiędzy Centralnym Ośrodkiem Badania Odmian Roślin Uprawnych a Wielkopolskim Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego w Poznaniu od kwietnia 2014 roku do końca marca 2015 roku przeprowadzana została wśród rolników ankietyzacja na temat znajomości Porejestrowego Doświadczalnictwa Odmianowego i Rolniczego.

Na podstawie wyników badań i doświadczeń prowadzonych w ramach PDOiR tworzone są w poszczególnych województwach Listy odmian zalecanych do uprawy na obszarze województwa (LOZ).

5.3 Ankieta dotycząca znajomości zagadnień związanych z powszechnym stosowaniem zasad integrowanej ochrony roślin w gospodarstwach rolniczych

Współpraca pomiędzy Instytutem Ochrony Roślin a Ośrodkiem związana była m.in. z przeprowadzaniem przez Ośrodek ankietyzacji nt. Znajomości zagadnień związanych z powszechnym stosowaniem zasad integrowanej ochrony roślin w gospodarstwach rolniczych. Ośrodek w ramach swoich zadań ustawowych prowadzenia analiz przemian w zakresie poziomu i jakości produkcji rolniczej

i funkcjonowania gospodarstw rolnych, a także diagnozy zagrożeń wynikających z produkcji rolnej wykonywał ankietyzację w przedmiotowym zakresie, która następnie przekazywana była Instytutowi.

Głównym założeniem współpracy w tym zakresie było poznanie opinii i potrzeb rolników odnośnie rozwiązań informatycznych, które usprawnią stworzenie aplikacji komputerowych, ułatwiających znajomość podstaw integrowanej ochrony roślin. Instytut na podstawie przekazanych ankiet mógł będzie wdrażać system wspomaganie decyzji w ochronie m. in. pszenicy oraz buraka cukrowego.

6. Praktyki zorganizowane przez WODR w Poznaniu we współpracy z Uniwersytetem Przyrodniczym w Poznaniu w 2015 roku

W związku z koniecznością stosowania zasad integrowanej ochrony roślin przez wszystkich profesjonalnych użytkowników środków ochrony roślin w Polsce oraz pozostałych państwach członkowskich UE od dnia 1 stycznia 2014 roku na podstawie zapisów ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin (Dz.U. poz. 455), art. 35, ust. 3 oraz postanowień art. 14 dyrektywy 2009/128/WE, a także rozporządzenia nr 1107/2009, zasadnym stało się położenie dużego nacisku na transfer wiedzy w danym zakresie.

W 2014 podpisane zostało porozumienie o współpracy pomiędzy Ośrodkiem a Wydziałem Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu, w związku z uruchomieniem nowego kierunku studiów „Medycyny roślin”, które było kontynuowane w roku 2015.

Wiedza uzyskana podczas studiów ma gwarantować, iż absolwenci będą przygotowani do rozpoznawania chorób roślin, szkodników i chwastów oraz podejmowali będą optymalne działania w celu ich zwalczania. Uzyskana na studiach wiedza ma pozwolić na skuteczne i bezpieczne dla środowiska oraz ekonomicznie uzasadnione ograniczanie czynników szkodliwych i podejmowanie działań profilaktycznych z uwzględnieniem różnych form monitoringu oraz systemów wspomaganie decyzji.

Istotnym założeniem edukacji jest część praktyczna studiów. Podczas praktyk zawodowych, które odbywały się w Centrum Edukacyjnych Integrowanej Ochrony Roślin w Sielinku oraz sieci Gospodarstw Demonstracyjnych, studenci pogłębiali wiedzę praktyczną w zakresie diagnozowania chorób i szkodników roślin w gospodarstwach

rolnych. Praktyki prowadzono w oparciu o program ramowy praktyk opracowany przez głównego specjalistę Ośrodka do spraw integrowanej ochrony roślin i zaakceptowanego przez władze wydziału.

Praktyki w Centrum Wystawowo – Szkoleniowym w Sielinku odbyło 11 studentów Uniwersytetu Przyrodniczego. Głównym założeniem współpracy miała być nauka zawodu w praktyce, co wiązało się z:

- zapoznaniem studentów z podstawowymi gatunkami roślin uprawnych,
- poznaniem wybranych agrofagów roślin – patogenów, szkodników oraz chwastów,
- pogłębieniem zainteresowania integrowaną ochroną roślin,
- poznaniem przez studentów ryzyka dla stanu środowiska wynikającego z produkcji roślinnej w tym stosowania różnych metod ochrony roślin, a także zapoznanie uczestników praktyk z systemu funkcjonowania doradztwa rolniczego.

Dodatkowo w roku 2015 w innych praktykach absolwenckich, studenckich oraz zawodowych, które odbywały się na terenie Zespołów Doradczych, wzięły udział 62 osoby. Praktykanci zapoznawali się ze strukturą organizacyjną Ośrodka, dokumentacją oraz zasadami funkcjonowania i poszerzyła swoją wiedzę z zakresu doradztwa rolniczego oraz nabywali umiejętności w pracy doradczej oraz kontakcie z rolnikami oraz mieszkańcami obszarów wiejskich.

7. Imprezy masowe zorganizowane przez WODR w Poznaniu w 2015 roku

Imprezy masowe organizowane przez WODR w Poznaniu związane są z działalnością informacyjną i upowszechnieniową. Wykaz zrealizowanych imprez masowych przez Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu w 2015 r. przedstawiono poniżej w tabeli 22.

Tab.20. Imprezy masowe zorganizowane przez WODR w Poznaniu w 2015 roku

Data	Nazwa imprezy	Organizator
11.04.2015	Forum Pszczelarskie	WODR w Poznaniu; Centrum Wystawowo-Szkoleniowe Sielinko; Wojewódzki Związek Pszczelarzy w Poznaniu
12.04.2015	Wiosenne Targi Rolno-Ogrodnicze AGROMARSZ	WODR w Poznaniu, Centrum Edukacyjno-Wystawowe w Marszewie
18-19.04.2015	XXIV Agro-Targi w Pile	WODR w Poznaniu, ZD w powiecie pilskim
23-24.05.2015	Regionalne Targi Rolnicze Gołaszyn – Wiosna 2015	WODR w Poznaniu, Centrum Wystawowo Edukacyjne w Gołaszynie
30-31.05.2015	Wielkopolskie Targi Rolnicze	WODR w Poznaniu, Centrum Wystawowo-Szkoleniowe Sielinko
30-31.05.2015	Regionalna Wystawa Zwierząt Hodowlanych	WODR w Poznaniu, Centrum Wystawowo-Szkoleniowe Sielinko
30-31.05.2015	Dni Pola	WODR w Poznaniu, Centrum Wystawowo-Szkoleniowe Sielinko
30-31.05.2015	ZIELONE AGRO SHOW – Polskie Zboża	Polska Izba Gospodarcza Maszyn i Urzędzeń Rolniczych, Międzynarodowe Targi Poznańskie
20-21.06.2015	MARSZEWSKIE DNI POLA 2015 Letnie Targi Rolno-Ogrodnicze AGROMARSZ 20.06.2015r. - VIII Włociańskie Zawody w Powożeniu Zaprzęgami Konnymi 20.06.2015r. - XXVII Regionalna Wystawa Koni Hodowlanych	WODR w Poznaniu, Centrum Edukacyjno-Wystawowe w Marszewie, Związek Hodowców Koni Wielkopolskich
28.06.2015	Targi Rolnicze – Kościelec 2015	WODR w Poznaniu

Data	Nazwa imprezy	Organizator
23.08.2015	XXII Krajowe Dni Ziemniaka	WODR w Poznaniu, Centrum Edukacyjno-Wystawowe w Marszewie
30.08.2015	Wielkopolskie Dni Energii 2015	Województwo Wielkopolskie, WODR w Poznaniu, WFOŚiGW w Poznaniu, WAZE Sp. z o.o. WODR w Poznaniu
05.09.2015	Wielkopolska Wieś Zaprasza	WODR w Poznaniu, Centrum Wystawowo- Edukacyjne w Gołaszynie
05.09.2015	Wielkopolskie Dni Energii 2015	Województwo Wielkopolskie, WODR w Poznaniu, WFOŚiGW w Poznaniu, WAZE Sp. z o.o. WODR w Poznaniu, Centrum Wystawowo Edukacyjne w Gołaszynie
11.09.2015	Wielkopolskie Dni Energii 2015	Województwo Wielkopolskie, WODR w Poznaniu, WFOŚiGW w Poznaniu, WAZE Sp. z o.o. WODR w Poznaniu Pole demonstracyjne firmy INNWEROL w miejscowości Łęczyce
12-13.09.2015	XVI Dni Ogrodnika – Targi Międzynarodowe	WODR w Poznaniu, ZD Kalisz
14.09.2015	Dzień Kukurydzy	WODR w Poznaniu, Centrum Wystawowo-Szkoleniowe Sielinko
04.10.2015	Jesienne Targi Rolno-Ogrodnicze AGROMARSZ „Przyjazna Energia w domu i zagrodzie”	WODR w Poznaniu, Centrum Edukacyjno-Wystawowe w Marszewie
04.10.2015	Wielkopolskie Dni Energii 2015	Województwo Wielkopolskie, WODR w Poznaniu, WFOŚiGW w Poznaniu, WAZE Sp. z o.o. WODR w Poznaniu, Centrum Edukacyjno-Wystawowe w Marszewie

Forum Pszczelarskie CWS Sielinko (11 kwietnia 2015 r.)

11 kwietnia 2015 roku w Centrum Wystawowo-Szkoleniowym Sielinko odbyło się Wielkopolskie Forum Pszczelarzy, które jak co roku cieszyło się dużym uznaniem producentów oraz hodowców z branży pszczelarskiej. Impreza zgromadziła około 500 pszczelarzy z województwa wielkopolskiego oraz ościennych województw. W programie forum zorganizowane były dwa tematy szkoleniowe, wystawa oraz kiermasz materiałów i sprzętu pszczelarskiego. Wystawcy zaprezentowali nowoczesny sprzęt do produkcji pasiecznej i wyroby pochodzenia pszczelarskiego.

Wiosenne Targi Ogrodnicze, CEW Marszew AGROMARSZ (12 kwietnia 2015 r.)

W Wiosennych Targach Rolno-Ogrodniczych AGROMARSZ uczestniczyło 135 podmiotów działających na rzecz i w otoczeniu rolnictwa, m.in. agencje rządowe, instytucje i inspekcje, wydawnictwa rolnicze, firmy nasienne, paszowe, sprzedawcy i producenci sprzętu rolniczego, materiałów budowlanych, wyposażenia obiektów inwentarskich itp. Honorowy patronat nad targami objął Marszałek Województwa Marek Woźniak, zaś patronat medialny objęły Poradnik Gospodarski oraz Wieści Rolnicze.

Biała Sobota – promocja zdrowia w środowisku wiejskim (15 kwietnia 2015 r.)

Biała Sobota to seminaryjna impreza zorganizowana przez CWE w Gołszynie. Cieszyła się ona, jak w latach ubiegłych, zainteresowaniem kobiecych środowisk działających na obszarach wiejskich i zgromadziła 23 uczestników. Odbiorcy wysłuchali wykładu na temat zdrowego odżywiania i mogli uzyskać indywidualną poradę. Pracownicy WODR zaprezentowali ciekawy wykład na temat „Profilaktyka prozdrowotna”, a także pokazy: „Masaż zdrowotny” oraz Wiosna na naszych stołach”. Biała Sobota cieszy się zainteresowaniem kobiecych środowisk działających na obszarach wiejskich.

XXIV Agro Targi w Pile (18-19 kwietnia 2015 r.)

AGROTARGI 2015 w Pile mają 23 letnią tradycję. Odbyły się 18-19 kwietnia 2015 roku po raz dwudziesty czwarty. Przez 22 lata były organizowane w siedzibie Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Starej Łubiance. Była to wystawa rolniczo-ogrodnicza. Od ubiegłego roku Agrotargi są organizowane w Pile w centrum miasta w parku na wyspie. Jest to malownicze miejsce, które w ubiegłym roku przeszło gruntowny remont. Wystawiane są tu ciągniki i towarzyszący sprzęt rolniczy, są stoiska firm działających wokół rolnictwa (nawozy, środki ochrony roślin, pasze, materiał siewny, unasiennianie zwierząt, banki, ARiMR, KRUS, WODR). Podczas targów wystawiają się i prowadzą sprzedaż firmy ogrodnicze oraz koła gospodyń wiejskich. W ramach zorganizowanych targów odbyła się wystawa kwiatów oraz odbyły się występy zespołów ludowych i kapel, a także pokaz florystyczny. Dużym zainteresowaniem cieszyła się wystawa ciągników zabytkowych. Podczas imprezy rolnicy oraz mieszkańcy obszarów wiejskich mogli wysłuchać wykładów dotyczących odnawialnych źródeł energii, opłacalności produkcji rolniczej, funduszy PROW 2015, programów rolno środowiskowych. Głównym organizatorem wystawy był Urząd Miasta w Pile. Wystawa przyciągnęła tysiące mieszkańców powiatu pilskiego i ościennych.

Regionalne Targi Rolnicze Gołaszyn – Wiosna 2014 (23-24 maja 2015 r.)

W dniach 23-24 maja 2015 roku odbyły się po raz ósmy w Centrum Wystawowo-Edukacyjnym w Gołaszynie Regionalne Targi Rolnicze – Wiosna 2015. Celem targów było zapoznanie rolników z nowościami w produkcji roślinnej oraz ogrodniczej, a także propagowanie nowych rozwiązań technologicznych i sprzętu pojawiającym się na rynku. Po raz drugi WODR w Poznaniu podczas targów był współorganizatorem „Wielkopolskich Dni Energii 2015”, które mają kształtować wśród mieszkańców Wielkopolski postawę ekologiczną. Na targach byli obecni najwięksi producenci maszyn, pasz, nawozów oraz środków ochrony roślin działający w Wielkopolsce. Obecni byli również przedstawiciele firm oferujących usługi w zakresie budownictwa, ochrony środowiska i alternatywnych źródeł energii. Zwiedzający mogli ponadto obejrzeć stacje meteorologiczną i demonstracyjne uprawy kukurydzy, zbóż jarych i ozimych.

XX Regionalna Wystawa Zwierząt Hodowlanych (30-31 maja 2015 r.)

W dniach 30-31 maja 2015 r. odbyła się XXI Regionalna Wystawa Zwierząt Hodowlanych zorganizowana przez WODR w Poznaniu w Centrum Wystawowo-Szkoleniowym Sielinko. Podczas wystawy zostało zaprezentowane ponad 300 sztuk zwierząt: bydło mleczne, bydło mięsne, konie, trzoda chlewna, owce, kozy, zwierzęta futerkowe i drób. Głównym celem wystawy była prezentacja zwierząt hodowlanych z województw wielkopolskiego, lubuskiego, zachodniopomorskiego i opolskiego oraz przekazanie najlepszych osiągnięć i rozwiązań producentów zwierząt. Hodowcy mieli okazję do rozmów ze specjalistami i pracownikami naukowymi zajmującymi się hodowlą zwierząt. Prezentowane zwierzęta zostały ocenione przez komisje a najlepsze egzemplarze otrzymały tytuły czempionów i wiceczempionów. Szacuje się, że wystawę odwiedziło około 20 tysięcy zwiedzających.

Marszewskie Dni Pola 2014 (20-21 czerwca 2015 r.)

W dniach 20-21 czerwca 2015 roku w Centrum Edukacyjno-Wystawowym w Marszewie odbyły się Marszewskie Dni Pola pod honorowym patronatem Marszałka Województwa Wielkopolskiego. Impreza zgromadziła około 15 tysięcy osób, a współtworzyło ją ponad 50 wystawców. Zorganizowano pole demonstracyjne, wystawę koni, zawody w powożeniu i stałą wystawę targową.

Na poletkach demonstracyjnych zaprezentowano gatunki oraz odmiany roślin uprawnych ozimych i jarych (w tym rekomendowanych przez Listę Zalecanych Odmian). Prezentacja objęła 99 odmian roślin uprawianych w regionie, m.in. zboża (jęczmień ozimy i jary, pszenżyto ozime i jare, pszenicę ozimą i jarą, żyto jare - odmiana przewódkowa, owies), rzepak ozimy, soję i kukurydzę.

VIII Włociańskie Zawody w Powożeniu Zaprzęgami Konnymi (21 czerwca 2015 r.)

W dniu 21 czerwca 2015 roku w Centrum Edukacyjno-Wystawowym w Marszewie odbyły się VII Włociańskie Zawody w Powożeniu Zaprzęgami Konnymi które zgromadziły uczestników rywalizujących w trzech kategoriach:

- pojedynki zaprzęgowe;

- zaprzęgi parokonne;
- konie małe i kuce;

Podczas zawodów wręczone zostały następujące nagrody: Puchar Marszałka Województwa Wielkopolskiego za „Najszykowniejszy w stylu włościańskim”, Puchar Prezesa Wielkopolskiej Izby Rolniczej za „Najlepszy zaprzęg w stylu sportowym”, Puchar Starosty Kaliskiego ”Dla pechowca”, Puchar Starosty Krotoszyńskiego za „Najlepszy w powożeniu z powiatu krotoszyńskiego” oraz Puchar Burmistrza Koźmina Wielkopolskiego dla „Zaprzęgów z gminy Koźmin.

XXVII Regionalna Wystawa Koni Hodowlanych (21 czerwca 2015 r.)

W XXVII Regionalnej Wystawie Koni Hodowlanych zorganizowanej w Centrum Edukacyjno-Wystawowym w Marszewie we współpracy ze Związkiem Hodowców Koni Wielkopolskich wzięło udział 17 wystawców prezentujących 20 koni z 8 ras hodowanych w Wielkopolsce: wielkopolską, polskiego konia szlchetnego półkrwi, śląską, polskiego konia zimnokrwistego, czystą krew arabska, huculską, kuca walijskiego, kuca szetlandzkiego. Konie pochodziły z pięciu powiatów. Podczas wystawy przyznane zostały oceny w ośmiu kategoriach hodowlanych. Wystawa miała charakter edukacyjny. Zdaniem komisji wszystkie konie były dobrze przygotowane do wystawy i miały wysoką wartość hodowlaną. Wszyscy wystawcy otrzymali dyplomy i nagrody ufundowane przez sponsorów i darczyńców.

Wielkopolskie Targi Rolnicze (15 czerwca 2015 r.)

W letnich Wielkopolskich Targach Ogrodniczo-Rolniczych w Marszewie wzięło udział 37 firm z obszaru zaopatrzenia rolnictwa w środki produkcji, ubezpieczenia, a także oferujących urządzenia wykorzystujące energię słoneczną i geotermalną. W targach uczestniczyły również instytucje rolnicze ARiMR, ARR, wydawnictwa rolnicze, firmy ubezpieczeniowe oraz firmy oferujące usługi budowlane. Targom towarzyszyły Wielkopolskie Dni Energii, realizowane na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego. W zajęciach edukacyjnych i konkursach na temat „zielonej energii” i oszczędzania energii wzięło udział blisko 500 dzieci. Zwiedzający mogli zasięgnąć porad energetycznych u specjalistów z Wielkopolskiej Agencji

Zarządzania Energia, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu, oraz WODR w Poznaniu na temat zastosowania odnawialnych źródeł energii w gospodarstwie, domu i firmie, a także budownictwa energooszczędnego i pasywnego.

XXXVII Targi Rolnicze w Kościelcu (28 czerwca 2015 r.)

Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu, Zespoły Doradcze w powiecie konińskim, kolskim i tureckim zorganizowały w dniu 28.06.2015 r. Targi Rolnicze Kościelec 2015 – Promocja Agrobiznesu. Była to XXXVII edycja. Bogata oferta powoduje, że Targi cieszą się dużym zainteresowaniem odwiedzających. Targi Rolnicze w Kościelcu to największe wydarzenie tego typu we wschodniej Wielkopolsce. Na Targach można było zapoznać się z bogatą ofertą maszyn, sprzętu rolniczego, środków do produkcji rolnej, ogrodnictwa, ekologii, ochrony środowiska i bogatą ofertą do pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych. Na tegorocznych Targach swoje ekspozycje zaprezentowało ok. 200 wystawców z branży rolniczej i około rolniczej. 29 czerwca Targi Rolnicze w Kościelcu odwiedziło ponad 20 tys. osób. Podczas Targów odbyło się podsumowanie XIII edycji konkursu etapu regionalnego „Bezpieczne Gospodarstwo rolne”. Laureatami konkursu są: Pan Marek Michalak z Goliny Kolonia gm. Golina, pow. koniński, Pan Jerzy Bartczak ze Sławoszewa gm. Kleczew pow. koniński, Państwo Dorota i Rafał Grzechowscy z Patrzykowa gm. Kramsk pow. koniński. Ponadto wyróżnienie otrzymali: Pan Marian Rusin z Polic gm. Kramsk pow. koniński, Pan Marek Pietrzak z Ziemięcina gm. Wierzbinek pow. koniński, oraz Pan Józef Kurzawa z Wichertowa gm. Przykona pow. turecki. Doradztwo rolnicze to bardzo ważny punkt Targów Rolniczych w Kościelcu. Fachowego doradztwa udzielali pracownicy Wielkopolskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Poznaniu. Na stoisku WODR doradcy udzielali informacji na temat technologii produkcji, ochrony środowiska, ekologii, agroturystyki, grup producentów rolnych, zakładania przedsiębiorczości na obszarach wiejskich. Szczególnie dużo czasu pracownicy WODR poświęcili na doradztwo z zakresu nowej perspektywy finansowej na lata 2014-2020. Można było także skorzystać z porad na stoiskach KRUS, ARiMR, ARR, Wielkopolskiej Izby Rolniczej, Wielkopolskiego Centrum Hodowli i Rozrodu Zwierząt, różnych banków, instytucji ubezpieczeniowych. Rolnicy zwiedzali udostępnione w tym dniu poletka

doświadczalne Zakładu Doświadczalnego Oceny Odmian w Kościelcu. Uczestnicy mogli posłuchać orkiestry dętej, oraz lokalnych zespołów folklorystycznych i uczniów szkoły muzycznej. Do Kościelca przyjeżdżają rodziny z dziećmi, dlatego pomyśleliśmy także o najmłodszych uczestnikach Targów. Mogli zabawić się w wesołym miasteczku czy spędzić czas na podziwianiu ptaków ozdobnych, gołębi czy królików. Uczestnicy Targów mają większe rozeznanie w dostępności do nowoczesnych środków produkcji. Targi jako impreza edukacyjno- promocyjna przyczyniła się do podniesienia wiedzy z zakresu obszarów wiejskich. Impreza ta podniosła kompetencje mieszkańców obszarów wiejskich w zakresie rozwoju przedsiębiorczości, zakładania działalności gospodarczej. Mamy nadzieje że zdobytą wiedzę uczestnicy Targów Rolniczych w Kościelcu wykorzystają przy realizacji własnych projektów w ramach funduszy PROW 2014-2020.

Wielkopolska Wieś Zaprasza (5 września 2015 r.)

Wielkopolska Wieś zaprasza zorganizowana została w Centrum Wystawowo - Edukacyjnym w Gołaszynie przez WODR w Poznaniu, Wielkopolską Izbę Rolniczą w Poznaniu i gminę Bojanowo. Podczas wystawy licznie zaprezentowały się Koła Gospodyń Wiejskich z powiatów rawickiego, leszczyńskiego, gostyńskiego i kościańskiego, które przedstawiły zwiedzającym swój bogaty dorobek i częstowały samodzielnie wykonanymi przysmakami. W masowych formach uczestniczyły koła Gospodyń Wiejskich z ościennych gmin. Odbyły się również pokazy dekorowania stołów układania kwiatów i pielęgnowania ogrodów. Szacuje się, że w wydarzeniu wzięło udział około 3000 zwiedzających.

XVII Dni Ogrodnika – Targi Międzynarodowe (12 września 2015 r.)

W dniach 12-13 września 2015 roku w Gołuchowie koło Kalisza odbyły się XVII Międzynarodowe Targi Ogrodnicze – Dni Ogrodnika. Targi te są największą tego typu imprezą w kraju, która jest organizowana przez WODR w Poznaniu, Stowarzyszenie Naukowo-Techniczne Inżynierów i Techników Rolnictwa – Oddział w Kaliszu i Polski Związek Ogrodniczy. W targach wzięło udział ponad 200 wystawców z kraju oraz z zagranicy: Holandii, Wielkiej Brytanii, Niemiec, Włoch i Węgier. Szacuje się, że imprezę odwiedziło 10 tysięcy osób, również z zagranicy. Przedstawione zostały uprawy

warzyw gruntowych i uprawianych pod osłonami. Prezentowane były także nowości z branży sadowniczej i produkcji roślin ozdobnych. Zwiedzający mogli zapoznać się z maszynami do produkcji ogrodniczej i systemami sterowania parametrami klimatu i oświetlenia w szklarniach. Uczestnicy mogli także uzyskać poradę praktyków i naukowców z branży ogrodniczej m.in. z Instytutu Ogrodnictwa w Skierniewicach, Instytutu Ochrony Roślin, Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu oraz WODR w Poznaniu. Podczas targów zostało rozstrzygniętych wiele ogólnopolskich konkursów.

Jesienne Targi Rolniczo-Ogrodnicze AGROMARSZ „Przyjazna Energia w Domu i Zagrodzie” (04 października 2015 r.)

W Jesiennych Targach Rolno-Ogrodniczych AGROMARSZ Przyjazna energia w domu i zagrodzie uczestniczyły 103 podmioty związane z rolnictwem i pracujące na jego rzecz. Stoiska informacyjne przygotowały: Wielkopolska Izba Rolnicza, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Agencja Restrukturyzacji Modernizacji Rolnictwa, Agencja Rynku Rolnego, WAZE, Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego oraz Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu. Targom towarzyszyły Wielkopolskie Dni Energii oraz podsumowania konkursu kulinarnego na najsmaczniejszą zieloną zupę (WIR) oraz plebiscytu SuperRolnik Wielkopolski 2015 (UMWW, Głos Wielkopolski).

8. Działalność Centrum Wystawowo-Szkoleniowego Sielinko, Centrum Edukacyjno-Wystawowego w Marszewie oraz Centrum Wystawowo-Edukacyjnego w Gołaszynie

W 2015 roku demonstracje i pokazy były zlokalizowane w Centrach Wystawowych WODR w Poznaniu i obejmowały swym tematem „Agrotechnikę roślin uprawnych z LOZ” oraz „Pokaz poletek demonstracyjnych roślin uprawnych z Listy Odmian Zalecanych”.

Na poletkach demonstracyjnych nie jest stosowana metodyka doświadczalna, a uzyskane wyniki produkcyjne nie są porównywalne i mają charakter poglądowy.

W roku 2012 Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu podpisał umowę o współpracy pomiędzy COBORU w Słupi Wielkiej i Stacją Doświadczalną Oceny

Odmian w Śremie Wójtostwie , na mocy której zobowiązany jest do zakładania kolekcji odmian z Listy Odmian Zalecanych (LOZ) . Kolekcje odmian zakładane są w:

- Centrum Wystawowo – Szkoleniowym w Sielinku
- Centrum Edukacyjno – Wystawowym w Marszewie
- Centrum Wystawowo – Edukacyjnym w Gołaszynie

Kolekcje w 2015r.w w/w Centrach obejmowały :

Rzepak ozimy

Sielinko: 3 odmiany z LOZ : Visby F1, Artoga F1, Gladius F1 oraz 40 innych odmian.

Marszew: 6 odmian z LOZ : Artoga F1, Visby F1, Gladius F1, Poznaniak F1, Monolit, Marcopolos oraz 11 innych odmian.

Gołaszyn: 2 odmiany z LOZ: Artoga, Visby F1 oraz 23 inne odmiany.

Pszenica ozima

Sielinko: 4 odmiany z LOZ: KWS Ozon, Julius, Muszelka. Fidelius oraz 22 inne odmiany.

Marszew: 2 odmiany z LOZ: Muszelka, Fidelius oraz 22 innych odmian

Gołaszyn: 2 odmiany z LOZ: Muszelka, Fidelius oraz 13 innych odmian.

Pszenżyto ozime

Sielinko: 2 odmiany z LOZ: Fredro, Algoso oraz 5 innych odmian.

Marszew: 2 odmiany z LOZ: Fredro, Algoso oraz 9 innych odmian

Gołaszyn: 2 odmiany z LOZ: Fredro, Algoso oraz 3 inne odmiany

Żyto ozime

Sielinko: 4 odmiany z LOZ : Stanko Brasetto F1, Gonello F1, Palazzo F1, oraz 9 innych odmian.

Marszew: 4 odmiany z LOZ: Stańko, Brasetto F1, Gonello F1, Palazzo F1 oraz 6 innych odmian.

Gołaszyn: 4 odmiany z LOZ: Gonello F1, Palazzo F1, Brasetto F1, Stanko oraz 10 innych odmian.

Jęczmień ozimy

Sielinko: 4 odmiany z LOZ: Antonella, Henriette, Karakan, Meridian oraz 10 innych odmian.

Marszew: 4 odmiany z LOZ: Antonella, Henriette. Karakan, Maridian oraz 5 innych odmian.

Gołaszyn: 4 odmiany z LOZ: : Antonella, Henriette. Karakan, Maridian oraz 3 inne odmiany

Owies

Sielinko: 4 odmiany z LOZ: Zuch, Breton, Bingo, Arden oraz 8 innych odmian

Marszew: 4 odmiany z LOZ: Zuch, Breton, Bingo, Arden oraz 4 inne odmiany.

Gołaszyn: 4 odmiany z LOZ: Zuch, Breton, Bingo, Arden.

Pszenica jara

Sielinko: 4 odmiany z LOZ: Izera, KWS Torridon, Kandela, Arabella oraz 8 innych odmian.

Marszew: 4 odmiany z LOZ: Izera, KWS Torridon Kandela, Arabella oraz 5 innych odmian.

Gołaszyn: 4 odmiany z LOZ: Izera, KWS Torridon, Kandela, Arabella; 1 inna odmiana.

Jęczmień jary

Sielinko: 5 odmian z LOZ: KWS Olof, Penguin, Iron, Natasia, Ella ; 16 innych odmian

Marszew: 5 odmian z LOZ: KWS Olof, Penguin, Iron, Natasia, Ella ; 11 innych odmian

Gołaszyn: 5 odmian z LOZ: KWS Olof, Penguin, Iron, Natasia, Ella .

Oprócz odmian z Listy Odmian Zalecanych w Centrach wysiewane są inne odmiany zbóż, motylkowych, kukurydzy, a ostatnio soi. Umożliwia to rolnikom dokonanie wyboru odmiany zalecanej w danym rejonie agrotechnicznym.

W ramach współpracy pomiędzy WODR a Uniwersytetem Przyrodniczym w Poznaniu oraz programu „Ulepszanie krajowych źródeł białka roślinnego, ich produkcji, systemu obrotu i wykorzystania w paszach.„ w 2015 roku w CWS Sielinko i CEW Marszew wysiano następujące rośliny motylkowe :

IHAR Przebudowo :

Łubin wąskolistny „ Zeus, Heros, Wars, Regent, Dalbor.

Łubin żółty: Perkoz.

Łubin biały : Butan, Boros

Groch siewny: Milwa, Model, Mecenias, Muza , Mentor.

Poznańska Hodowla Roślin Oddział w Wiatrowie:

Łubin żółty: Mister, Taper, Baryt.

Łubin wąskolistny: Kadryl, Sonet.

Groch jadalny: Akord, Cysterski.

Groch pastewny: Klif, Sokolik, Eureka.

Łącznie wysiano 13 odmian łubinów i 10 odmian grochów. / w Sielinku dodatkowo wysiano odm. grochu: Audit i Hubal.

W CWS Sielinko założono poletka z 6 odmianami soi: Augusta, Aldana, Lissabon, Amandine, Merlin, Protenia. Natomiast w CEW Marszew wysiano 4 odmiany soi : Lissabon, Amandine, Abecina, Merlin.

W związku z obowiązującym od 2015r programem zazielenienia w CWS Sielinko założono poletka z zestawami poplonowymi :

- gorczyca/facelia;
- owies/groch/łubin;
- gorczyca/groch/łubin;
- owies/gorczyca/ groch

oraz poletka z mieszankami traw:

M- ToutTerrian i M-HebraFibres oraz poletko z lucerną Galaxie Max

W 2015 r. w CEW w Marszewie założono kolekcję 89 odmian ziemniaków. Uzupełnieniem prezentacji odmian jest kwatery porównawcza prezentująca efekty ochrony prowadzonej w sposób standardowy, wg wskazań systemu sygnalizacji NegFry oraz poletko prowadzone bez ochrony chemicznej.

Tab. 21. Ilość wysianych poletek w Centrach Wystawowych

Centrum Wystawowe	Ilość poletek demonstracyjnych	Poletka z Listy Odmian Zalecanych
CWS Sielinko	191	30
CEW Marszew	241	30
CWE Gołaszyn	80	27
Razem	512	87

CWS Sielinko 30-31.05.2015 – Wielkopolskie Targi Rolnicze

CWE Gołaszyn 23-24.05.2015 Regionalne Targi Rolnicze – Wiosna 2015

Tab. 21. Rekomendowane odmiany do uprawy na terenie Wielkopolski w 2015 roku:

Lista odmian zalecanych – Zboża ozime	
Pszenica ozima	Muszelka (4), Askalon (3), Bamberka (3), Fidelius (1), KWS Ozon (1), Julius (CCA) (1)
Żyto ozime	Stanko (5), Brasetto F ₁ (3), Gonello F ₁ (3), Palazzo F ₁ (3), SU Skaltio F ₁ (1), Helltop F ₁ (CCA) (1)
Pszenżyto ozime	Algoso (4), Borwo (3), Fredro (2), Borowik (1), Mikado (1)
Jęczmień ozimy	Karakan (5), Fridericus (3), KWS Meridian (1), Antonella (1), Henriette (1)
Lista odmian zalecanych – Rzepak ozimy	
Rzepak ozimy	Bogart (4), Monolit (4), Rohan F ₁ (4), Visby F ₁ (4), Poznaniak F ₁ (3), Artoga F ₁ (1), Gladius F ₁ (1), DK Exquisite F ₁ (1), Inspiration F ₁ (1)
Lista odmian zalecanych – Zboża jare	
Pszenica jara	Tybalt (8), Trappe (2), Kandela (2), Arabella (2), Radocha (1), Izera (1)
Jęczmień jary	Victoriana (4), Iron (2), Natasia (2), Despina (1), Ella (1)
Owies	Breton (5), Bingo (4), Arden (3), Krezus (3)
Lista odmian zalecanych – Ziemniak jadalny	
Bardzo wczesne	Denar (3), Lord (3), Arielle (2), Viviana (1)
Wczesne	Cyprian (3), Owacja (3), Vineta (3), Michalina (2)
Średniowczesne	Satina (3), Tajfun (3), Tetyda (3), Jurek (1), Bogatka (1)*
Średniopóźne i późne	Jelly (3), Zagłoba (2), Mondeo (1)*
Lista odmian zalecanych – Ziemniak skrobiowy	
Kuras (3), Pokusa (3), Zuzanna (3), Głada (3), Jubilat (2)	
Lista odmian zalecanych – Zboża ozime	
Pszenica ozima	Askalon (4), Fidelius (2), KWS Ozon (2), Platin (1), Patras (1), Julius (CCA) (2)
Żyto ozime	Dańkowskie Amber (1), Armand (1), Gonello F ₁ (4), Palazzo F ₁ (4), SU Skaltio F ₁ (3), SU Stakkato F ₁ (1), Helltop F ₁ (CCA) (2)
Pszenżyto ozime	Borwo (4), Fredro (3), Borowik (2), Tulus (2), Maestozo (1), Subito (1), Torino (1)
Jęczmień ozimy	KWS Meridian (2), Antonella (2), Henriette (2), Holmes (1), Titus (1)
Lista odmian zalecanych – Rzepak ozimy	
Rzepak ozimy	Bogart (5), Monolit (5), Arot (1), Rohan F ₁ (5), Visby F ₁ (5), Poznaniak F ₁ (4), Artoga F ₁ (2), Gladius F ₁ (2), DK Exquisite F ₁ (2), Inspiration F ₁ (2), Marcopolos F ₁ (1)

Lista odmian zalecanych – Zboża jare	
Pszenica jara	Parabola (6), Kandela (3), Arabella (3), Izera (2), KWS Torridon (1)
Jęczmień jary	Iron (3), Natasia (3), KWS Olof (2), Ella (2), Penguin (1)
Owies	Breton (6), Bingo (5), Zuch (5), Arden (4)
Lista odmian zalecanych – Ziemniak jadalny	
Bardzo wczesne	Denar (4), Lord (4), Viviana (2), Impala (1)
Wczesne	Cyprian (4), Owacja (4), Vineta (4), Michalina (3), Gwiazda (1)
Średniowczesne	Satina (4), Tajfun (4), Tetyda (4), Oberon (1)
Średniopóźne i późne	Jelly (4), Mondeo (2)
Lista odmian zalecanych – Ziemniak skrobiowy	
Głada (4), Zuzanna (4), Kuras (4), Pokusa (3),	

W nawiasach podano okres, w którym odmiana znajdowała się na LOZ (liczba lat)

W CWS Sielinko w roku 2015 założono kolekcję roślin energetycznych, na którą składały się takie rośliny energetyczne jak :

1. Róża wielokwiatowa
2. Topinambur
3. Ślazier pensylwański
4. Spartina preriowa
5. Miskant olbrzymi
6. Perz wydłużony
7. Proso różgowate
8. Palczatka Gerarda
9. Mozga trzciniowata
10. Sorgo zwyczajne
11. Mieszaniec trawy sudańskiej i sorga

W czasie trwania imprez masowych:

- CWS Sielinko - Wielkopolskie Targi Rolnicze 30-31.05.2015 r.
- CEW Marszew – Marszewskie Dni pola 20-21.06.2015 r.
- CWE Gołaszyn –Regionalne Targi Rolnicze 23-14.05.2015 r.

Prezentowane były stoiska, na których były próbki nasion zbóż z LOZ, całe zasuszone rośliny w formie snopków oraz aktualna Lista Odmian Zalecanych do uprawy na

obszarze Wielkopolski, Wyniki Porejestranych Doświadczeń Odmianowych i Rolniczych w Wielkopolsce. W trakcie trwania w/w imprez odbywa się pokaz poletek demonstracyjnych , którego celem jest wizualne zapoznanie się z odmianami roślin z LOZ oraz uświadomienie jak ważnym elementem jest odnawianie materiału siewnego i wysiew odmian zalecanych dla danego rejonu agrotechnicznego. Pokaz połączony był z demonstracją prawidłowej agrotechniki i jej wpływem na plonowanie odmian oraz zwrócenie uwagi rolników na najczęściej popełniane błędy w uprawie (terminy siewu, ilości wysiewu, nawożenie, ochrona roślin).

Odmiany na poletkach demonstracyjnych oznaczone są tablicami formatu A4. Natomiast przy odmianie z LOZ jest umieszczona tabliczka z logo PDO. Jest to podyktowane tym że większość rolników nie orientuje się w oznaczeniu PDO.

Liczba osób uczestniczących w pokazach , demonstracjach i osób zwiedzających poletka demonstracyjne kształtowała się różnie i wynosiła:

- CWS Sielinko –1500-2000 osób
- CEW Marszew – 1500-2000 osób
- CWE Gołaszyn- 700-1100 osób

Są to dane szacunkowe .

Również w trakcie okresu wegetacji rolnicy są zainteresowani poletkami i dokonują ich oceny oraz podejmują decyzje o zakupie takiej czy innej odmiany, która spełni ich oczekiwania.

9. Strona internetowa i Elektroniczna Platforma Świadczenia Usług

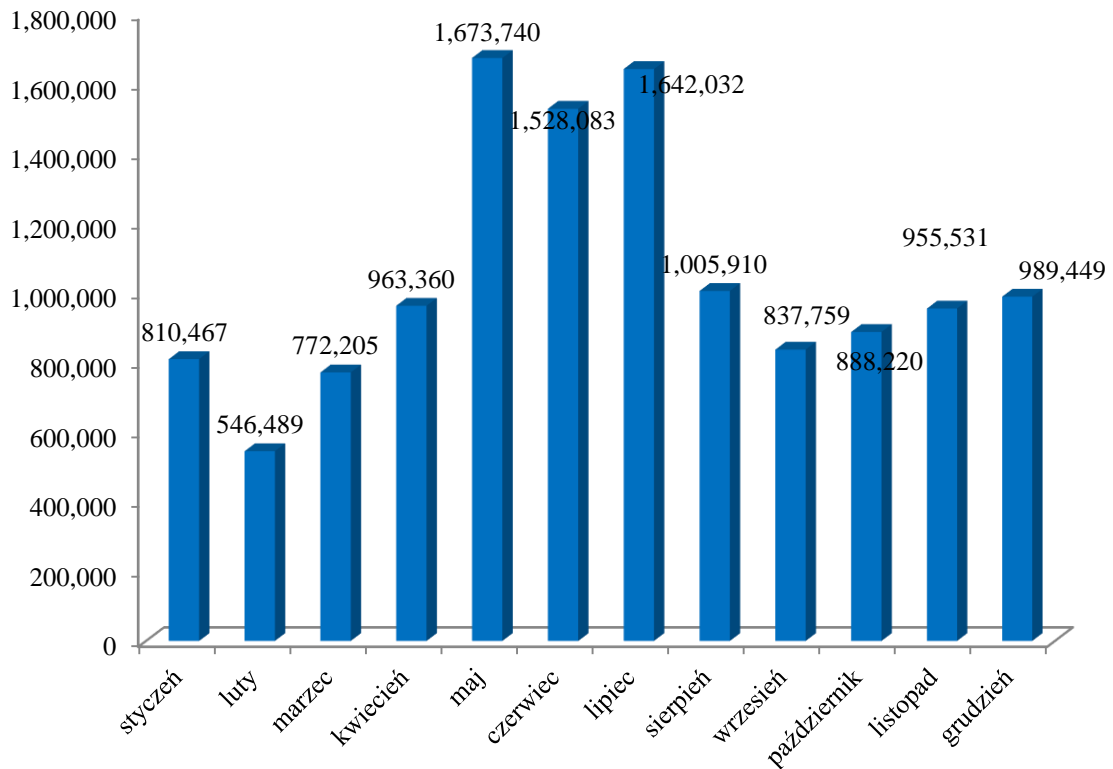
Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego prowadzi działalność statutową także w postaci informacji elektronicznej. Nowoczesne podejście podyktowane jest zmieniającymi się warunkami i rozwojem społeczeństwa informacyjnego, także na wielkopolskiej wsi. Ukierunkowanie w stronę platform internetowych wynika też bezpośrednio z analiz potrzeb klientów Ośrodka.

Głównymi płaszczyznami działalności ośrodka w internecie są:

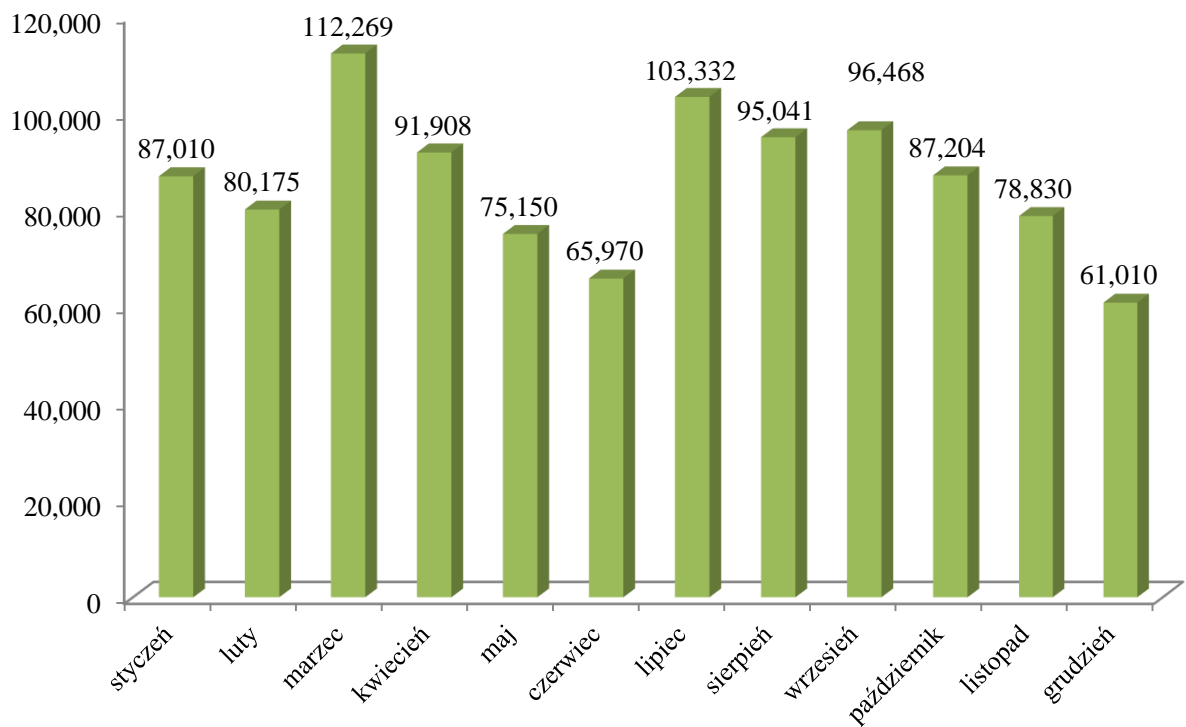
9.1 Strona internetowa WODR w Poznaniu**Tab.21. Funkcjonowania strony internetowej www.wodr.poznan.pl w 2015 roku**

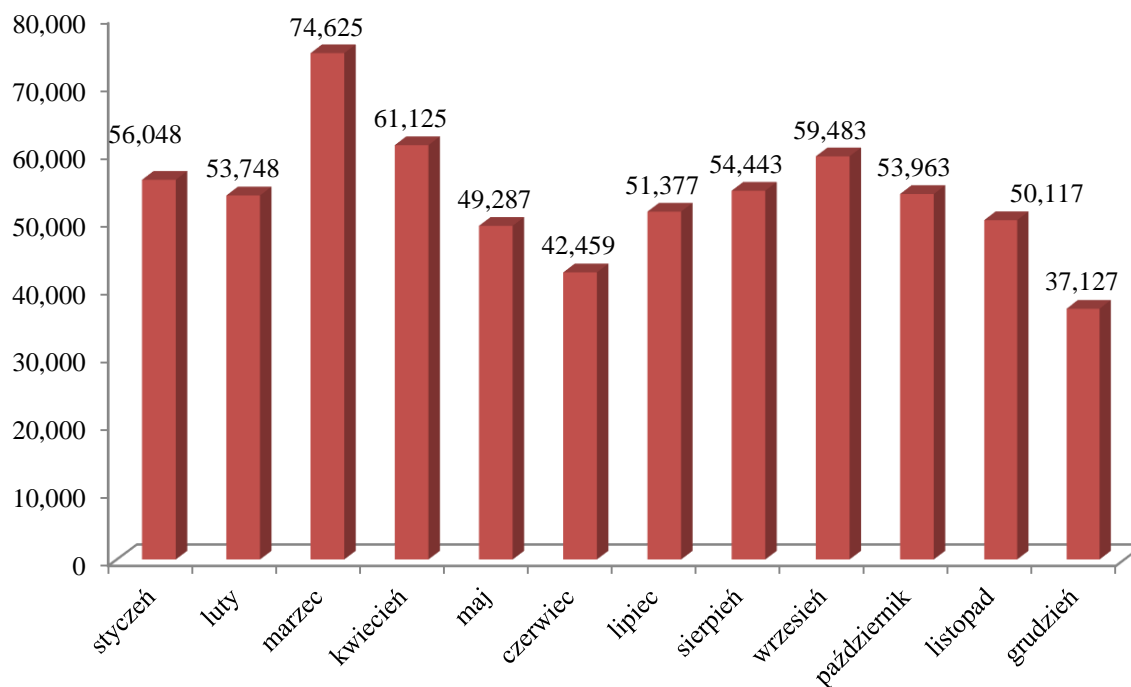
Miesiąc	Liczba wyświetleń strony www	Liczba wejść na stronę www	Liczba unikalnych odwiedzających
styczeń	810 467	87 010	56 048
luty	546 489	80 175	53 748
marzec	772 205	112 269	74 625
kwiecień	963 360	91 908	61 125
maj	1 673 740	75 150	49 287
czerwiec	1 528 083	65 970	42 459
lipiec	1 642 032	103 332	51 377
sierpień	1 005 910	95 041	54 443
wrzesień	837 759	96 468	59 483
październik	888 220	87 204	53 963
listopad	955 531	78 830	50 117
grudzień	989 449	61 010	37 127
Rok 2015	12 613 245	1 034 367	643 802

Wykres 9. Liczba wyświetleń strony www.wodr.poznan.pl w 2015 roku

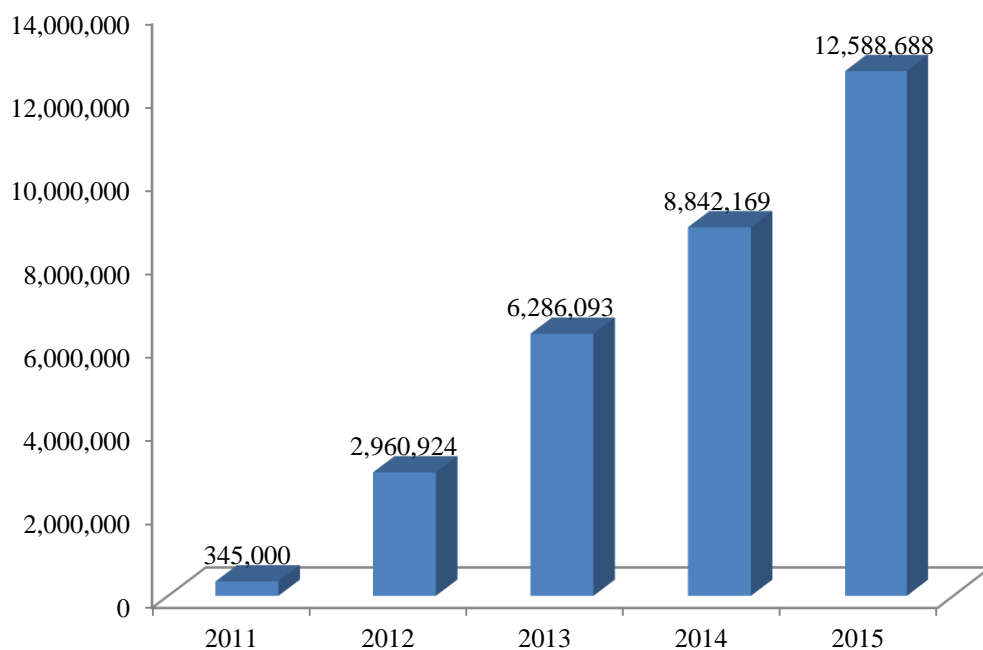
Wykres 10. Liczba wejść na stronę www.wodr.poznan.pl w 2015 roku

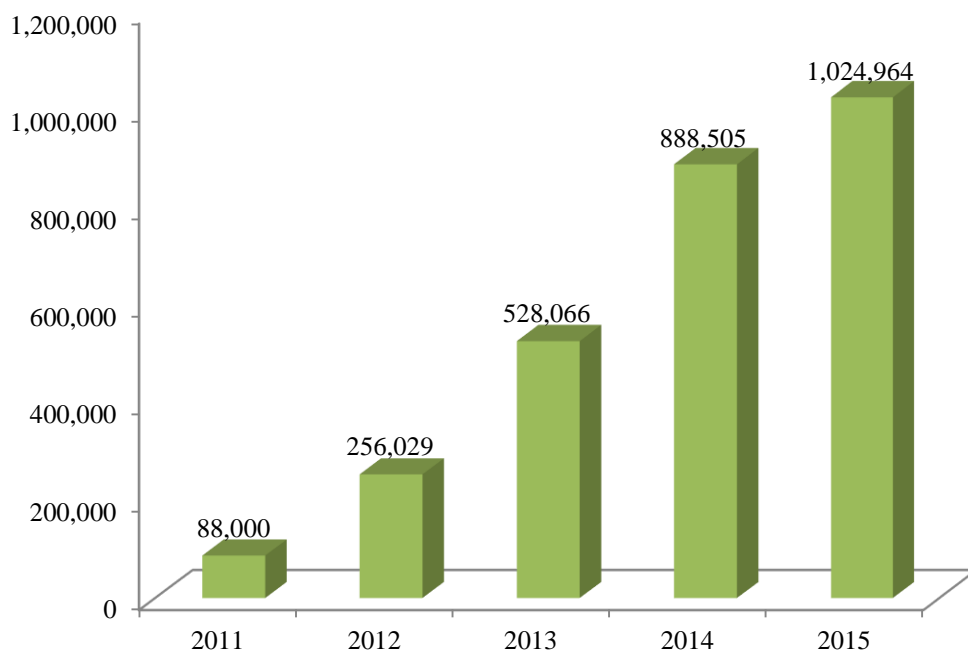
Wykres 11. Liczba unikalnych odwiedzających stronę www.wodr.poznan.pl w 2015 roku**Tab.22. Funkcjonowania strony internetowej www.wodr.poznan.pl na przestrzeni lat**

Rok	Liczba wyświetleń strony www	Liczba wejść na stronę www	Liczba unikalnych odwiedzających
2011	345 000	88 000	brak danych
2012	2 960 924	256 029	115 664
2013	6 286 093	528 066	378 199
2014	8 842 169	888 505	597 940
2015	12 588 688	1 024 964	674 584

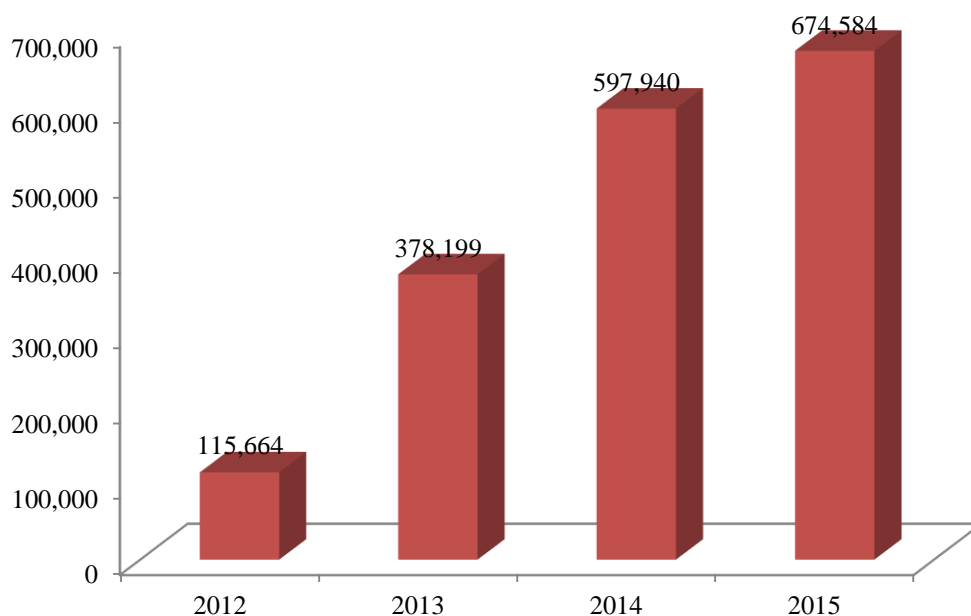
Wykres 12. Liczba wyświetleń strony www.wodr.poznan.pl w latach

Wykres 13. Liczba wejść na stronę www.wodr.poznan.pl w latach

Wykres 14. Liczba unikalnych odwiedzających www.wodr.poznan.pl w latach 2012-2015

9.2 Elektroniczna Platforma Świadczenia Usług

W roku 2011 Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu stworzył Elektroniczną Platformę Świadczenia Usług (EPSU). EPSU jest oprogramowaniem, które służy bezpośredniemu kontaktowi pracowników Ośrodka z rolnikami i mieszkańcami obszarów wiejskich – klientami WODR.

Tab.23. Dane z funkcjonowania Elektronicznej Platformy Świadczenia Usług w 2015 roku

Liczba klientów w bazie danych na dzień 31-12-2015	14 143
Liczba artykułów i informacji wysyłanych poprzez e-mail od początku roku	628
Suma wysłanych e-maili	147 761
Suma wysłanych wiadomości EPSU	991 416

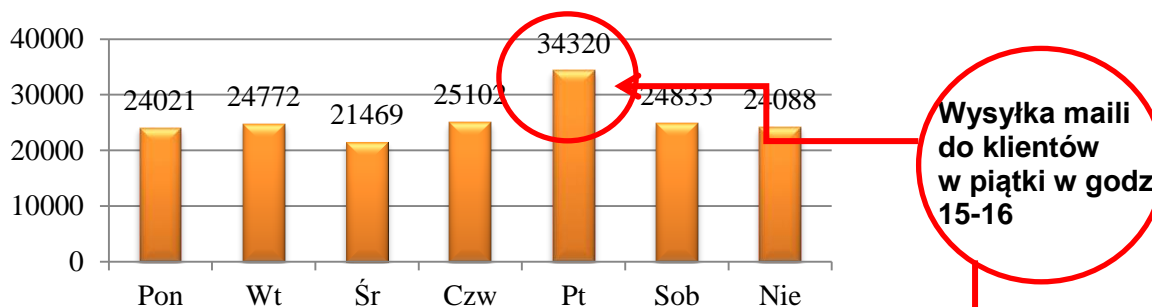
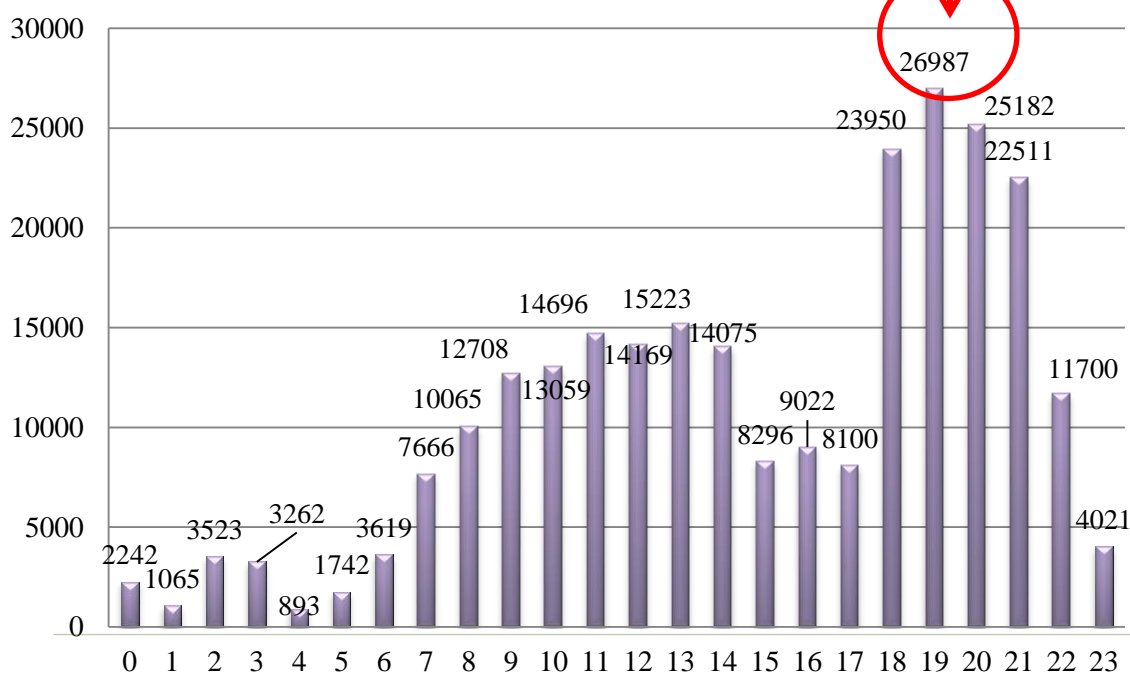
Opracowaniem i zaprogramowaniem Elektronicznej Platformy Świadczenia Usług zajmują się informatycy działu Zastosowań Teleinformatyki. Program ten jest autorskim rozwiązaniem Wielkopolskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Poznaniu.

9.3 Efekty działania strony www i Elektronicznej Platformy Świadczenia Usług

Na wzrost popularności strony internetowej www.wodr.poznan.pl wpływ ma kilka powiązanych ze sobą działań WODR prowadzonych równocześnie. Są to:

- budowa bazy informacyjnej – zbiór wiedzy fachowej w formie artykułów specjalistycznych
- rozwój Elektronicznej Platformy Świadczenia Usług – budowa nowych modułów, takich jak informacja meteo, systemy wspomaganie decyzji, kontakt elektroniczny z doradcą
- mailing – rolnik regularnie średnio raz w tygodniu otrzymuje od WODR zestaw dobranych informacji z interesującego go zakresu
- systematyczna budowa bazy klientów wraz ze wsparciem obsługi w systemie informatycznym

Kompleksowe podejście daje efekt w postaci popularności portalu www.wodr.poznan.pl oraz wzrostu jego oglądalności. Widać na przykład silną korelację między mailingiem i oglądalnością artykułów (schematy niżej). Oznacza to, że klienci WODR czytają regularnie wiadomości otrzymywane z Ośrodka wchodząc na wskazane tam linki do artykułów zawartych na stronie www. Jednocześnie nie notujemy prawie wcale (kilka w ciągu roku) odmów takiej wysyłki.

Wykres 15. Liczba wyświetleń strony www.wodr.poznan.pl w poszczególne dni tygodnia**Wykres 16. Liczba wyświetleń strony www.wodr.poznan.pl w poszczególnych godzinach dnia**

9.4 eWODR - System Informatyczny Doradztwa Rolniczego

Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu posiada specjalizowany elektroniczny system zarządzania. Użytkownicy posługują się jego skróconą nazwą: e-WODR, natomiast pełna nazwa systemu to: Elektroniczny System Wspomagający Zarządzanie Wielkopolskim Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego w Poznaniu.

Opracowaniem i zaprogramowaniem systemu eWODR zajmują się informatycy działu Zastosowań Teleinformatyki. Program ten jest autorskim rozwiązaniem Wielkopolskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Poznaniu.

System eWODR umożliwia zarządzanie w następujących aspektach:

- Planowanie działalności

- Sprawozdawczość/harmonogram powiązane z planem elektronicznym
- Raportowanie działalności
- Moduł obsługi dokumentów w formie elektronicznej, w tym delegacji, serwisu sprzętu, urlopów itd.
- Rozbudowa systemu pod kątem budżetu zadaniowego

W roku 2015 eWODR został rozbudowany o kolejne funkcjonalności budżetowania zadaniowego oraz systemów wspomagania decyzji.

9.5 Systemy Wspomagania Decyzji w Rolnictwie.

Jednym z narzędzi ułatwiających wdrożenie zasad integrowanej ochrony roślin są systemy wspomagające podejmowanie decyzji w ochronie roślin. Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu rozpoczął wdrażanie SWD jako element działalności statutowej. Proces został zapoczątkowany w 2012 roku zakupem pierwszej stacji meteorologicznej. W roku 2013 zakupiono i utworzono sieć stacji meteorologicznych w gospodarstwach demonstracyjnych na terenie Wielkopolski. Podjęto też prace nad utworzeniem Internetowego systemu wspomagania decyzji na bazie Elektronicznej Platformy Świadczenia Usług (element strony internetowej www.wodr.poznan.pl).

Aplikacja on-line – w ramach Elektronicznej Platformy Świadczenia Usług.

W roku 2014 została uruchomiona aplikacja na stronie www.wodr.poznan.pl. Aplikacja pozwala monitorować wyniki modelu zarazy ziemniaka wraz z powiadomianiem e-mail i sms. Użytkownicy (rolnicy i pracownicy) mają dostęp do systemu bez konieczności instalowania odrębnego oprogramowania. Do pracy wystarczy przeglądarka internetowa. Do odbioru powiadomień potrzebna jest poczta e-mail lub telefon komórkowy. Po zalogowaniu w aplikacji użytkownicy otrzymują możliwość przeglądania wykresów, zagrożeń, ustawiania powiadomień.

W roku 2015 WODR na podstawie otrzymanych modeli i wytycznych z Instytutu Ochrony Roślin opracował kolejne programy komputerowe do ochrony przed:

- chorobami grzybowymi w pszenicy (5 chorób)
- mączniakiem prawdziwym w jęczmieniu
- chwościkiem w burakach
- skrzypionkami

Programy te (oraz kolejne) będą testowane na poletkach w roku 2016.

Demonstracja działania Systemu Wspomagania Decyzji przed zarazą ziemniaka w Marszewie:

Przy okazji organizacji XXII Krajowych Dni Ziemniaka w 2015 roku WODR założył demonstracje i przeprowadził pokaz działania programu komputerowego na poletkach. Konfiguracja poletek oraz liczba zabiegów wg stanu na dzień 23 sierpnia 2015 r. została przedstawiona na schemacie:

10. Zadania zrealizowane przez Dział Projektów i Zadań Komercyjnych w 2015 roku

W 2015 roku pracownicy Działu zaangażowani byli w następujące przedsięwzięcia:

1. Realizacja projektu szkoleniowego w ramach Działania 111 PROW 2007-13 – szkolenia zawodowe dla osób zatrudnionych w rolnictwie i leśnictwie, pt.: Szkolenia z zakresu stosowania środków ochrony roślin z uwzględnieniem zasad integrowanej ochrony roślin w województwie wielkopolskim. Projekt został dofinansowany przez Fundację Programów Pomocy dla Rolnictwa FAPA w ramach umowy nr 00033-6900-FA 1900419/13 z 23 maja 2014 r. Projekt realizowany jest przez konsorcjum utworzone przez: Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie Oddział w Poznaniu, Wielkopolską Izbę Rolniczą, Stowarzyszenie Naukowo-Techniczne Inżynierów i Techników Rolnictwa Oddział w Kaliszu oraz Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu. WODR w Poznaniu jest liderem tego konsorcjum.

Pracownicy Działu Projektów i Zadań Komercyjnych koordynowali cały projekt, zapewnili zarządzanie projektem oraz obsługę administracyjną dla całego Konsorcjum, weryfikowali dokumentację z przeprowadzonych szkoleń, prowadzili monitoring i kontrolę szkoleń oraz bieżące i ostateczne rozliczanie projektu. Opracowane zostały dokumenty regulujące zasady przeprowadzania i rozliczania szkoleń.

W ramach zadań WODR w Poznaniu, w 2015 r. zrealizowano częściowo II i III etap operacji. W 2015 r. WODR w Poznaniu zorganizował i przeprowadził 63 szkolenia dla prawie 1800 uczestników.

W sumie w ramach projektu, który zakończył się latem 2015 r. WODR w Poznaniu przeprowadził 114 szkoleń dla prawie 3500 rolników i mieszkańców obszarów wiejskich z terenu województwa wielkopolskiego.

Ramowy program szkolenia obejmował następujące tematy:

- Wybrane zagadnienia w zakresie przepisów prawnych, ze szczególnym uwzględnieniem zmian tych przepisów,
- Charakterystyka i stosowanie środków ochrony roślin,
- Integrowana ochrona roślin,
- Technika wykonywania zabiegów w ochronie roślin w tym zajęcia praktyczne z wykorzystaniem opryskiwacza ciągnikowego polowego i sadowniczego,
- Bezpieczeństwo i higiena pracy przy stosowaniu środków ochrony roślin – aktualizacja wiedzy.

2. Realizacja projektu szkoleniowego w ramach Działania 111 PROW 2007-13 – szkolenia zawodowe dla osób zatrudnionych w rolnictwie i leśnictwie, pt.: Integrowana Produkcja Roślin. Projekt został dofinansowany przez Fundację Programów Pomocy dla Rolnictwa FAPA w ramach umowy nr 00018-6900-FA 1900485/13 z 28 maja 2014 r.

Projekt był realizowany przez konsorcjum utworzone przez: Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie Oddział w Radomiu, Instytut Ochrony Roślin – PIB w Poznaniu, Instytut Ogrodnictwa w Skierniewicach, Wielkopolską Izbę Rolniczą, 16 Wojewódzkich Ośrodków Doradztwa Rolniczego. Liderem Konsorcjum jest Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie.

Szkolenia obejmowały zagadnienia integrowanej ochrony roślin dla trzech grup upraw: roślin sadowniczych, warzyw i upraw rolniczych.

W 2015 roku zrealizowany został II etap operacji, podczas którego WODR w Poznaniu planuje zorganizować i zrealizować 6 szkoleń dla 180 rolników.

Pracownicy Działu Projektów i Zadań Komercyjnych koordynowali projekt w WODR w Poznaniu, zapewniali zarządzanie projektem oraz obsługę administracyjną, weryfikowali dokumentację z przeprowadzonych szkoleń, prowadzili monitoring szkoleń oraz dokonali rozliczenia projektu. Opracowali także dokumenty regulujące wewnętrzne zasady przeprowadzania i rozliczania szkoleń

Program szkoleń obejmował m.in.:

- przepisy prawne w zakresie integrowanej produkcji roślin,
- lokalizacja plantacji i wybór stanowiska uprawy,
- nawożenie integrowanych upraw,
- ochrona przed chwastami, chorobami i szkodnikami,
- środki ochrony roślin a ochrona środowiska,
- bezpieczeństwo i higiena pracy (BHP),
- technika wykonywania zabiegów w ochronie roślin – w tym zajęcia praktyczne z wykorzystaniem opryskiwacza,
- sposób dokumentowania prowadzonych działań w uprawach warzywnych zgodnie z wymaganiami integrowanej produkcji roślin,
- kontrola integrowanej produkcji roślin.

3. Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu w 2015 r. zrealizował także przedsięwzięcie współfinansowane przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu, pt.: Odnawialne źródła energii w krajobrazie Wielkopolski – program edukacyjny na obszarach wiejskich (ścieżka edukacyjna, publikacje, konkursy, konferencja, strona www)’ – kwota dofinansowania wyniosła 60 000,00 zł. Przedsięwzięcie zostało zrealizowane na terenie Centrum Wystawowo-Szkoleniowego w Sielinku należącego do Wielkopolskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Poznaniu i było kolejnym etapem rozwoju bazy dydaktyczno-szkoleniowej Wielkopolskiego Centrum Innowacji Ekoenergetycznych.

W ramach projektu została opracowana i zrealizowana ścieżka edukacyjna na temat odnawialnych źródeł energii. W ramach ścieżki powstało łącznie 10 tablic edukacyjnych i interaktywnych: 7 dwustronnych tablic edukacyjnych dotyczących biogazowni, biomasy, energii wiatru, energii słońca, energii wody, energii geotermalnej, a także tablica powitalna zawierająca mapkę ścieżki oraz dane statystyczne dotyczące

odnawialnych źródeł energii. Powstały też dwie tablice interaktywne – z jednej strony pytanie z drugiej odpowiedź na zasadzie prawda/fałsz i jedna w formie koła fortuny (losowanie pytań).

W ramach zadania zostało opracowanych i zakupionych w sumie 40 tablic informacyjnych dotyczących roślin energetycznych. Część tablic posłużyła do oznakowania kolekcji roślin energetycznych. Zawierają one opisy i zdjęcia tychże roślin i ustawione zostały na poletku z kolekcją roślin energetycznych w Sielinku. Natomiast część tablic została zawieszona w holu budynku, w którym znajduje się siedziba Wielkopolskiego Centrum Innowacji Ekoenergetycznych i zawiera duże zdjęcia i nazwy roślin energetycznych.

W ramach przedsięwzięcia przeprowadzono dwa konkursy upowszechniające wiedzę z zakresu odnawialnych źródeł energii. Konkurs wiedzy „Co wiemy o odnawialnych źródłach energii”, który był skierowany do mieszkańców obszarów wiejskich. Konkurs ten odbył się w dwóch etapach. I etap został przeprowadzony za pośrednictwem strony internetowej, natomiast II etap w formie stacjonarnej - pisemnej. Drugi konkurs fotograficzny „OZE w krajobrazie Wielkopolski” skierowany był do wszystkich zainteresowanych tą tematyką. W ramach obu konkursów wyłoniono zwycięzców i wyróżnionych. Wszystkie te osoby zostały nagrodzone.

W ramach przedsięwzięcia została również opracowana i wydana w nakładzie 5.000 sztuk publikacja „Odnawialne źródła energii w krajobrazie Wielkopolski”, która zawiera informacje o rodzajach energii odnawialnej i przykładach jej wykorzystania w województwie wielkopolskim. W publikacji wykorzystano między innymi zdjęcia nadesłane w ramach konkursu fotograficznego.

Oprócz publikacji został opracowany i wydany w nakładzie 5.000 szt. folder promujący ścieżkę edukacyjną na temat odnawialnych źródeł energii. Zostały także zakupione 2 komplety gadżetów dla uczestników konkursów (długopisy, gwizdki, jojo, odbłaski, kredki, blok z karteczkami) celem promocji odnawialnych źródeł energii, w tym ścieżki edukacyjnej.

W ramach projektu powstała strona internetowa, która w całości poświęcona jest tematyce związanej z energią odnawialną www.oze.wodr.poznan.pl. Strona jest cały czas uzupełniana o nowe artykuły, zdjęcia i informacje związane z OZE.

Również w ramach projektu została zorganizowana i przeprowadzona konferencja „Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich oparty na odnawialnych źródłach energii

oraz praktykach energooszczędnych”. Konferencja odbyła się 10.11.2015 r. w CWS w Sielinku. Uczestnikami byli rolnicy i mieszkańcy obszarów wiejskich. Wykłady prowadzili pracownicy Ośrodka, pracownik naukowy z Politechniki Poznańskiej oraz Uniwersytetu Przyrodniczego.

Projekt był realizowany we współpracy z Działem Ekologii i Ochrony Środowiska, którego pracownicy zajmowali się zagadnieniami merytorycznymi. Obsługą techniczną, formalną organizacyjną oraz rozliczeniem całego przedsięwzięcia zajęli się pracownicy Działu Projektów i Zadań Komercyjnych.

4. Kolejnym przedsięwzięciem zrealizowanym przez pracowników Działu Projektów i Zadań Komercyjnych było przedsięwzięcie pt: Przetwórstwo na poziomie gospodarstwa rolnego warunkiem dywersyfikacji dochodu rodzin rolniczych (zboża) oraz podstawy sprzedaży bezpośredniej

Projekt został dofinansowany przez Fundację Programów Pomocy dla Rolnictwa FAPA w ramach umowy nr 00001-6900-FA 1900484/13

Projekt realizowany w konsorcjum z CDR Brwinów Oddział Radom i innymi Ośrodkami Doradztwa Rolniczego.

W trakcie projektu prowadzone były dwudniowe szkolenia poświęcone tematyce przetwórstwa rolno-spożywczego na poziomie gospodarstw rolnych. Szkolenia prowadzone były w siedzibie CDR w Radomiu. Głównym celem szkoleń jest przekazanie od strony praktycznej wiedzy z zakresu technologii, wymagań higienicznych, bezpieczeństwa żywności oraz wymagań prawno-administracyjnych przy zakładaniu działalności małego przetwórstwa w gospodarstwie rolnym. Tematyka szkoleń dotyczy przetwórstwa mleka, owoców, zboża, mięsa.

Pracownicy Działu Projektów i Zadań Komercyjnych koordynowali działania osób realizujących projekt. Zadanie WODR w Poznaniu polegało na przeprowadzeniu naboru spośród rolników wielkopolskich i zapewnieniu im transportu do CDR Radom w na szkolenia prowadzone w CDR Radom. Zorganizowano 3 grupy uczestników (w sumie 73 osoby) ,ponadto zapewniono dowóz uczestników szkoleń (wybór firm przewozowych zgodnie z PZP), opiekę pracownika WODR podczas przejazdu oraz ubezpieczenie szkolonych osób.

5. Zrealizowany został projekt finansowany ze środków Pomocy Technicznej PROW na lata 2007-13 pt.: Zapewnienie sprawnego i efektywnego wdrażania Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 poprzez utworzenie w Wielkopolskim

Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Poznaniu w okresie od 06.06.2014 r. do 31.07.2015 r. Zespołów wsparcia wnioskodawców i beneficjentów PROW 2007-13.

Projekt dotyczył stworzenia i utrzymania Zespołów doradczych realizujących postanowienia Porozumienia o współpracy zawartego 6 czerwca 2014 r. pomiędzy Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa z siedzibą w Warszawie a Wielkopolskim Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego w Poznaniu, w sprawie realizacji nieodpłatnych usług doradczych beneficjentom i wnioskodawcom PROW 2007-13, w ramach działań:

- ułatwianie startu młodym rolnikom (112),
- modernizacja gospodarstw rolnych (121),
- przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku wystąpienia klęsk żywiołowych oraz wprowadzenie odpowiednich działań zapobiegawczych (126),
- wspieranie gospodarowania na obszarach górskich i innych obszarach niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW) (211, 212),
- program rolnośrodowiskowy (214),
- zalesianie gruntów rolnych oraz zalesianie gruntów innych niż rolne (221, 223),
- różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej (311),
- wdrażanie lokalnych strategii rozwoju w zakresie różnicowania w kierunku działalności nierolniczej (413, 311),
- grupy producentów rolnych (142),
- tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw (312, 413),
- wdrażanie lokalnych strategii rozwoju w zakresie tworzenia i rozwoju mikroprzedsiębiorstw (413, 312).

w zakresie:

- prawidłowości dokumentowania i rozliczania poniesionych przez beneficjentów kosztów,
- prawidłowości dokumentowania realizacji operacji,
- wniosków w sprawie zmian umów o przyznanie pomocy,
- przygotowywania odpowiedzi na pisma otrzymywane przez wnioskodawców lub beneficjentów z ARiMR w ramach postępowania

w sprawie przyznania pomocy oraz postępowania o wypłatę pomocy, w tym przygotowywania środków zaskarżenia,

- przygotowywania odpowiedzi lub zastrzeżeń do protokołów (raportów) z kontroli u wnioskodawców i beneficjentów,
- spraw dotyczących zwrotu pomocy finansowej oraz zwrotu nienależnie lub nadmiernie pobranych środków.

Powołane zespoły świadczyły nieodpłatne usługi doradcze wnioskodawcom i beneficjentom PROW 2007-2013 w sytuacjach określonych zakresem porozumienia z ARiMR. Działania realizowane w ramach operacji miały pozytywny wpływ na aktualny stan wdrożenia PROW 2007-13 i przyczyniły się do jego skuteczniejszego i sprawniejszego wdrażania.

Środki finansowe w ramach projektu przeznaczone zostały na zatrudnienie członków zespołu, koszty jego funkcjonowania, tj. delegacje i materiały biurowe oraz działania promocyjno-informacyjne.

Projekt realizowany był w II etapach – I etap od 06.06.2014 r do 31.07.2014., II etap od 01.01.2015 r. do 31.07.2015 r. W tym okresie pracownicy Wielkopolskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Poznaniu udzielili pomocy wnioskodawcom lub beneficjentom w prawie 900 sprawach. Po 31 lipca 2015 r. działalność zespołów wsparcia fundowana jest ze środków własnych WODR w Poznaniu. Pracownicy Działu koordynowali działania grupy wsparcia, uczestniczyli też w realizacji poszczególnych usług doradczych, a także rozliczyli cały projekt.

6. W 2015 r. Zakończyła się też realizacja projektu pod nazwą: „Dobre praktyki rolnicze na obszarach szczególnie narażonych na azotany pochodzenia rolniczego, tzn. OSN”, w ramach Umowy z FAPA nr 00001-6900-FA1900497/14 z dnia 30.01.2015 r. dla działania "Szkolenia zawodowe dla osób zatrudnionych w rolnictwie i leśnictwie" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

Projekt został zainicjowany przez Kierownika Działu Projektów i Zadań Komercyjnych WODR w Poznaniu. Szkolenia skierowane były do rolników, których gospodarstwa w całości lub częściowo zlokalizowane są na obszarach zakwalifikowanych na lata 2012-2016 jako szczególnie narażone na azotany pochodzenia rolniczego, tzw. OSN.

Projekt realizowany był w ramach Konsorcjum, w skład którego weszło: Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie jako Lider, 9 Wojewódzkich Ośrodków Doradztwa Rolniczego, na terenie których znajdują się OSN:

- Dolnośląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego we Wrocławiu,
- Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie k/Nakła nad Notecią,
- Lubelski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Końskowoli,
- Łódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Bratoszewicach,
- Mazowiecki Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Warszawie,
- Podlaski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Szepietowie,
- Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Olsztynie,
- Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu,
- Zachodniopomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Barzkowicach
- jak również:
- Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa Państwowy Instytut Badawczy w Puławach,
- Związek Zawodowy Centrum Narodowe Młodych Rolników w Warszawie.

Celem projektu było poniesienie świadomości rolników w zakresie ochrony środowiska w gospodarstwach rolnych, w szczególności położonych na Obszarach Szczególnie Zagrożonych. Zapoznanie uczestników z dobrymi praktykami rolniczymi, metodami ochrony wód, zapobieganiem pogarszaniu się stanu powierzchniowych i podziemnych wód wrażliwych na zanieczyszczenia związkami azotu. Wszyscy uczestnicy szkoleń otrzymali broszurę „Dobre praktyki rolnicze na obszarach szczególnie narażonych (OSN) na azotany pochodzenia rolniczego” przygotowaną przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa Państwowy Instytut Badawczy w Puławach.

Szkolenia miały charakter trzydniowych spotkań, podczas których wykładowcami byli pracownicy merytoryczni WODR w Poznaniu, posiadający szeroką wiedzę i doświadczenie w przedmiotowym zakresie. Dwa pierwsze dni odbywały się w formie wykładów, ćwiczeń praktycznych (pytań i odpowiedzi) z wykorzystaniem środków dydaktycznych m. in. programu NawSald, jako narzędzia do sporządzania bilansów azotu i planów nawożenia w gospodarstwach rolnych dla gruntów ornych w zgodzie z zasadami zrównoważonej gospodarki składnikami mineralnymi oraz do oceny wpływu nawożenia na środowisko przez kontrolę salda bilansu składników. Trzeci dzień był zorganizowany w formie wyjazdu studyjnego do wzorcowych gospodarstw rolnych, prowadzących produkcję o profilu zwierzęcym lub mieszanym roślinno-zwierzęcym,

charakterystycznym dla danego regionu, w większości były to gospodarstwa należące do sieci Baltic Deal i Gospodarstwa Demonstracyjnego.

Podczas wyjazdu uczestnicy szkolenia zapoznali się w praktyce m.in. ze stosowanymi dobrymi praktykami rolnymi w zakresie zrównoważonej i racjonalnej gospodarki nawozowej oraz zapobieganiem zanieczyszczeniom wód biogenami.

W ramach operacji WODR w Poznaniu w terminie od marca do czerwca 2015 r. zorganizował 86 szkoleń dla ponad 2300 rolników. Na uwagę zasługuje fakt, projekt był realizowany w bardzo krótkim czasie, a wizyty przeprowadzono w tylko dwóch gospodarstwach rolnych. To spowodowało, że szczególną uwagę poświęcono na kwestie organizacyjne i techniczne związane z jego realizacją. Pracownicy Działu Projektów i Zadań Komercyjnych koordynowali projekt w WODR w Poznaniu, zapewniali zarządzanie projektem oraz obsługę administracyjną, weryfikowali dokumentację z przeprowadzonych szkoleń, prowadzili monitoring szkoleń oraz dokonali rozliczenia projektu. Opracowali także dokumenty regulujące wewnętrzne zasady przeprowadzania i rozliczania szkoleń, a także aktywnie uczestniczyli w opracowaniu projektu na etapie krajowym.

7. W związku z przygotowaniem się WODR w Poznaniu do korzystania ze środków finansowych w ramach Działania Transfer wiedzy i działalność informacyjna Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 pracownicy Działu Projektów uczestniczyli i koordynowali opracowanie kilkunastu fiszek projektowych opracowywanych przez specjalistów działów branżowych. Utworzona baza projektów ma posłużyć, jako podstawa do ubiegania się o środki z PROW 2014-20 na wdrażanie innowacyjnych rozwiązań w rolnictwie. Ponadto pracownicy działu uczestniczyli w opracowaniu założeń do programów doradczych, które mogą być wykorzystane w trakcie ubiegania się o dofinansowanie z działania PROW 2014-20 Wsparcie korzystania z usług doradczych.

8. W ramach współpracy z instytucjami naukowo-badawczymi odbyło się kilkanaście spotkań z pracownikami instytutów i uczelni wyższych w sprawie podjęcia wspólnych działań zmierzających do pozyskania środków finansowych na realizację przedsięwzięć służących wdrażaniu innowacji w rolnictwie województwa wielkopolskiego. Takie spotkania odbył się z przedstawicielami Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu, Instytutu Ochrony Roślin – PIB Poznań, Instytutu Ogrodnictwa w Skierniewicach, Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej PIB

Oddział w Poznaniu, oraz Instytutu Technologiczno-Przyrodniczego w Falentach Oddział w Poznaniu. Pracownicy Działu projektów w trakcie tych spotkań prezentowali założenia nowej perspektywy finansowej w ramach PROW 2014-20 oraz zasady ubiegania się o środki finansowe w ramach perspektywy finansowej na lata 2014-20.

9. W ramach współpracy z Fundacją Programów Pomocy dla Rolnictwa FAPA – Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu pomógł w organizacji stoisk informacyjnych nt. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2017-13 oraz Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-20 podczas:

- Regionalne Targi Rolnicze Gołszyn- Wiosna 2015 w CWE Gołszyn,
- Marszewskie Dni Pola, Letnich Targów Rolno-Ogrodnicych AGROMASZ, VIII Włociańskich Zawodów w Powożeniu Zaprzęgami Konnymi, XXVII Regionalne Wystawie Zwierząt Hodowlanych w CEW Marszew
- Wielkopolskich Targów Rolniczych SIELINKO 2015, XXI Regionalnej Wystawie Zwierząt Hodowlanych w CWS Sielinko

10. Udział w opracowaniu koncepcji i realizacji przedsięwzięcia polegającego na utworzeniu centrum edukacyjnego dla rolników z zakresu przetwórstwa mięsa na terenie CWS Sielinko.

11. Współpraca z organizacjami i instytucjami działającymi na rzecz obszarów wiejskich i rolnictwa

Realizacja corocznych zadań statutowych związana jest ze współpracą z instytucjami działającymi na rzecz wsi i rolnictwa, administracją rządową i samorządową oraz związkami i organizacjami zawodowymi rolników. Jak co roku WODR w Poznaniu nawiązał współpracę z licznymi jednostkami w celu sprawnej realizacji zaplanowanych zadań.

- **Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego**
- **Zarząd Województwa Wielkopolskiego**
  - opiniowanie i zatwierdzanie przez Zarząd corocznych planów działalności, sprawozdań i innych dokumentów niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania jednostki,
  - bieżące konsultowanie z przedstawicielami Zarządu działań merytorycznych i decyzji finansowych,
  - współpraca w zakresie organizacji wojewódzkich imprez, takich jak: Dożynki Wojewódzko-Archidiecezjalne, Konkurs Wielkopolski Rolnik Roku, Konkurs Agroturystyczny, WAZE-Dzień Energii i inne,
  - ustalenie zakresu współpracy WODR w Poznaniu z partnerami zagranicznymi.
- **Departament Rolnictwa i Rozwoju Wsi**
  - bieżące konsultacje w zakresie działalności WODR,
  - współpraca przy organizacji imprez i konkursów, takich jak Dziedzictwo Kulinarne, Dożynki Wojewódzko-Archidiecezjalne,
  - przesyłanie do Departamentu informacji dotyczących monitoringu cen, stanu upraw, zaawansowania zbiorów i innych analiz w zależności od potrzeb,
  - udział przedstawicieli Departamentu w targach organizowanych przez WODR w Poznaniu,
  - Departament Rolnictwa i Rozwoju Wsi za pośrednictwem Działu Ekonomiki otrzymuje dane w zakresie informacji rynkowej. Dane te są przesyłane w formie opracowania pn. monitoring cen. Opracowanie obejmuje produkty rolne, wybrane pod kątem znaczenia gospodarczego.

W procesie przygotowywania danych zaangażowani są doradcy uczestniczący w Systemie Informacji Rynkowej (SIR), WODR w Poznaniu, a dane zbierane są ze wszystkich powiatów woj. Wielkopolskiego,

- współorganizacja konkursu „Nasze Kulinarne Dziedzictwo – Smaki Regionów”, popularyzacja wytwarzania produktów regionalnych przez mieszkańców obszarów wiejskich,
- weryfikacja i ocena zgłoszeń nowych członków przystępujących do Europejskiej Sieci Dziedzictwa Kulinarne Wielkopolska,
- udział w pracach Kapituły konkursu na najlepszy obiekt turystyki na obszarach wiejskich w Wielkopolsce,
- praca w Kapitulce konkursu „Nasze Kulinarne dziedzictwo – smaki regionów” – konkurs kulinarny.
- współpraca przy organizacji konkursu Wielkopolski Rolnik Roku – 22 marca 2015 roku odbyła się gala XIV edycji Plebiscytu Wielkopolski Rolnik Roku, którego organizatorem był Głos Wielkopolski, patronat objęło natomiast: Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego oraz Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu, a także Wielkopolska Izba Rolnicza. Konkurs Wielkopolski Rolnik Roku cieszył się zainteresowaniem rolników, organizacji rolniczych oraz lokalnych władz samorządowych. Jego celem była promocja wielkopolskiego rolnictwa. Gospodarstwa laureatów plebiscytu wyróżniają się nowoczesnością stosowanych technologii, dobrą organizacją pracy, dbałością o środowisko naturalne i wysoką estetyką.

Zwycięzca konkursu otrzymał statuetkę Siewcy oraz tytuł Wielkopolskiego Rolnika Roku 2014. Gala podsumowująca XIV edycję konkursu cieszyła się bardzo dużym zainteresowaniem rolników, władz samorządowych oraz organizacji rolniczych.

- **Departament Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich**

Udział w pracach grupy roboczej ds. Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich (KSOW).

- **Samorząd terytorialny gmin i powiatów**

Współpraca z samorządem dotyczyła realizacji strategii rozwoju województwa oraz opiniowania najważniejszych spraw związanych z problemami wsi i rolnictwa. Pracownicy WODR w Poznaniu brali udział w sesjach rad, uczestniczyli w pracach komisji konkursowych w ramach konkursów organizowanych przez Urzędy Gmin oraz sesjach i posiedzeniach komisji rolnictwa, m.in. oceniającej straty wynikające z uszkodzeń mrozowych oraz okresowej suszy. Współpraca obejmowała również organizację imprez okolicznościowych i kulturalnych. Jednostki aktywnie współdziałały przy organizacji imprez masowych takich jak: dożynki powiatowe i gminne, dni pola, dni zagrody, podsumowania powiatowe, spotkania środowiskowe.

– **Samorząd rolniczy**

• **Związki Zawodowe Rolników oraz Rolnictwa, Kólek i Organizacji Wiejskich**

Współpraca dotyczyła działań w zakresie rozwiązywania problemów rolników i mieszkańców obszarów wiejskich, m. in. ze Związkiem Zawodowym Rolnictwa "Samoobrona" oraz Niezależnym Samorządnym Związkiem Zawodowym Rolników Indywidualnych „Solidarność”.

• **Gminny Związek Rolników, Kólek i Organizacji Rolniczych w Brennie**

Współpraca obejmowała organizację szkoleń z zakresu wiejskiego gospodarstwa domowego.

• **Wojewódzki Związek Rolników, Kólek i Organizacji Rolniczych w Poznaniu**

• **Związki branżowe producentów rolnych**

Współpracę związana była z przekazywaniem informacji oraz wspólnym organizowaniem wystaw zwierząt: Polska Federacja Hodowców Bydła i Producentów Mleka w Warszawie, Oddział Regionalny w Poznaniu; Polski Związek Hodowców i Producentów Trzody Chlewnej POLSUS w Poznaniu; Krajowa Rada Drobiarstwa – Izba Gospodarcza w Warszawie, Dział Hodowli i Oceny Drobiu w Poznaniu; Polski Związek Ogrodniczy; Związek Hodowców Koni w Poznaniu.

• **Wielkopolska Izba Rolnicza**

Współpraca opierała się na realizacji wspólnych działań, wymianie informacji z obszaru rolnictwa i funduszy unijnych oraz aktualnych potrzeb i problemów środowiska rolniczego. Na podstawie porozumienia zawartego pomiędzy Ośrodkiem a Wielkopolską Izbą Rolniczą, przedstawiciele Izby mieli możliwość uczestniczenia w doszktałaniu kadry oraz naradach kierowników organizowanych przez WODR w Poznaniu. Pracowników Ośrodka czynnie brali udział w organizowanych przez

WIR Forach Rolniczych, na których dyskutowano o aktualnych problemach rolnictwa i wsi.

– **Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi**

Celem współpracy było pozyskiwanie aktualnych informacji, interpretacji wprowadzanych przepisów prawnych, aktualnej polityki wsi i rolnictwa oraz zasad wsparcia gospodarstw rolnych. Współpraca przejawiała się również w:

- przesyłaniu informacji rynkowej,
- bieżących konsultacjach w zakresie wdrażania budżetu zadaniowego i PROW 2014-2020,
- udziale przedstawicieli Ministerstwa w organizowanych targach i wystawach,
- udziale pracowników WODR w naradach organizowanych przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

WODR w Poznaniu współpracował z Ministerstwem w zakresie monitoringu cen na określoną grupę produktów będących w obrocie targowiskowym. Ceny tych produktów były podawane w każdy piątek tygodnia bezpośrednio do Ministerstwa. W systemie uczestniczyli specjaliści branżowi z Działu Ekonomiki jak i ekonomiści z wybranych ZD w powiatach.

– **Wielkopolski Urząd Wojewódzki**

Współpraca polegała na realizacji zadań wynikających z ustawy o jednostkach doradztwa rolniczego, a także udziale pracowników Ośrodka w pracach komisji ds. klęsk żywiołowych i szkoleniach, przekazywaniu informacji i opracowań (m.in. kalkulacja kosztów jednostkowych określonych kierunków produkcji rolnej, przebieg prac w rolnictwie – zasiewy, szacunki plonów).

– **Instytucje pracujące na rzecz wsi i rolnictwa**

• **Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa**

Współpraca dotyczyła uzyskiwania informacji o kierunkach działalności ARiMR i procedurach formalnych, pomocy w przygotowaniu wniosków i biznesplanów dla rolników ubiegających się o dotację w ramach programów PROW 2014–2020 oraz wspólnej organizacji szkoleń dla doradców. Współpraca związana była również z konsultacjami i wymianą informacji o funduszach unijnych i krajowych oraz prowadzeniem szkoleń z tego tematu, a także wypełnianiu wniosków i planów do działań z PROW 2014-2020.

Jednostki podejmowały również współpracę w zakresie interpretacji przepisów, zwłaszcza w obszarze programu rolno środowiskowego. Celem współpracy było przekazanie aktualnej wiedzy dotyczącej działań środowiskowych i interpretacji przepisów.

- **Agencja Rynku Rolnego**

Współpraca dotyczyła pozyskiwania informacji rynkowych, informacji o dopłatach do materiału siewnego, kwotowania produkcji mleka oraz programach pomocowych finansowanych ze środków krajowych i unijnych. Jednostki zorganizowały wspólnie m.in. Konkurs na najlepsze gospodarstw ekologiczne.

- **Agencja Nieruchomości Rolnych**

Współpraca miała na celu przekazywanie aktualnych informacji o sytuacji w obrocie ziemią.

- **Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Poznaniu**

Współpraca dotyczyła pozyskiwania zaleceń ochrony roślin i przepisów dotyczących integrowanej produkcji, a także organizacji szkoleń z zakresu stosowania środków ochrony roślin dla rolników.

Jednostki podejmowały również współpracę w działaniach na rzecz zdrowotności roślin, nasiennictwa, obrotu i stosowania środków ochrony roślin, bezpieczeństwa żywności. Istotne były także, konsultacje z zakresu wymaganej dokumentacji dotyczącej ochrony roślin oraz korzystanie z komunikatów sygnalizacyjnych o pojawieniu się szkodników.

Współdziałanie na rzecz poprawy zdrowotności ziemniaków - sadzeniaków.

Uczestniczenie w pracach przygotowawczych dot. zakładania plantacji nasiennych.

Przeгляд plantacji nasiennych - monitorowanie chorób. Współpraca w działaniach na

rzecz zdrowotności roślin, nasiennictwa, obrotu i stosowani środków ochrony roślin, bezpieczeństwa żywności. Szkolenia dla rolników w zakresie ochrony roślin.

- **Wojewódzki Inspektorat Weterynarii w Poznaniu oraz Powiatowi Lekarze Weterynarii**

Współpraca obejmowała przekazywanie informacji o stanie zagrożenia jednostkami chorobowymi, informacji na temat przepisów dotyczących środków żywienia zwierząt, dostosowania gospodarstw do wymogów sanitarno-weterynaryjnych oraz produktów pochodzenia zwierzęcego. Ochrona zdrowia pszczół.

Konsultacje i informacje nt. wymogów dot. żywienia gości w gospodarstwach agroturystycznych.

- **Główny Inspektorat Sanitarny, Wojewódzka Stacja SANEPID**

Współpraca dotyczyła bezpieczeństwa żywności przy produkcji produktów regionalnych, tradycyjnych oraz żywienia gości w gospodarstwach agroturystycznych.

- **Okręgowa Stacja Chemiczno – Rolnicza, Oddział w Poznaniu**

Współpraca polegająca na pobieraniu prób glebowych przekazywanych do analiz laboratoryjnych Stacji Chemiczno – Rolniczej.

- **Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Poznaniu**

Współpraca opierała się na wymianie informacji na temat obszarów szczególnie narażonych.

Współpraca obejmowała zakres Dyrektywy Azotanowej. Konsultacje - udostępnianie materiałów merytorycznych, wspólne szkolenia. Opiniowanie projektów ustaw i rozporządzeń w gospodarce wodnej, podejmowanie uchwał w tym obszarze, wspieranie merytoryczne i decyzyjne Dyrektora RZGW we Wrocławiu. Konsultacje projektu rozporządzenia dot. warunków korzystania z wód zlewni Baryczy.

- **Polski Związek Pszczelarski w Warszawie, Wojewódzki Związek Pszczelarzy w Poznaniu**

Współpraca związana była z realizacją Krajowego Programu Rozwoju Pszczelarstwa oraz realizacją konferencji i szkoleń. Udział doradców WODR stanowił ogniwo doradcze w zakresie unijnych programów dotyczących m.in. udoskonalania pogłowia pszczół, ochrony zdrowia pszczół czy unowocześniania gospodarstw pasiecznych poprzez wprowadzanie do pasiek nowoczesnego sprzętu pszczelarskiego. Współpraca opierała się na przekazywaniu do PZP praktycznych uwag i spostrzeżeń od pszczelarzy w zakresie realizacji Krajowego Programu Rozwoju Pszczelarstwa.

- **Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego i Państwowa Inspekcja Pracy**

Współpraca dotyczyła informacji i szkoleń w zakresie zasad bezpiecznej pracy w rolnictwie, współdziałanie w organizację konkursu „Bezpieczne Gospodarstwo Rolne”.

- **Polskie Towarzystwo Agronomiczne**

Współpraca w zakresie pozyskiwania informacji w zakresie nauk agronomicznych, wspólna organizacja szkoleń.

- **Redakcjami rolnymi radia i telewizji oraz lokalnymi mediami**

Współpraca w zakresie informowania o podejmowanych działaniach na rzecz mieszkańców wsi i rolników, akcjach szkoleniowych, imprezach środowiskowych i promocyjno-wystawienniczych organizowanych przez WODR.

- **Stowarzyszenia**

Współpraca z Lokalnymi Grupami Działania, Stowarzyszeniami agroturystycznymi, Stowarzyszeniami producenckimi – współpraca dotyczyła organizacji szkoleń, kursów, przekazywaniu materiałów dotyczących rolnictwa ekologicznego, informowaniu o funduszach unijnych oraz organizacji wyjazdów.

- **Stowarzyszenie Gospodarstw Agroturystycznych**

Pomoc w organizacji otwarcia sezonu agroturystycznego. Nakreślenie programu i terminu zebrania członków. Informacja o nowościach i przepisach prawnych w agroturystyce.

- **Wielkopolskie Stowarzyszenie Soltysów**

Pomoc we wskazaniu rolników mogących uczestniczyć w Konferencji nt.: Wiejska Polska.

- **Międzynarodowe Stowarzyszenie Rolnicze Adevia**

Współpraca w zakresie wspólnych projektów i pozyskiwania funduszy zewnętrznych oraz konsultacje merytoryczne. Prace nad projektem dotyczącym bioróżnorodności.

- **Stowarzyszenie GRUPY WIELKOPOLSKIE**

Współdziałal w pracach zarządu, opiniowanie projektów PROW 2014-2020, rozporządzeń w zakresie organizacji rynków owoców i warzyw oraz grup producentów rolnych i ich związków.

- **Zrzeszenie Plantatorów Ziemiaka w Pile; Zrzeszenie Plantatorów i Producentów Ziemiaka w Luboniu; Zrzeszenie Producentów Ziemiaka Przemysłowego w Trzemesznie**

Współdziałanie w zakresie podnoszenia zdrowotności i jakości ziemniaków skrobiowych. Rozbudowa internetowego systemu decyzyjnego w ochronie ziemniaków w oparciu o komputerowy program NegFry. Rozbudowa istniejącego systemu. Wdrażanie internetowego systemu wspomagania decyzji w ochronie ziemniaków przed stonką ziemniaczaną w oparciu o programy komputerowe na plantacjach rolników w rejonach działania Zrzeszenia. Konsultacja w zakresie tworzenia sieci polowych stacji meteorologicznych i obsługi systemu.

- **Koła gospodyń wiejskich**

Współpraca dotyczyła pomocy w organizacji szkoleń, konkursów i imprez gminnych i powiatowych.

- **Oddział Terenowy Narodowego Instytutu Dziedzictwa**

Udział w kapitule konkursów kulinarnych oceniających potrawy i produkty zgłoszone na III festiwal Tradycji Kulinarnych Wielkopolski.

Pomoc w formułowaniu wniosku do KSOW dla pozyskania środków na kurs agroturystyczny i z zakresu przedsiębiorczości.

Praca w komisji oceniającej wieńce dożynkowe.

- **Oddział regionalny KRUS w Poznaniu**

Współdziałal w komisji konkursu „Bezpieczne gospodarstwo rolne”.

- **Placówki naukowe i oświatowe**

Ciągły transfer wiedzy z nauki do praktyki rolniczej jest konieczny do upowszechniania postępu. Istnieje konieczność przekazywania określonych problemów do rozwiązywania z praktyki naukom rolniczym. WODR w Poznaniu współpracował z jednostkami naukowo-badawczymi, szczególnie takimi jak:

- **Instytut Ochrony Roślin PIB Poznań**

Korzystanie z najnowszych wyników badań w ochronie roślin, ich transfer do praktyki rolniczej, udział w szkoleniach, konferencjach, wykorzystanie Internetu do ochrony roślin przed agrofagami. Współpraca opierała się na konsultacjach z zakresu nowej ustawy o Integrowanej Ochronie Roślin i jej wpływie na stan ochrony roślin w Wielkopolsce, a także korzystaniu z doradztwa z zakresu rozpoznawania chorób, szkodników i chwastów występujących w uprawach rolniczych oraz doboru odpowiednich środków ochrony roślin. Jednostki podejmowały także działania w zakresie wspólnych projektów i pozyskiwania funduszy zewnętrznych. Istotne było prowadzenie monitoringu zarazy ziemniaczanej w ziemniakach w Wielkopolsce, co zaowocowało transferem najnowszych technik w ochronie roślin do praktyki rolniczej (wykorzystanie Internetu do ochrony roślin przed agrofagami). Rozbudowa internetowego systemu decyzyjnego w ochronie roślin w Wielkopolsce o kolejne polowe stacje meteorologiczne. Uczestnictwo w konferencjach naukowych. Prowadzenie monitoringu zarazy ziemniaczanej w ziemniakach w Wielkopolsce.

Współpraca w zakresie określenia optymalnych metod dbałości o las w kontekście zmienności parametrów środowiska i działań gospodarczych człowieka. Zabezpieczenie przed negatywnym wpływem potencjalnych zmian klimatu. Przygotowanie się do negatywnych zmian w środowisku spowodowanych zmianami klimatu. Przygotowanie stoiska i materiałów merytorycznych podczas 55. Sesji Naukowej organizowanej przez

IOR PIB w Poznaniu w dniach 12-13.02.2015 r. Pracownicy WODR uczestniczyli w konferencjach, korzystanie z najnowszych wyników badań w ochronie roślin.

- **Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu**

Współpraca i konsultacje z zakresu nawożenia, agrotechniki, uprawy, hodowli roślin, genetyki, szkoleń specjalistycznych, korzystanie z fachowego doradztwa z zakresu medycyny roślin, korzystanie z opracowań z zakresu biologii roślin uprawnych oraz biologii patogenów.

Konsultacje merytoryczne z różnych dziedzin wiedzy w tym rolnictwa, bioróżnorodności (w szczególności ochrona pszczół), odnawialnych źródeł energii (w zakresie doboru gatunków i odmian roślin wykorzystywanych do celów energetycznych). Współpraca w zakresie innowacji rolniczych, poszukiwania funduszy zewnętrznych na wspólne projekty, w tym dotyczących ochrony pszczół. Działania w ramach tworzenia Wielkopolskiego Centrum Innowacji Ekoenergetycznej. Nawiązanie współpracy w zakresie realizacji projektu w ramach PROW 2014-2020. Udział w sympozjach organizowanych przez UP w Poznaniu, a także uczestniczenie wykładowców Uniwersytetu w szkoleniach organizowanych przez WODR w Poznaniu.

Katedra Agronomii

Współpraca w zakresie „Ulepszania krajowych źródeł białka roślinnego, systemu obrotu i wykorzystania w paszach”.

Współpraca w tematach dotyczących zbóż i roślin motylkowych w głównej mierze soi.

Katedra Łąkarstwa i Krajobrazu Przyrodniczego

- współpraca w zakresie upowszechnień w tematyce łąkarskiej,
- konsultacje merytoryczne z pracownikami katedry, rozwiązywanie problemów natury technologicznej,
- podejmowanie działań w zakresie współpracy dotyczącej wdrażania innowacji i transferu wiedzy do praktyki rolniczej.

Katedra Hodowli Bydła i Produkcji Mleka

Transfer innowacji z nauki do praktyki rolniczej ze szczególnym uwzględnieniem tematów zawartych w podpisanym liście intencyjnym dotyczącym: „Poprawy warunków środowiskowych w oborze celem ograniczenia stresu temperaturowego u krów mlecznych” oraz „Krzyżowania bydła holsztyńsko-fryzyjskiego z innymi rasami”. Badania wdrożeniowe wykonane w wybranych gospodarstwach na terenie Wielkopolski

w zakresie oceny bawoła domowego (wodnego) jako alternatywy dla chowu bydła mlecznego.

Katedra Genetyki i Podstaw Hodowli Zwierząt

Wykorzystanie selekcji genomowej na poziomie stad produkcyjnych krów mlecznych. Nowych elementów zarządzania stadem bydła mlecznego do monitorowania dobrostanu zwierząt i poprawy jakości pozyskiwanego mleka oraz selekcji genomowej na poziomie stad produkcyjnych krów mlecznych.

Katedra Użytkowania Lasu

Transfer z nauki do praktyki najnowszych osiągnięć w zakresie leśnictwa. Szczególny nacisk na zachowanie stabilności i trwałości lasów oraz ich wielofunkcyjne urządzenie i zagospodarowanie. Pozyskiwanie nowych idei, pomysłów. W tym kontekście jawi się konieczność szczególnie starannego zajęcia się planowaniem i realizacją pozyskania drewna.

- **Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie, Oddziały w Poznaniu, Krakowie i Radomiu**

Współpraca w zakresie podnoszenia kwalifikacji przez pracowników Wielkopolskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Poznaniu (seminaria, szkolenia, e-learning) oraz realizacji projektów.

Konsultacje z pracownikami merytorycznymi, między innymi dotyczące interpretacji przepisów w zakresie działań rolno środowiskowych.

Korzystanie z publikacji, ulotek, informacji zamieszczonych na stronie internetowej CDR.

- **Szkoła Główna Handlowa w Warszawie**

SGH Instytut Rozwoju Gospodarczego w Warszawie prowadził badanie pod nazwą „Koniunktura w rolnictwie” obejmujące teren kraju.

- **Instytut Technologiczno-Przyrodniczy z centralą w Falentach**

Współpraca w zakresie upowszechnień w tematyce łąkarskiej. Konsultacje merytoryczne z pracownikami Instytutu, rozwiązywanie problemów natury technologicznej.

Podejmowanie działań w zakresie współpracy dotyczącej wdrażania innowacji i transferu wiedzy do praktyki rolniczej. Korzystanie z publikacji ITP Falenty oraz analizowanie tematyki badawczej Instytutu.

- **Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB**

Od 2013 roku w ramach Działu Ekonomiki WODR w Poznaniu realizowana była współpraca z Instytutem Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy w Warszawie w zakresie rachunkowości rolnej w systemie Polski FADN oraz ankietyzacji na temat rzepaku.

- **Instytut Ogrodnictwa w Skierniewicach**

Współpraca z Instytutem koncentrowała się na korzystaniu z najnowszych wyników badań w ochronie roślin ogrodniczych oraz ich transferze do praktyki rolniczej. Doradcy pozyskiwali informacje dotyczące innowacji w zakresie przeziernika jabłoniowca dzięki podpisanemu listowi intencyjnemu w sprawie współpracy w tym zakresie, jak również brali udział w szkoleniach z zakresu wpływów powierzchniowych i zapobieganiu znoszenia cieczy roboczej podczas wykonywania zabiegów środkami ochrony roślin. Współpraca umożliwiała ponadto korzystanie z fachowych porad z zakresu ochrony roślin sadowniczych i warzywniczych oraz prowadzenia konsultacji z zakresu ustawy o Integrowanej Ochronie Roślin i konsekwencjach jej wprowadzenia. Korzystanie z najnowszych wyników badań w ochronie roślin ogrodniczych, ich transfer do praktyki rolniczej, udział w szkoleniach, konferencjach. Konsultacje nt. możliwości podjęcia współpracy w zakresie stosowania preparatów umożliwiających poprawę życia biologicznego stawu i terenu wokół CWS Gołaszyn. Pozyskiwanie materiałów informacyjnych z zakresu nowości w ogrodnictwie, uczestnictwo w konferencjach.

- **Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin – PIB**

Współpraca w zakresie pozyskiwania materiału siewnego na poletkach demonstracyjnych oraz materiałów dydaktycznych (ulotki, foldery) na szkolenia.

W ramach współpracy realizowane było badanie ankietowe dotyczące upraw i plonów odmian dziewięciu gatunków roślin uprawnych. Współpraca odbywała się z Pracownią Ekonomiki Nasiennictwa i Hodowli Roślin z Panem dr Tadeuszem Oleksiakiem.

- **Instytut Zootechniki – PIB; Zakłady doświadczalne,**

- **Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – PIB w Puławach,**

- **Instytut Genetyki Roślin PAN**

Uczestnictwo w szkoleniach i transferze innowacji do praktyki rolniczej.

- **Centralny Ośrodek Badania Odmian Roślin Uprawnych w Słupi Wielkiej**

W ramach prowadzonej współpracy omawiane były zagadnienia związane z krajowym rejestrem odmian oraz charakterystyką odmian roślin uprawnych. Doradcy korzystali również z fachowego doradztwa w zakresie doboru odmian i wieloletnich wyników badań.

Upowszechnianie gatunków roślin z Listy Zalecanych Odmian. Pozyskiwanie nasion z Listy Zalecanych Odmian, uczestnictwo w imprezach targowych -prezentacja roślin LZO, uczestnictwo w posiedzeniach Porejestrowego Doświadczalnictwa Odmianowego i Rolniczego.

- **Uniwersytet Rolniczy im. Hugona Kollątaja w Krakowie, Katedra Żywienia Zwierząt i Paszoznawstwa,**
- **Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu,**
- **Instytut Środowiska Rolniczego i Leśnego Polskiej Akademii Nauk w Poznaniu**
- **Przemysłowy Instytut Maszyn Rolniczych w Poznaniu**

WODR w Poznaniu współpracował z zespołami szkół rolniczych, w ramach zapoznania młodzieży z działalnością doradztwa, zapraszania nauczycieli i młodzieży do udziału w szkoleniach, seminariach, pokazach i imprezach masowych, zapoznania z osiągniętymi wynikami prac upowszechnieniowych, odbywania praktyk w Zespołach Doradczych w powiatach i Centrach w Sielinku, Marszewie i Gołaszynie oraz korzystania przez nauczycieli i uczniów z materiałów wydawanych przez WODR w Poznaniu.

- **Agencja Rozwoju Północnej Wielkopolski**

Konsultacje w sprawie możliwości pozyskania środków finansowych na tworzenie i rozwój przedsiębiorstw na obszarach wiejskich oraz szkoleń, które ułatwią zainteresowanym osobom założenie własnej działalności gospodarczej.

- **Stacja Badawcza PZŁ w Czempiniu**

Ocena możliwości ograniczenia negatywnego wpływu zwierzyny łownej na uprawy rolnicze.

- **Wydawnictwo MURATOR – Warszawa**

Konsultacje na temat przepisów prawnych dotyczących budownictwa wiejskiego, aktualnych katalogów budynków mieszkalnych i inwentarskich.

- **Związek Hodowców Koni**

Wystawy, szkolenia, pokazy – udział i współpraca w imprezach masowych organizowanych przez Związek.

12. Podsumowanie

Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu w 2015 roku przeprowadził szkolenia dla rolników oraz mieszkańców obszarów wiejskich za pomocą dwóch zasadniczych metod doradczych: wykładów oraz wykładów specjalisty. Zakres tematyczny obejmujący szkolenia był bardzo szeroki i dotyczył m.in.:

- Programu Obszarów Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020;
- stosowania nowoczesnych metod agrotechnicznych, hodowli oraz przetwórstwa rolno-spożywczego;
- rozwiązywania problemów technologicznych i organizacyjno-ekonomicznych gospodarstw rolnych;
- rachunkowości w gospodarstwach rolnych;
- rolnictwa ekologicznego;
- rozwoju przedsiębiorczości na obszarach wiejskich;
- unowocześniania wiejskiego gospodarstwa domowego;
- ubiegania się o przyznanie pomocy finansowej lub współfinansowanej ze środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej lub innych instytucji krajowych lub zagranicznych;
- modernizacji gospodarstw rolnych, poprawy jakości artykułów rolno-spożywczych i ich przetwórstwa oraz wzmocnienia pozycji rolników na rynku;
- zarządzania gospodarstwem rolnym;
- promocji produktów lokalnych i regionalnych.

Ponadto WODR w Poznaniu wykonał szereg szkoleń z zakresu wskazanego przez rolników i mieszkańców obszarów wiejskich w corocznie przeprowadzanym badaniu potrzeb doradczych. Ośrodek reagował również na zmieniającą się sytuację na rynku rolnym i dostosowywał swoją ofertę do aktualnych.

Wszystkie przeprowadzone przez pracowników WODR w Poznaniu szkolenia były nierozdzielnie związane z głównymi priorytetami wyznaczonymi do realizacji w roku 2015.

Niezwykle istotne okazało się zaangażowanie oraz udział pracowników Ośrodka w szacowaniu i opracowaniu wniosków o „pomoc suszową” oraz działalność w komisjach suszowych na terenie całego województwa wielkopolskiego.

WODR w Poznaniu w 2015 roku udostępniał rolnikom i mieszkańcom obszarów wiejskich informacje potrzebne celem poprawy efektywności funkcjonowania gospodarstw.

Ośrodek wykorzystywał również aktywnie swoją stronę internetową, która stanowiła ważne narzędzie udostępniania informacji rolnikom i mieszkańcom obszarów wiejskich. Prowadzenie działalności statutowej w postaci informacji elektronicznej związane jest ze zmieniającymi się warunkami i rozwojem społeczeństwa informacyjnego. Istotnym elementem strony internetowej była specjalistyczna baza informacyjna, ułatwiająca wymianę wiedzy pomiędzy klientami a specjalistami WODR. Duży nacisk położony był również na rozwój Elektronicznej Platformy Świadczenia Usług, w ramach której funkcjonował system wspomagania decyzji istotny przy planowaniu podejmowania skutecznych zabiegów w zakresie ochrony roślin.

WODR prenumerował również prasę branżową, która była szeroko wykorzystywana przez pracowników celem profesjonalnego świadczenia usług. Ośrodek rozprawdzał ulotki, plakaty, katalogi, zaproszenia na targi, pokazy czy konferencje, jak również sporządzał materiały szkoleniowe i informacyjne.

Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu redagował i wydawał Poradnik Gospodarski, który zawierał artykuły, komunikaty oraz porady z zakresu ekonomii, prawa, ekologii, technologii i ochrony środowiska.

Ośrodek w 2015 roku organizował szereg zadań zmierzających do podniesienia kwalifikacji zawodowych rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich. Ośrodek przeprowadził bardzo dużo szkoleń w zakresie stosowania środków ochrony roślin, dzięki którym rolnicy i mieszkańcy obszarów wiejskich uzyskiwali praktyczną wiedzę na temat prawidłowego stosowania środków ochrony roślin przy użyciu opryskiwaczy, jak również nabyli prawo ubiegania się o przyznanie środków w ramach płatności bezpośrednich.

Ośrodek w 2015 roku aktywnie włączył się w organizację praktyk dla studentów, dzięki którym studenci nabyli praktyczną wiedzę m.in. z zakresu integrowanej ochrony roślin, odbywając praktyki w Gospodarstwach Demonstracyjnych.

Pracownicy Ośrodka przekazywali rolnikom i mieszkańcom obszarów wiejskich informacje na temat możliwości wsparcia finansowego zarówno ze środków unijnych jak i krajowych. Pomoc pracowników WODR polegała na konsultacji problemu z rolnikiem. Jeżeli natomiast zakres świadczonej usługi wymagał bezpośredniego zaangażowania

doradcy i wypełniania przez niego wniosku, Ośrodek traktował to jako działalność komercyjną. Konsultacje odbywały się między innymi z zakresu szeroko pojętego Programu Obszarów Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, Krajowego Programu Rolnośrodowiskowego czy Dyrektywy Azotanowej.

W 2015 roku Ośrodek dokonywał analizy rynku artykułów rolno-spożywczych i środków produkcji, jak również gromadził i upowszechniał informacje rynkowe w tym zakresie. WODR w ciągu roku prowadził cotygodniowy monitoring cen podstawowych produktów rolnych (zboż, żywca, mleka) i cen targowiskowych na potrzeby Zintegrowanego Systemu Informacji Rynkowej przy Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Informacja rynkowa jako część zintegrowanego systemu wykorzystywana jest przez uczestników rynku i kreatorów polityki rolnej. Praca doradcza na rzecz powyższego systemu przyczynia się do poprawy efektywności funkcjonowania mechanizmu rynkowego, a także możliwości zaopatrywania po niższych cenach przy jednoczesnym zapewnieniu wyższych dochodów dla rolników.

Pracownicy odpowiedzialni byli ponadto za sporządzanie comiesięcznych meldunków trzodowych, notowań cen produktów i środków produkcji rolnej oraz kalkulacji wpływu zmienności cen na opłacalność danych produktów. Wszystkie powyższe analizy przekazywane były organom rządowym i samorządowym, jak również prezentowane były na stronie internetowej oraz w Poradniku Gospodarskim.

WODR w Poznaniu w 2015 roku w ramach upowszechniania metod produkcji rolniczej prowadził poletka doświadczalne zlokalizowane w centrach edukacyjnych (Centrum Wystawowo-Szkoleniowe Sielinko, Centrum Edukacyjno-Wystawowe w Marszewie, Centrum Wystawowo-Edukacyjne w Gołaszynie) w ramach których założona została kolekcja odmian roślin z Listy Zalecanych Odmian. Ośrodek w celu propagowania dobrych praktyk kontynuował współpracę z właścicielami gospodarstw demonstracyjnych, które charakteryzują się wysokim poziomem produkcji i nowoczesności technologii, organizacji, racjonalności wyposażenia oraz osiągania efektów ekonomicznych. Gospodarstwa demonstracyjne przykładają dużą wagę do przeniesienia i wykorzystania osiągnięć nauki w praktyce.

W ramach upowszechniania metod produkcji rolniczej wykorzystywane były także stacje meteorologiczne, które stanowiły cenne źródło danych dla programów komputerowych wykorzystywanych w systemach decyzyjnych, a przede wszystkim w programie NegFry.

W 2015 roku Ośrodek aktywnie włączał się w realizację działań zmierzających do uświadomienia rolnikom oraz mieszkańcom obszarów wiejskich znaczenia zachowania dziedzictwa kulturowego dla dalszego rozwoju tych obszarów oraz budowania poczucia własnej wartości i tożsamości. W ramach ogólnokrajowego, współorganizowanego przez WODR w Poznaniu konkursu „Nasze Kulinarne Dziedzictwo – Smaki Regionów” dla osób szczególnie zasłużonych dla wspierania i budowy rynku produktów tradycyjnych.

Realizacja przez WODR zadań związanych z rozwojem przedsiębiorczości skupiała się m.in. na popularyzacji indywidualnej przedsiębiorczości wśród mieszkańców obszarów wiejskich Wielkopolski, ułatwianiu różnicowaniu działalności czy zakładaniu nowych małych przedsiębiorstw. Ośrodek ponadto kontynuował współpracę z lokalnymi stowarzyszeniami agroturystycznymi (takimi jak: Agroturystyczne Stowarzyszenie Ziemi Ostrzeszowskiej, Stowarzyszenie Agroturystyczne Ziemi Pleszewskiej czy Szamotulskim Stowarzyszeniem Agroturystycznym) oraz kołami gospodyń wiejskich. Wzorem lat ubiegłych WODR był również organizatorem imprezy masowej „Wielkopolska Wieś Zaprasza”, która zlokalizowana była w Centrum Wystawowo-Edukacyjnym w Gołszynie.

Ośrodek realizował także w minionym roku działania związane z propagowaniem wśród rolników oraz mieszkańców obszarów wiejskich wiedzy na temat Programu Obszarów Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, programów rolnośrodowiskowych, jak również działań związanych z Dyrektywą Azotanową. Pracownicy współpracowali w ramach powyższego zadania m.in. z Wojewódzkim Inspektoratem Ochrony Środowiska, Regionalnym Zarządem Gospodarki Wodnej w Poznaniu i Wrocławiu, jak również z Instytutem Ochrony Roślin.

Istotnym elementem pracy doradczej w 2015 roku było upowszechnianie wyników analiz przemian w zakresie poziomu i jakości produkcji rolniczej i funkcjonowania gospodarstw rolnych. Pracownicy prowadzili analizy przemian, które zachodziły w gospodarstwach rolnych województwa wielkopolskiego w zakresie poziomu produkcji rolniczej oraz jej jakości. Zasadniczym celem zadania było określanie wpływu usług świadczonych przez służby publiczne doradztwa rolniczego na decyzyjność rolników w zakresie zmian w gospodarstwie rolnym oraz pozyskiwania środków zewnętrznych na finansowanie tych zmian.

Wykaz skrótów

- AG** – Dział Administracyjno – Gospodarczy
- ARiMR** – Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
- CEW** – Centrum Edukacyjno – Wystawowe w Marszewie
- CWE** – Centrum Wystawowo – Edukacyjne w Gołszynie
- CWS** – Centrum Wystawowo – Szkoleniowe Sielinko
- DYR** – Dyrektor WODR w Poznaniu
- E** – Dział Ekonomiki
- EOŚ** – Dział Ekologii i Ochrony Środowiska
- IT** – Dział Zastosowań Teleinformatyki
- KS** – Dział Finansowo-Księgowy
- MD** – Dział Metodyki Doradztwa
- PDOiR** – Porejestrowe Doświadczalnictwo Odmianowe i Rolnicze
- PW** – Dział Informacji i Wydawnictw
- ROW** – Dział Rozwoju Obszarów Wiejskich, Przedsiębiorczości i Agroturystyki
- SPD** – Dział Systemów Produkcji Rolnej, Standardów Jakościowych i Doświadczalnictwa
- WFOŚiGW** – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
- Z-ca DYR** – Zastępca Dyrektora WODR w Poznaniu
- ZD** – Zespoły Doradcze w powiatach
- ZF** – Dział Projektów i Zadań Komercyjnych